



BOSNA I HERCEGOVINA – БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА - BOSNIA AND HERZEGOVINA  
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE - ФЕДЕРАЦИЈА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ  
FEDERATION OF BOSNIA AND HERZEGOVINA



JAVNA USTANOVA CENTAR ZA EDUKACIJU SUDIJA I TUŽILACA  
JAVNA USTANOVA CENTAR ZA EDUKACIJU SUDACA I TUŽITELJA  
ЈАВНА УСТАНОВА ЦЕНТАР ЗА ЕДУКАЦИЈУ СУДИЈА И ТУЖИЛАЦА  
PUBLIC INSTITUTION CENTRE FOR JUDICIAL AND PROSECUTORIAL TRAINING OF FBiH

# PROGRAM POČETNE OBUKE I PROGRAM STRUČNOG USAVRŠAVANJA

# 2020

Sarajevo, januar 2020.godine





BOSNA I HERCEGOVINA – БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА - BOSNIA AND HERZEGOVINA  
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE - ФЕДЕРАЦИЈА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ -  
FEDERATION OF BOSNIA AND HERZEGOVINA

JAVNA USTANOVA CENTAR ZA EDUKACIJU SUDIJA I TUŽILACA  
JAVNA USTANOVA CENTAR ZA EDUKACIJU SUDACA I TUŽITELJA  
ЈАВНА УСТАНОВА ЦЕНТАР ЗА ЕДУКАЦИЈУ СУДИЈА И ТУЖИЛАЦА  
PUBLIC INSTITUTION CENTRE FOR JUDICIAL AND PROSECUTORIAL TRAINING OF FBiH



---

# **PROGRAM POČETNE OBUKE I PROGRAM STRUČNOG USAVRŠAVANJA ZA 2020. GODINU**

**PROGRAM POČETNE OBUKE I PROGRAM STRUČNOG USAVRŠAVANJA ZA 2020. GODINU**

**SKRAĆENICE**

<b>ARS BiH</b>	<b>Agencija za ravnopravnost spolova Bosne i Hercegovine</b>
<b>CCJE</b>	<b>Consultative council of European Judges (Konsultativno vijeće evropskih sudija)</b>
<b>CEST</b>	<b>Centar za edukaciju sudija i tužilaca</b>
<b>CLDP</b>	<b>Commercial Law Development Program</b>
<b>CEPEJ</b>	<b>The European Commission for the Efficiency of Justice (Evropska Komisija za efikasnost pravosuđa)</b>
<b>DCAF</b>	<b>Geneva Centre for the Democratic Control of Armed Forces</b>
<b>EKLJP</b>	<b>Evropska konvencija za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda</b>
<b>ESLJP</b>	<b>Evropski sud za ljudska prava</b>
<b>EU</b>	<b>Evropska unija</b>
<b>GRECO</b>	<b>Group of States Against Corruption</b>
<b>JUFREX</b>	<b>Reinforcing Judicial Expertise on Freedom of Expression and the Media in South-East Europe</b>
<b>MFS EMMAUS</b>	<b>Međunarodni forum solidarnosti EMMAUS</b>
<b>MKSJ</b>	<b>Međunarodni krivični sud za bivšu Jugoslaviju</b>
<b>MPP</b>	<b>Međunarodna pravna pomoć</b>
<b>OPDAT</b>	<b>Office of Overseas Prosecutorial Development Assistance and Training</b>
<b>UNDOC</b>	<b>United Nations Office on Drugs and Crime</b>
<b>UNICEF</b>	<b>United Nations Children's Fund</b>
<b>VSTV BiH</b>	<b>Visoko sudsko i tužilačko vijeće Bosne i Hercegovine</b>

\*Gramatički izrazi i nazivi funkcija u pravosuđu, upotrijebljeni u ovom Programu za označavanje muškog ili ženskog spola podrazumijevaju oba spola.

**PROGRAM POČETNE OBUKE I PROGRAM STRUČNOG USAVRŠAVANJA ZA 2020. GODINU**

**SADRŽAJ**

PREDGOVOR .....	7
UKRATKO O CENTRU.....	9
KREIRANJE PROGRAMA POČETNE OBUKE I PROGRAMA STRUČNOG USAVRŠAVANJA ZA 2020. GODINU .....	11
PROCES PROCJENE POTREBA ZA OBUKOM.....	11
METODOLOGIJA I REALIZACIJA STRUČNOG USAVRŠAVANJA.....	12
NAČINI REALIZACIJE .....	14
POČETNA OBUKA .....	15
POČETNA OBUKA STRUČNIH SARADNIKA I SAVJETNIKA U PRAVOSUĐU.....	17
GENERACIJA 2020/2022 – PRVA GODINA.....	18
GENERACIJA 2019/2021 - DRUGA GODINA.....	20
GENERACIJA 2017/2019 - TREĆA GODINA.....	22
OBUKA ZA PRIPRAVNIKE U PRAVOSUDNIM INSTITUCIJAMA U FEDERACIJI BIH.....	25
KONTINUIRANA OBUKA .....	29
PROGRAM OBUKE NOVOIMENOVANIH TUŽILACA PREMA PROGRAMU VSTV-A BOSNE I HERCEGOVINE .....	31
PROGRAM OBUKE NOVOIMENOVANIH SUDIJA PREMA PROGRAMU VSTV-A BOSNE I HERCEGOVINE .....	38
EVROPSKO PRAVO .....	45
LJUDSKA PRAVA.....	47
PROJEKAT „JUFREX“.....	48
USTAVNO PRAVO .....	60
KRIVIČNO PRAVO .....	62
OBUKE SA USAID PROJEKTOM „PRAVOSUĐE PROTIV KORUPCIJE“ .....	64
SPECIJALISTIČKA OBUKA 2020. /2021.....	72
MEĐUNARODNO HUMANITARNO PRAVO – RATNI ZLOČINI .....	82
OBUKE SA „TRIAL INTERNATIONAL“ .....	83
PROJEKAT "UNAPREĐENJE RADA NA PREDMETIMA RATNIH ZLOČINA – IPA 2017“ .....	85
PROGRAM SPECIJALISTIČKE OBUKE SUDIJA I TUŽILACA PREMA ZAKONU O ZAŠTITI I POSTUPANJU SA DJECOM I MALOLJETNICIMA U KRIVIČNOM POSTUPKU .....	86
KOORDINACIONI SASTANCI TUŽILACA IZ F BIH KOJI RADE NA MALOLJETNIČKOM REFERATU .....	91
SPECIJALISTIČKA OBUKA: „SEKSUALNO ISKORIŠTAVANJE I ZLOSTAVLJANJE DJECE U DIGITALNOM OKRUŽENJU.....	93

SEMINARI U SARADNJI SA OPDAT-OM.....	95
IPA 2013 TWINNING PROJEKT „PODRŠKA BORBI PROTIV PRANJA NOVCA“ .	96
TROGODIŠNJI PROGRAM I PLAN OBUKE FORENZIKA U KRIMINALISTICI I KRIVIČNOM PRAVU .....	97
FORENZIČKA OBUKA – SEMINARI TOKOM 2020 GODINE.....	98
PLANIRANE AKTIVNOSTI PROJEKTA EU4JUSTICE U ZA 2020 .....	101
PREKRŠAJNO PRAVO .....	104
GRAĐANSKO PRAVO .....	106
RADNO PRAVO.....	111
PRIVREDNO PRAVO.....	112
PORODIČNO PRAVO .....	117
IZVRŠNO PRAVO .....	120
UPRAVNO PRAVO .....	123
VANPARNIČNI POSTUPAK .....	124
INFORMATIČKE OBUKE .....	125
ALTERNATIVNO RJEŠAVANJE SPOROVA .....	126
PROFESIONALNA ETIKA .....	128
POSEBNE TEME.....	130
PROJEKAT UNAPRJEĐENJA EFIKASNOSTI PRAVOSUĐA (IJQ) .....	132
PROJEKT IZGRADNJA EFIKASNOG PRAVOSUĐA U SLUŽBI GRAĐANA ( IPA 2017).....	134
UČENJE NA DALJINU/E-UČENJE.....	137
MATRA PROJEKT „JAČANJE PRAVOSUDNE SARADNJE, MEĐUSOBNOG POVJERENJA I KAPACITETA INSTITUCIJA ZA OBUKU PRAVOSUĐA REPUBLIKE SRBIJE, CRNE GORE I BOSNE I HERCEGOVINE“ .....	139
EDUKACIJA EDUKATORA.....	140
STUDIJSKE POSJETE I SEMINARI KOJI SE ODRŽAVAJU U INOZEMSTVU .....	143
SARADNJA SA EVROPSKOM MREŽOM ZA EDUKACIJU PRAVOSUĐA (EJTN) I PRIJAVA NA EJTN OBUKE .....	143
ZAJEDNIČKE AKTIVNOSTI CENTARA ZA EDUKACIJU SUDIJA I TUŽILACA U FEDERACIJI BiH, REPUBLICI SRPSKOJ I PRAVOSUDNE KOMISIJE BRČKO DISTRIKTA BiH u 2020. GODINI.....	145
PRIJAVNI OBRASCI.....	151



## **PREDGOVOR**

Poštovane/i,

Imam posebnu čast i zadovoljstvo predstaviti Vam Program početne obuke i program stručnog usavršavanja za 2020. godinu (u nastavku: Program).

Centar za edukaciju sudija i tužilaca u Federaciji Bosne i Hercegovine svake godine, u okviru svoje zakonske djelatnosti, kreira i realizuje godišnji Program.

Program koji se nalazi pred Vama nastao je kao rezultat vrlo opširnih konsultacija i procjena potreba za obukom sudija i tužilaca. Posebno su konsultirani rukovodioci pravosudnih institucija, sudovi i tužilaštva, zatim Visoko sudsko i tužilačko vijeće Bosne i Hercegovine, kao i sve relevantne institucije u Bosni i Hercegovini, koje se bave nadzorom nad provođenjem strategija, a koje za cilj imaju i edukaciju sudija i tužilaca u Federaciji Bosne i Hercegovine.

Centar je izvršio konsultacije sa svim međunarodnim organizacijama koje učestvuju u organizaciji stručnog usavršavanja nosilaca pravosudnih funkcija u Bosni i Hercegovini. Svakako da dobar dio programa proizilazi iz projekata međunarodne zajednice, međunarodnih institucija i organizacija koji se odnose na podršku, saradnju i jačanje pravosudne zajednice u Bosni i Hercegovini, što ima odraza i na edukaciju nosilaca pravosudnih funkcija.

Neizostavan korak u kreiranju Programa su izvještaji Evropske komisije o napretku Bosne i Hercegovine, kao i izvještaji GRECO-a o evaluaciji Bosne i Hercegovine, preporuke Komiteta ministara Vijeća Evrope, Mišljenja Konsultativnog vijeća evropskih sudija (CCJE) te preporuke CEPEJ-a i brojni drugi strateški dokumenti – nacionalni i entitetski, koji za predmet imaju edukaciju pravosuđa. U tom smislu, svi ovi dokumenti su u izradi Programa razmatrani i uvažene preporuke. Podaci o preporukama i njihovim izvorima nalaze se u fus notama za određene edukativne aktivnosti. Značajna su i mišljenja Venecijanske komisije, poput onog iz 2012.godine, „O sigurnosti i nezavisnosti pravosuđa“, u kojem je istaknuto da su edukacije jedna od rijetkih prilika gdje se susreću sudije i tužiocima svih nivoa pravosudne vlasti i iz svih područja Bosne i Hercegovine i na kojima se omogućava diskusija o praksi. Također, istim je Mišljenjem evidentirana potreba za usaglašavanjem sudske prakse, što se, osim edukacija, omogućava i širom dostupnošću sudske prakse i zakonodavstva.

Realizacija Programa prilagođena je u najvećoj mogućoj mjeri finansijskim i drugim mogućnostima Centra, kao i pravosudnih institucija.

Nastojali smo pripremiti nove teme i nove metode, obogatiti sadržaje rada, zastupiti mnoge pravne oblasti, naglasiti i pospješiti teme iz oblasti evropskog prava, ljudskih prava i privrednog prava, aktualizirati teme i prakse iz građanskog i

krivičnog prava, sa akcentom na borbu protiv organiziranog kriminala i prošireno oduzimanje imovinske koristi; jačanje kapaciteta pravosudnih institucija; zaštite i postupanja sa djecom i maloljetnicima u krivičnom postupku.

Uvažavajući sve naprijed navedeno, kao i obaveze prema strateškim dokumentima u Bosni i Hercegovini, kreirali smo Program početne obuke i program stručnog usavršavanja za 2020. godinu, koji obuhvata: početnu obuku stručnih saradnika i savjetnika uposlenih u institucijama pravosuđa, obuku za pripravnike u pravosudnim institucijama FBiH, program početne obuke novoimenovanih sudija i tužilaca u pravosudnim institucijama FBiH, program specijalističke obuke sudija i tužilaca prema Zakonu o zaštiti i postupanju sa djecom i maloljetnicima u krivičnom postupku, specijalističke obuke iz oblasti forenzike i kontinuiranu obuku sudija i tužilaca.

Programom početne obuke i programom stručnog usavršavanja za 2020. godinu planirano je održavanje 12 edukativnih aktivnosti iz Programa početne obuke, 4 edukativne aktivnosti u okviru obuke za pripravnike u pravosudnim institucijama, 2 dvodnevne edukativne aktivnosti u okviru programa specijalističke obuke sudija i tužilaca prema Zakonu o zaštiti i postupanju sa djecom i maloljetnicima u krivičnom postupku, tri specijalističke obuke na temu seksualnog iskorištavanja djece u digitalnom okruženju, tri specijalizacije sudija i tužilaca na teme organizirani i privredni kriminal, korupcija i kibernetički kriminal, te više od 130 edukativnih aktivnosti iz programa kontinuirane obuke i 8 savjetovanja: XIX savjetovanje iz krivične oblasti u Neumu, XV savjetovanje iz građanske oblasti na Jahorini, Tradicionalno savjetovanje iz građanske oblasti u Neumu, Oktobarski pravnički dani u Banja Luci, XIII savjetovanje tužilaca u Bosni i Hercegovini u Neumu, IV savjetovanje iz prekršajne oblasti, Savjetovanje iz porodičnog prava u Mostaru i X međunarodni naučni skup krivičara u Trebinju.

Nadamo se da ćete u ponuđenim edukativnim aktivnostima odabrati one koje će Vam pomoći da postignete još bolje rezultate u svom radu.

S poštovanjem,

DIREKTOR

Dr. sc. Arben Murtezić



## **UKRATKO O CENTRU**

**Sistemska edukacija sudija i tužilaca predstavlja obavezu Bosne i Hercegovine, kojom se osigurava efikasno provođenje kompleksne reforme pravnog sistema: primjena ključnih novih zakona u oblasti materijalnog i procesnog prava, obaveza primjene međunarodnih standarda i normi, izbor sudija i tužilaca i organizacija sudskog i tužilačkog sistema.**

Centar za edukaciju sudija i tužilaca u Federaciji Bosne i Hercegovine (u nastavku: Centar) osnovan je Zakonom o Centru za edukaciju sudija i tužilaca u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine FBiH", br. 24/02, 40/02, 59/02 i 21/03). Centar je, u skladu sa Zakonom, javna ustanova sa posebnim ciljem i ima svojstvo pravnog lica.

1. Pod nadzorom VSTV BiH, Centar organizira kontinuirano stručno usavršavanje sudija i tužilaca.
2. Prema uputama i pod nadzorom VSTV BiH, Centar organizira nastavu za početnu obuku osoba koje se namjeravaju baviti profesijom sudije ili tužioca.

Cilj Centra je da, pod nadzorom Visokog sudskog i tužilačkog vijeća Bosne i Hercegovine, osigura da se programi edukacije za sudije i tužioce utvrđuju i provode u smislu kriterija otvorenosti, stručnosti i nepristrasnosti, koji čine sastavni dio obavljanja sudske i tužilačke djelatnosti.

Upravni odbor Centra je organ upravljanja i sastoji se od devet članova, predstavnika sudskih i tužilačkih organa, profesionalnih udruženja i istaknutih pravnih stručnjaka. Članove Upravnog odbora proglašava Visoko sudsko i tužilačko vijeće BiH. Prvi sastav Upravnog odbora imenovan je u septembru 2002. godine.

Centrom rukovodi direktor Centra. Unutrašnju organizaciju Centra čine dva odsjeka: Odsjek za programske i edukativne poslove i Odsjek za finansijske, pravne i opće poslove.

Vlada Federacije Bosne i Hercegovine dužna je da osigura godišnji budžet za rad Centra. Centar stiže sredstva i iz subvencija gradova i općina, donacija, poklona domaćih i stranih fizičkih i pravnih lica i međunarodnih organizacija, pozajmica te od naknada za usluge koje Centar obavlja.

Centar treba da osigura stručno usavršavanje u oblasti tumačenja i primjene materijalnih i procesnih zakona, etičkih standarda, najnovijih naučnih i stručnih dostignuća u oblasti prava, sudske i tužilačke prakse drugih zemalja, te u drugim oblastima koje odredi Upravni odbor Centra.



**KREIRANJE PROGRAMA POČETNE OBUKE I PROGRAMA STRUČNOG  
USAVRŠAVANJA ZA 2020. GODINU**

**PROCES PROCJENE POTREBA ZA OBUKOM**

U cilju analize edukativnih potreba, svjesni važnosti kontakata sa predsjednicima sudova, glavnim tužiocima, edukatorima, sudijama, tužiocima, predstavnicima državnih organa, predstavnicima agencija za provođenje zakona, profesionalnim pravničkim asocijacijama i međunarodnim partnerima, u namjeri da ponuđeni programski sadržaji u najvećoj mogućoj mjeri odgovaraju konkretnim potrebama korisnika obuke, Centar kreira programe stručnog usavršavanja za nosioce pravosudnih funkcija.

U namjeri da Program odražava potrebe pravosudne zajednice, Centar je izvršio procjenu potreba pravosuđa za obukom u 2020. godini.

Ispitivanje potreba se provodilo na tri nivoa:

1. Ispitivanje potreba sudija, tužilaca i stručnih saradnika kroz analizu evaluacijskih upitnika, koje učesnici ispunjavaju nakon završenih obuka. U ovom kontekstu su anketirani i edukatori/predavači Centra koji su aktivno učestvovali i dali svoj doprinos pri realizaciji prethodnih programa.
2. Zahtjevi pravosudnih institucija: U ovom slučaju su anketirani rukovodioci pravosudnih institucija.
3. Strateški zahtjevi: Centar je razmatrao zahtjeve za obukom koji proizilaze iz strateških dokumenata. U ovom dijelu su konsultirani Visoko sudsko i tužilačko vijeće BiH i relevantne institucije u Bosni i Hercegovini, koje se bave nadzorom nad provođenjem strategija, a koje za cilj imaju i edukaciju sudija i tužilaca u Federaciji Bosne i Hercegovine. Također, proces procjene potreba za obukom obuhvatio je i obaveze koje su stavljene pred Centar strateškim dokumentima u oblasti reforme pravosuđa u Bosni i Hercegovini.

Na osnovu ovako prikupljenih podataka izvršena je analiza procjena potreba pravosuđa u Bosni i Hercegovini, a koja je rezultirala Programom početne obuke i programom stručnog usavršavanja sudija i tužilaca za 2020. godinu.

## **METODOLOGIJA I REALIZACIJA STRUČNOG USAVRŠAVANJA**

Realizacija Programa je u uskoj vezi s potrebama pravosuđa. Različiti ciljevi obuke i programi obuke zahtijevaju i različite metode obuke.

Jedan od najznačajnijih faktora koncipiranja bilo kog oblika stručnog usavršavanja je sastav ciljne grupe (grupe učesnika). Upravo sastav učesnika direktno utječe na komunikaciju i saradnju u grupi. Prilikom sastavljanja grupe učesnika mora se imati u vidu: nivo iskustva (novoimenovani/iskusni), sudije i/ili tužioc, učesnici iz istih ili različitih sudova/tužilaštava ili regije i hijerarhijski nivo (općinski nivo, kantonalni nivo, vrhovni/entitetski nivo i nivo BiH). Također, pokazalo se da su najefikasnije obuke kada učesnici rade u homogenim grupama (učesnici na istom hijerarhijskom nivou i na istom nivou već postojećeg znanja i iskustva).

Važno je napomenuti da stručno usavršavanje nije učenje iz početka, nego ono predstavlja nadgradnju znanja koja učesnici već imaju te da je uloga edukatora je da *olakša učenje*, odnosno da pospješi proces razumijevanja kod učesnika. Obuku svakako *ne* čini prenošenje cjelokupnog znanja u vremenu koje je na raspolaganju. Pored vještina u prenošenju znanja odraslima edukatori moraju imati temeljno znanje i razumijevanje predmeta o kojem se vodi obuka.

Uzimajući u obzir ljudske resurse Centra za edukaciju sudija i tužilaca u Federaciji Bosne i Hercegovine, budžete pravosudnih institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine, postojeću edukatorsku zajednicu, vrijeme i novac potrebne za kvalitetno planiranje stručnog usavršavanja, u 2020. godini edukacija će biti organizirana u skladu sa sljedećim:

- a) edukacija će se organizirati u formi centralizirane i regionalne obuke;
- b) edukacija će se odvijati u salama i putem elektronskog učenja (e-učenje);
- c) obavezna obuka će trajati 3 (tri) dana minimalno, a deset (10) maksimalno;
- d) specijalistička obuka prema Zakonu o zaštiti i postupanju sa djecom i maloljetnicima u krivičnom postupku trajat će 4 (četiri) dana;

Specijalistička obuka bit će realizovana kroz 4 tematske cjeline odnosno 2 dvodnevna seminara. Za ispunjenje uvjeta sticanja sertifikata u skladu sa Zakonom, sudija/tužilac mora proći sve četiri tematske cjeline obuke, odnosno četiri dana specijalističke obuke, ne postoji mogućnost kumuliranja drugih seminara iz kontinuirane obuke. Time će u cjelini ispuniti uvjete za sticanje sertifikata za postupanje u predmetima kroz primjenu Zakona o zaštiti i postupanju sa djecom i maloljetnicima u krivičnom postupku.

e) obuka novoimenovanih sudija i tužilaca prema Programu početne obuke novoimenovanih sudija i tužilaca će se odvijati najkasnije u prvih šest (6) mjeseci nakon preuzimanja dužnosti. Obuka novoimenovanih sudija i tužilaca odvijat će se prema Programu početne obuke novoimenovanih sudija i tužilaca

koji je usvojilo VSTV BiH i koja je navedena kao sastavni dio ovog Programa, kao posebna obuka za novoimenovane sudije i tužioce. U toku je rad na kreiranju novog koncepta obuke novoimenovanih sudija i tužilaca. Sva otvorena pitanja u pogledu ove obuke definišaće se u okviru rada Stalne komisije VSTV-a za edukaciju i Centar za sudsku dokumentaciju, u saradnji sa Centrom za edukaciju sudija i tužilaca u Federaciji Bosne i Hercegovine, Centrom za edukaciju sudija i javnih tužilaca u Republici Srpskoj i Pravosudnom komisijom Brčko distrikta Bosne i Hercegovine.

f) prijavljivanje sudija i tužilaca na edukativne aktivnosti vršit će isključivo predsjednici sudova i glavni tužioci. Predsjednik suda/glavni tužilac je dužan sudiji/tužiocu koji je prvi put imenovan na ovu funkciju omogućiti pohađanje cjelokupnog Programa obuke za novoimenovane sudije/tužioce koji je utvrđen od strane VSTV-a.

Centralizirana obuka podrazumijeva obuku koja će biti održana u prostorijama Centra za edukaciju sudija i tužilaca u Federaciji BiH, Sarajevo, ulica Halida Nazečića broj 4. Izuzetno, edukativne aktivnosti, koje se realizovaju u saradnji s međunarodnim organizacijama, povremeno će biti organizirane u drugim objektima (sale hotela, sudova ili tužilaštava).

Regionalna obuka podrazumijeva obuku koja će se realizovati u regionalnim centrima: Bihaću, Mostaru, Zenici i Tuzli. Nastojeći da preduprijedimo finansijske troškove pravosudnih institucija, Centar organizuje regionalnu obuku i preporučuje predsjednicima sudova i glavnim tužiocima da nosioce pravosudnih funkcija, prema pravnim oblastima i referatu na kojem rade, prijavljuju na jednu edukativnu aktivnost u okviru centralizirane obuke i ostale aktivnosti iz regionalne obuke.

Ovakav način izvođenja obuke omogućava razmjenu mišljenja i iskustva između učesnika iz cijele FBiH/BiH i umrežavanje nosilaca pravosudnih funkcija. Na isti način sam Centar za edukaciju sudija i tužilaca u FBiH je u mogućnosti da više vremena posveti pripremi edukativnih aktivnosti, koja za cilj ima poboljšanje kvaliteta stručnog usavršavanja sudija i tužilaca u BiH.

Učenje na daljinu (e-učenje) kao vid obuke će tokom 2020. godine u programu Centra biti realizovano kroz dalju dogradnju programa iz bazičnog u napredni oblik.

Centar za edukaciju sudija i tužilaca će u saradnji sa pravosudnim institucijama voditi evidenciju o rezultatima realizacije programskih aktivnosti, kao i o učešću svakog sudije/tužioca na konkretnim programskim aktivnostima.

Obuka pripravnika u pravosudnim institucijama nije obavezna obuka. Prisustvo ovoj obuci je dobrovoljno i zavisi od finansijskih mogućnosti pravosudnih institucija i prijave polaznika od strane rukovodilaca pravosudnih institucija.

**Imajući u vidu potrebu osiguranja viših standarda i kvaliteta obuke sudija i tužilaca, te broj nosilaca pravosudnih funkcija kojima Centar mora osigurati**

propisanu obaveznu obuku na godišnjem nivou, sugeriramo predsjednicima sudova<sup>1</sup> i glavnim tužiocima, u skladu sa članom III Odluke VSTV-a o minimalnom obimu početne obuke i stručnog usavršavanja sudija i tužilaca u Bosni i Hercegovini, te ovim programom, prijavljuju nosioce pravosudnih funkcija na teme koje su vezane za referat(e) na kojem rade.

### **NAČINI REALIZACIJE**

**Seminari** su forme obuke koji imaju funkciju da upoznaju veću grupu polaznika (do 50) sa određenim pravnim institutom ili poslovnom vještinom. Mogu biti instruktivni, koji imaju naglasak na pristup *ex chatetra* i napredni, koji služe za produbljivanje znanja koje su polaznici stekli na nekom ranijem, instruktivnom seminaru, a na kojima se od polaznika može tražiti da aktivnije participiraju u diskusiji.

**Radionice** predstavljaju obrazovne aktivnosti namijenjene manjem broju polaznika (25 do 30), sa naglaskom na interaktivni pristup i aktivnu ulogu učesnika radionice.

**Okrugli stolovi** predstavljaju mjesto razmjene ideja, stavova, prijedloga, mišljenja, pitanja i odgovora.

**Konferencije** su obrazovne aktivnosti u kojima izlagači (ne samo sudije i tužioc) prezentiraju i diskutiraju svoj rad, sastoje se od više kratkih i konciznih prezentacija (trajanje maksimalno 30 minuta), koje obično prati diskusija. Pored prezentacija, konferencije u svom sadržaju također mogu imati panel grupe za diskusiju, okrugle stolove i radionice. Izlaganja mogu dobiti pisanu formu u vidu priloga za zbornik radova sa konferencije.

**Savjetovanja** predstavljaju obrazovne aktivnosti na kojima se na multidisciplinarni način razmatraju aktuelna pitanja iz jedne ili više srodnih pravnih oblasti.

**Učenje na daljinu (e-učenje)** je interaktivno učenje online korištenjem elektroničke tehnologije, pohađa se van tradicionalne sale za obuku, u vrijeme i mjestu koje učesniku najviše odgovara uz prethodno zakazani kratki pripremni sastanak u Centru.

---

<sup>1</sup> Mišljenje CCJE br 19. – „O ulozi predsjednika sudova“ navodi: „Stručno usavršavanje i edukacija sudija je često organizovana od centralne institucije te kao rezultat toga, predsjednici sudova često u ovom segmentu imaju ograničenu ulogu. Predsjednici sudova trebaju savjetovati institucije za edukaciju pravosuđa o specifičnim potrebama u edukaciji. Oni su ti koji koriste posebna stečena znanja i ekspertizu. Štaviše, predsjednici imaju važnu ulogu u poticanju sudija da učestvuju u relevantnim edukacijama i da stvore uslove za to.“



## **POČETNA OBUKA**



## **POČETNA OBUKA STRUČNIH SARADNIKA I SAVJETNIKA U PRAVOSUĐU<sup>2</sup>**

U skladu sa Zakonom o Centru za edukaciju sudija i tužilaca Federacije Bosne i Hercegovine i Zakonom o Centru za edukaciju sudija i javnih tužilaca Republike Srpske, prema uputstvima i pod nadzorom VSTV BiH, a na osnovu odobrenog trogodišnjeg programa, Centri organiziraju početnu obuku za osobe koje se namjeravaju baviti profesijom sudije ili tužioca. Polaznicima koji uspješno okončaju Program početne obuke centri dodjeljuju Uvjerenje o završenoj početnoj obuci. Ovaj program predviđa provođenje obuke kroz četiri modula na godišnjem nivou, što u trogodišnjem periodu znači da će stručnim saradnicima biti pružena obuka iz 12 modula.

U 2020. godini provodi se početna obuka za tri generacije polaznika:

- Generacija 2020/2022 (1. godina - Moduli I-IV)
- Generacija 2019/2021 (2. godina - Moduli I-IV)
- Generacija 2018/2020 (3. godina - Moduli I-IV)

Module iz treće godine mogu pohađati samo polaznici koji su uspješno okončali sve module iz 1. godine i sve module iz 2. godine Programa početne obuke.

Module iz druge godine mogu pohađati samo polaznici koji su uspješno okončali sve module iz 1. godine Programa početne obuke.

Raspored polaznika po seminarima vrši isključivo Centar na osnovu prijava predsjednika sudova i glavnih tužilaca, a u skladu s evidencijama Centra o ispunjenim uvjetima iz prethodne godine.

Module iz prve godine (generacija 2020/2022) pohađaju stručni saradnici i stručni savjetnici koji su počeli sa radom u pravosudnim institucijama u BiH u drugom dijelu 2019. godine i u 2020. godini do **01. 08. 2020. godine** (nisu bili obuhvaćeni Programom početne obuke za 2019. godinu).

---

<sup>2</sup> Preporuka Komiteta ministara Vijeća Evrope Rec (2010)12 te Mišljenja CCJE br. 1,3,4,9,10 i 11) i Evropska povelja o zakonima za sudije jasno ukazuju na potrebu kreiranja programa početne obuke.

**GENERACIJA 2020/2022 – PRVA GODINA**

**SEMINAR: MODUL I – NOSIOCI PRAVOSUDNE FUNKCIJE I DRUŠTVO<sup>3</sup>**

---

<b>Mjesto održavanja:</b>	Sarajevo
<b>Trajanje:</b>	2 dana
<b>Datum održavanja:</b>	03. i 04. septembar 2020. godine
<b>Ciljna grupa:</b>	Stručni saradnici i stručni savjetnici koji su počeli sa radom u pravosudnim institucijama u BiH u drugom dijelu 2019.godine i u 2020. godini do 01. 08. 2020. godine

**Teme seminara:**

- Položaj nosilaca pravosudnih funkcija
- Organizacija pravosuđa u BiH
- Profesionalni i etički standardi
- Ravnopravnost spolova unutar pravosudnih institucija

**Edukatore:** stalni edukatori CEST-a

**SEMINAR: MODUL II - GRAĐANSKA OBLAST**

---

<b>Mjesto održavanja:</b>	Sarajevo
<b>Trajanje:</b>	2 dana
<b>Datum održavanja:</b>	29. i 30. septembar 2020. godine
<b>Ciljna grupa:</b>	Stručni saradnici i stručni savjetnici koji su počeli sa radom u pravosudnim institucijama u BiH u drugom dijelu 2019.godine i u 2020. godini do 01. 08. 2020. godine

**Teme seminara:**

- Prethodni postupak
- Pripremno ročište i glavna rasprava
- Aspekti primjene ZPP-a na sporove male vrijednosti
- Alternativno rješavanje sporova
- Sudske odluke

**Edukatore:** stalni edukatori CEST-a

---

<sup>3</sup> GRECO Izvještaj o evaluaciji Bosne i Hercegovine, IV krug evaluacije (usvojeno 4.12.2015.): Sprječavanje korupcije među članovima parlamenta, sucima i tužiteljima, preporučuje značajno jačanje i dodatni razvoj za sudije i tužioce namjenskih obuka koje se tiču pitanja etike i integriteta“

**SEMINAR: MODUL III - KRIVIČNA OBLAST**

---

**Mjesto održavanja:** Sarajevo  
**Trajanje:** 2 dana  
**Datum održavanja:** 09. i 10. novembar 2020. godine  
**Ciljna grupa:** Stručni saradnici i stručni savjetnici koji su počeli sa radom u pravosudnim institucijama u BiH u drugom dijelu 2019.godine i u 2020. godini do 01. 08. 2020. godine

**Teme seminara:**

- Principi krivičnog postupka
- Istraga

**Edukatore:** stalni edukatori CEST-a

**SEMINAR: MODUL IV - IZVRŠNA I VANPARNIČNA OBLAST**

---

**Mjesto održavanja:** Sarajevo  
**Trajanje:** 2 dana  
**Datum održavanja:** 23. i 24. novembar 2020. godine  
**Ciljna grupa:** Stručni saradnici i stručni savjetnici koji su počeli sa radom u pravosudnim institucijama u BiH u drugom dijelu 2019.godine i u 2020. godini do 01. 08. 2020. godine

**Teme seminara:**

- Upoznavanje sa podobnošću izvršne isprave
- Postupanje po žalbi i prigovoru - pravni lijekovi u izvršnom postupku
- Odgađanje i obustava izvršenja
- Izvršenje na osnovu vjerodostojne isprave
- Načela vanparničnog postupka
- Ostavinski postupak

**Edukatore:** stalni edukatori CEST-a

**Napomena:**

**U drugoj polovini 2020. godine planirani su seminari prve godine početne obuke. Programom je navedena jedna grupa prve godine. Centar zadržava pravo da, po potrebi, u zavisnosti od broja novoimenovanih stručnih saradnika tokom 2020. godine, formira dvije grupe, odnosno 8 seminara prve godine početne obuke.**

**GENERACIJA 2019/2021 - DRUGA GODINA**

**SEMINAR: MODUL I – EVROPSKA KONVENCIJA I RAVNOPRAVNOST SPOLOVA<sup>4</sup>**

---

<b>Mjesto održavanja:</b>	Sarajevo
<b>Trajanje:</b>	2 dana
<b>Datum održavanja:</b>	06. i 07. april 2020. godine
<b>Ciljna grupa:</b>	Stručni saradnici i stručni savjetnici koji su uspješno okončali prvu godinu Programa početne obuke. Raspored polaznika po seminarima vrši isključivo Centar na osnovu prijava predsjednika sudova i glavnih tužilaca, a u skladu s evidencijama Centra o ispunjenim uvjetima iz prethodne godine.

**Teme seminara:**

- Evropska konvencija u kontekstu prava garantiranih članovima 5., 6. i 14.
- Ravnopravnost spolova

**Edukatori:** stalni edukatori CEST-a

**SEMINAR: MODUL II - GRAĐANSKA OBLAST**

---

<b>Mjesto održavanja:</b>	Sarajevo
<b>Trajanje:</b>	2 dana
<b>Datum održavanja:</b>	08. i 09. juni 2020. godine
<b>Ciljna grupa:</b>	Stručni saradnici i stručni savjetnici koji su uspješno okončali prvu godinu Programa početne obuke. Raspored polaznika po seminarima vrši isključivo Centar na osnovu prijava predsjednika sudova i glavnih tužilaca, a u skladu s evidencijama Centra o ispunjenim uvjetima iz prethodne godine.

**Teme seminara:**

- Pripremno ročište
- Glavna rasprava sa posebnim osvrtom na dokaze
- Mjere osiguranja

**Edukatori:** stalni edukatori CEST-a

---

<sup>44</sup> Mišljenje br. 10 CCJE naglašava potrebu da se u obuci izučava evropski sistem zaštite ljudskih prava, ali i pravna stečevina Evropske unije i hijerarhija pravnih akata Evropske unije.

**SEMINAR: MODUL III - KRIVIČNA OBLAST**

---

**Mjesto održavanja:** Sarajevo  
**Trajanje:** 2 dana  
**Datum održavanja:** 09. i 10. septembar 2020. godine  
**Ciljna grupa:** Stručni saradnici i stručni savjetnici koji su uspješno okončali prvu godinu Programa početne obuke. Raspored polaznika po seminarima vrši isključivo Centar na osnovu prijava predsjednika sudova i glavnih tužilaca, a u skladu s evidencijama Centra o ispunjenim uvjetima iz prethodne godine.

**Teme seminara:**

- Postupak po optužnici
- Glavni pretres
- Metodologija izrade presude

**Edukatore:** stalni edukatori CEST-a

**SEMINAR: MODUL IV - IZVRŠNA I UPRAVNA OBLAST**

---

**Mjesto održavanja:** Sarajevo  
**Trajanje:** 2 dana  
**Datum održavanja:** 05. i 06. oktobar 2020. godine  
**Ciljna grupa:** Stručni saradnici i stručni savjetnici koji su uspješno okončali prvu godinu Programa početne obuke. Raspored polaznika po seminarima vrši isključivo Centar na osnovu prijava predsjednika sudova i glavnih tužilaca, a u skladu s evidencijama Centra o ispunjenim uvjetima iz prethodne godine.

**Teme seminara:**

- Izvršenje i protivizvršenje
- Vrste izvršenja
- Prethodni upravni postupak
- Ispitivanje upravnog akta

**Edukatore:** stalni edukatori CEST-a

**GENERACIJA 2017/2019 - TREĆA GODINA**

**SEMINAR: MODUL I – GRAĐANSKA OBLAST**

---

<b>Mjesto održavanja:</b>	Sarajevo
<b>Trajanje:</b>	2 dana
<b>Datum održavanja:</b>	13. i 14. februar 2020. godine
<b>Ciljna grupa:</b>	Stručni saradnici i stručni savjetnici koji su uspješno okončali drugu godinu Programa početne obuke. Raspored polaznika po seminarima vrši isključivo Centar na osnovu prijava predsjednika sudova i glavnih tužilaca, a u skladu s evidencijama Centra o ispunjenim uvjetima iz prethodne godine.

**Teme seminara:**

- Metodologija izrade presude u građanskim stvarima
- Uvod presude
- Izreka presude
- Obrazloženje presude
- Jezik sudskih odluka
- Žalbeni postupak i rasprava pred drugostepenim sudom

**Edukatore:** stalni edukatori CEST-a

**SEMINAR: MODUL II – KRIVIČNA OBLAST**

---

<b>Mjesto održavanja:</b>	Sarajevo
<b>Trajanje:</b>	2 dana
<b>Datum:</b>	26. i 27. februar 2020. godine
<b>Ciljna grupa:</b>	Stručni saradnici i stručni savjetnici koji su uspješno okončali drugu godinu Programa početne obuke. Raspored polaznika po seminarima vrši isključivo Centar na osnovu prijava predsjednika sudova i glavnih tužilaca, a u skladu s evidencijama Centra o ispunjenim uvjetima iz prethodne godine.

**Teme seminara:**

- Redovni i vanredni pravni lijekovi
- Skraćeni krivični postupci

**Edukatore:** stalni edukatori CEST-a



**SEMINAR: MODUL III – ALTERNATIVNO RJEŠAVANJE SPOROVA, MEDIJACIJA I ARBITRAŽA<sup>5</sup>**

---

<b>Mjesto održavanja:</b>	Sarajevo
<b>Trajanje:</b>	2 dana
<b>Datum održavanja:</b>	30. i 31. mart 2020. godine
<b>Ciljna grupa:</b>	Stručni saradnici i stručni savjetnici koji su uspješno okončali drugu godinu Programa početne obuke. Raspored polaznika po seminarima vrši isključivo Centar na osnovu prijava predsjednika sudova i glavnih tužilaca, a u skladu s evidencijama Centra o ispunjenim uvjetima iz prethodne godine..

**Teme seminara:**

- Konflikt
- Alternativno rješavanje sporova
- Medijacija u BiH
- Pojam i načela postupka medijacije
- Sud i medijacija
- Arbitraža
- Poređenje postupaka rješavanja sporova

**Edukatori:** stalni edukatori CEST-a

---

<sup>5</sup> Izvještaj Evropske komisije za Bosnu i Hercegovinu za 2018.godinu, u poglavlju 2.2. „Vladavina zakona i temeljna prava“, u dijelu koji se odnosi na kvalitet pravosuđa, navodi se da se pored sudskih postupaka mirenja, i druge alternativne metode rješavanja sporova, posebno medijacija, trebaju unaprijediti u skladu sa evropskim standardima i najboljim praksama.

Mišljenje br 6. CCJE također preporučuje obuku u pogledu alternativnih načina rješavanja sporova.

Također, Strategija Reforme sektora pravde BiH ( 2014.-2018.) u Strateškom cilju 1.2.5. naglašava: „Unaprjeđenje sistema alternativnog rješavanja sporova“

**SEMINAR: MODUL IV – NOSIOCI PRAVOSUDNIH FUNKCIJA I DRUŠTVO**

---

<b>Mjesto održavanja:</b>	Sarajevo
<b>Trajanje:</b>	2 dana
<b>Datum održavanja:</b>	29. i 30. april 2020. godine
<b>Ciljna grupa:</b>	Stručni saradnici i stručni savjetnici koji su uspješno okončali drugu godinu Programa početne obuke. Raspored polaznika po seminarima vrši isključivo Centar na osnovu prijava predsjednika sudova i glavnih tužilaca, a u skladu s evidencijama Centra o ispunjenim uvjetima iz prethodne godine.

**Teme seminara:**

- Općenito o komunikaciji
- Uspostavljanje saradnje i postavljanje pitanja
- Neverbalna komunikacija
- Aktivno slušanje
- Komunikacija u sudnici - transakcioni pristup
- Asertivno komuniciranje, nasuprot pasivnosti i agresivnosti

**Edukatore:** stalni edukatori CEST-a

**OBUKA ZA PRIPRAVNIKE U PRAVOSUDNIM INSTITUCIJAMA U  
FEDERACIJI BiH**

Centar za edukaciju sudija i tužilaca u Federaciji BiH u Programu početne obuke i stručnog usavršavanja za 2020. godinu je predvidio obuku za pripravnike u pravosudnim institucijama u Federaciji BiH. Obuka se sastoji od 3 edukativne aktivnosti/seminara i jedne online obuke na teme:

- Etika i integritet
- Izabrane teme iz krivične oblasti
- Izabrane teme iz građanske oblasti
- On line modul Evropska konvencija o ljudskim pravima

Za razliku od stručnih saradnika, koji su obavezni da prisustvuju početnoj obuci, ne postoji utvrđena obaveza ove vrste za pripravnike u pravosudnim institucijama u F BiH, ali smatramo da prisustvovanje pripravnika ovim seminarima je izuzetno korisno za njihov dalji rad i usavršavanje.

**E-UČENJE: „UVOD U EVROPSKU KONVENCIJU O LJUDSKIM PRAVIMA“**

---

**Trajanje:** 8-10 sedmica

**Mjesto i datum održavanja**

**pripremnog sastanka:** 30. mart 2020. godine, Sarajevo

**Ciljna grupa:** pripravnici u pravosudnim institucijama

**Metod:** pripremni sastanak u trajanju od jednog dana i elektronsko učenje u trajanju do 8-10 sedmica.

***Aktivnost se odvija u saradnji s Vijećem Evrope Online platforma Vijeća Evrope za edukaciju profesionalaca u pravosuđu HELP***

**SEMINAR: „ETIKA I INTEGRITET“**

---

<b>Mjesto održavanja:</b>	Sarajevo
<b>Trajanje:</b>	1 dan
<b>Datum održavanja:</b>	28. septembar 2020. godine
<b>Ciljna grupa:</b>	pripravnici
<b>Planiran broj učesnika:</b>	40

**Teme:**

- Profesionalni i etički standardi
- Očuvanje digniteta sudijske i tužilačke funkcije
- Objektivna percepcija neovisnosti i nepristrasnosti nosilaca pravosudnih funkcija
- Smjernice za sprečavanje sukoba interesa u pravosuđu BiH

**Cilj seminara:** Približiti učesnicima seminara organizaciju pravosuđa u BiH i etičke standarde kroz analizu relevantnih propisa i slučajeva iz prakse.

**Metod:** predavanja, diskusija  
**Edukatore:** stalni edukatori CEST-a

**SEMINAR: „IZABRANE TEME IZ KRIVIČNE OBLASTI“**

---

<b>Mjesto održavanja:</b>	Sarajevo
<b>Trajanje:</b>	2 dana
<b>Datum održavanja:</b>	22. i 23. oktobar 2020. godine
<b>Ciljna grupa:</b>	pripravnici
<b>Planiran broj učesnika:</b>	40

**Teme:**

- Izabrane teme iz materijalnog krivičnog prava
- Izabrane teme iz krivičnog procesnog prava
- Simulacija suđenja

**Cilj seminara:** Seminar služi kao dopuna internoj obuci pripravnika i pripravnika-volontera u sudovima i tužilaštvima iz domena krivičnog zakonodavstva, u smislu usavršavanja njihovog znanja.

**Metod:** prezentacija, praktični rad  
**Edukatore:** stalni edukatori CEST-a

**SEMINAR: „IZABRANE TEME IZ GRAĐANSKE OBLASTI“**

---

**Mjesto održavanja:** Sarajevo  
**Trajanje:** 2 dana  
**Datum održavanja:** 03. i 04. novembar 2020. godine  
**Ciljna grupa:** pripravnici  
**Planiran broj učesnika:** 40

**Teme:**

- Izabrani segmenti iz Stvarnog prava i Obligacionog prava F BiH
- Izabrani segmenti iz Građanskog parničnog procesnog prava F BiH (pripremno ročište i glavna rasprava, presuda zbog propuštanja, izrada meritornih sudskih odluka, postupci po pravnim lijekovima, novine u ZPP-u F BiH)
- Odnos građanskog parničnog postupka i građanskog vanparničnog postupka
- Simulacija suđenja

**Cilj seminara:** Seminar služi kao dopuna internoj obuci pripravnika i pripravnika-volontera u sudovima i tužilaštvima iz domena građanskog zakonodavstva, u smislu usavršavanja njihovog znanja.

**Metod:** prezentacija, praktični rad

**Edukativni materijal:** radovi edukatora

**Edukatori:** stalni edukatori CEST-a FBiH



## **KONTINUIRANA OBUKA**





**PROGRAM OBUKE NOVOIMENOVANIH TUŽILACA PREMA PROGRAMU VSTV-A  
BOSNE I HERCEGOVINE**

Obuka novoimenovanih sudija i tužilaca prema Programu početne obuke novoimenovanih sudija i tužilaca će se odvijati najkasnije u prvih šest (6) mjeseci nakon preuzimanja dužnosti. Obuka novoimenovanih sudija i tužilaca odvijat će se prema Programu početne obuke novoimenovanih sudija i tužilaca koji je usvojilo VSTV BiH kao posebnu obuku za novoimenovane sudije i tužioce.

Ovim programom se želi obezbjediti svim tužiocima i sudijama koji su prvi put imenovani da dobiju jednu temeljnu, efektivnu i istoobraznu obuku u određenom periodu nakon stupanja na sudijsku, odnosno tužilačku funkciju.

Cjelokupan program obuke za tužioce obuhvata ispod navedene teme i novoimenovani tužiocci su dužni pohađati sve navedene teme, kako bi ispunili uslove i kao završili svu obuku iz Programa početne obuke novoimenovanih sudija i tužilaca.

Prijavljivanje novimenovanih tužilaca na edukativne aktivnosti vršit će isključivo glavni tužiocci. Glavni tužilac je dužan tužiocu koji je prvi put imenovan na ovu funkciju omogućiti pohađanje cjelokupnog Programa obuke za novoimenovane sudije/tužioce koji je utvrđen od strane VSTV-a.

**Tokom 2020. godine novoimenovanim tužiocima će biti omogućeno da neke od ispod navedenih tema / pet modula on line obuke/ pohađaju kao online obuke, o čemu će biti blagovremeno informisani.**

Obuka će biti provedena u dva termina, u prvom i u drugom dijelu godine, ovisno o broju i vremenu imenovanja novoimenovanih sudija i tužilaca. Ukoliko su imenovani i stupili na dužnost krajem 2019. godine i početkom 2020. godine, obuku će pohađati u prvim terminima, a imenovani tokom drugog dijela 2020. godine obuku mogu pohađati u drugom terminu koji će biti naknadno definisan u ovisnosti od broja novoimenovanih nosilaca pravosudnih funkcija. Shodno broju novoimenovanih sudija i tužilaca, Centar zadržava pravo na izmjenu termina obuke, o čemu će polaznici obuke biti informisani.

Novoimenovanim nosiocima pravosudnih funkcija otvorena je mogućnost da identične seminare obuke za novoimenovane sudije i tužioce mogu pohađati i u terminima iz Programa Centra za edukaciju sudija i tužila Republike Srpske, koji će se realizirati u Banjaluci.

**INSTRUKTIVNI SEMINAR: "ODNOS IZMEĐU EVROPSKOG PRAVA I DOMAĆEG PRAVA BIH"<sup>6</sup>**

---

**Mjesto održavanja:** Sarajevo  
**Trajanje:** 1 dan  
**Datum održavanja:** 22. april 2020. godine  
**Ciljna grupa:** Novoimenovani tužioci  
**Planiran broj učesnika:** 20

**Teme:**

- Institucije Evropske unije, njihove nadležnosti i funkcije
- Opći aspekti primjene i dejstva Evropskog prava u odnosu na pravo država članica (primarnopravni izvori i odnos prema zakonodavstvu BiH; sekundarno pravo i praksa Suda EU; postupci pred Sudom EU)
- Interpretativni učinak prava EU prije članstva
- Uloga i značaj Suda pravde Evropske unije u determinisanju odnosa Evropske unije i trećih zemalja (BiH)

**Cilj:** Predstaviti učesnicima sistem institucija i pravni sistem EU, te učinak prava EU prije stupanja države u članstvo.

**Metod:** predavanja i diskusija  
**Edukativni materijal:** radovi edukatora  
**Edukatori:** stalni edukatori CEST-a

**INSTRUKTIVNI SEMINAR: „FUNDAMENTALNI POSTULATI „STRAZBURŠKOG“ SISTEMA ZAŠTITE LJUDSKIH PRAVA“<sup>7</sup>**

---

**Mjesto održavanja:** Sarajevo  
**Trajanje:** 1 dan  
**Datum održavanja:** 23. april 2020. godine  
**Ciljna grupa:** Novoimenovani tužioci  
**Planiran broj učesnika:** 20

**Teme:**

- Prethodna pitanja (pojam ljudskih prava, evolucija ljudskih prava)
- Evropska konvencija za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda (Uvodne napomene, Evropski sud za ljudska prava, Karakter zaštite ljudskih prava

---

<sup>6</sup> Mišljenje br. 10 CCJE naglašava potrebu da se u obuci izučava evropski sistem zaštite ljudskih prava, ali i pravna stečevina Evropske unije i hijerarhija pravnih akata Evropske unije.

<sup>7</sup> Mišljenje br. 10 CCJE naglašava potrebu da se u obuci izučava evropski sistem zaštite ljudskih prava, ali i pravna stečevina Evropske unije i hijerarhija pravnih akata Evropske unije.

garantovanih Konvencijom, Neposredna primjena, Minimalni standardi, Višestrukost zaštite, Supsidijarni karakter

- Uslovi prihvatljivosti (admissibility criteria)
- Rokovi
- Sadržaj aplikacije
- Relevantna domaća praksa i praksa ESLJP

**Cilj seminara:** Predstaviti sistem zaštite ljudskih prava Vijeća Evrope koji je uspostavila Evropska konvencija za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda

**Metod:** interaktivni, predavanje i diskusija

**Edukativni materijal:** materijali edukatora, prikaz relevantne prakse ESLJP

**Edukatori:** edukatori CEST-a

---

**SEMINAR: „PROVOĐENJE ISTRAGE I ZAJEDNIČKI ISTRAŽNI TIMOVI“**

---

**Mjesto održavanja:** Sarajevo

**Trajanje:** 2 dana

**Datum održavanja:** 15. i 16. juni 2020. godine

**Ciljna grupa:** Novoimenovani tužioci

**Planiran broj učesnika:** 20

**Teme:**

- Osnov i otvaranje istrage
- Planiranje, rukovođenje i nadzor nad istragom (prava i ovlaštenja tužioca i ovlaštenih službenih lica u istrazi)
- Saradnja sa policijom, uključujući koordinaciju i nadzor tužioca nad radom policije tokom istrage, a naročito prilikom dežurstava i kada postoji opasnost od odlaganja
- Prepoznavanje i zakonitost prepoznavanja
- Radnje dokazivanja za koje je potrebno sudsko odobrenje
- Značaj i primjena posebnih istražnih radnji
- Sumiranje raspoloživih dokaza i završna analiza
- Posebne istražne radnje (nadležnost, korištenje, koordinacija i upravljanje istražnim aktivnostima ili radnjama, slučajni nalazi i drugo)
- Način izvođenja dokaza pribavljenih primjenom posebnih istražnih radnji
- Zakonito prikupljanje dokaza i prigovor zakonitosti dokaza (procedura odlučivanja, sudska praksa)
- Načini formiranja zajedničkih timova i zakonski okviri u Bosni i Hercegovini
- Rukovođenje zajedničkim istražnim timom nakon potpisanog sporazuma o formiranju timova

## **PROGRAM POČETNE OBUKE I PROGRAM STRUČNOG USAVRŠAVANJA ZA 2020. GODINU**

---

<b>Cilj seminara:</b>	Pospješivanje efikasnosti istrage unaprijeđenjem rukovođenja istražnim timovima i postupkom prikupljanja dokaza.
<b>Metod:</b>	interaktivni
<b>Edukativni materijal:</b>	radovi edukatora, slučajevi iz prakse
<b>Edukatori:</b>	stalni edukatori CEST-a FBiH

### **SEMINAR: „ PRITVOR I MJERE OBEZBJEĐENJA PRISUSTVA OSUMNJIČENOG ZA NESMETANO VOĐENJE KRIVIČNOG POSTUPKA“**

---

<b>Mjesto održavanja:</b>	Sarajevo
<b>Trajanje:</b>	1 dan
<b>Datum održavanja:</b>	22. juni 2020. godine
<b>Ciljna grupa:</b>	Novoimenovani tužioci
<b>Planiran broj učesnika:</b>	20

**Teme:**

- Poziv, naredba za dovođenje, mjere zabrane, jamstvo i pritvor
- Pritvor nakon potvrđivanja optužnice, pritvor nakon izricanja presude
- Kontrola pritvora (čl. 151. ZKP-a F BiH)
- Obrazloženje rješenja o određivanju i produženju pritvora
- Primjena čl. 5. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda
- Sudska/tužilačka praksa

<b>Cilj seminara:</b>	Dijalog o praksi u vezi sa mjerama za obezbjeđenje prisustva osumnjičenog/optuženog u Bosni i Hercegovini i pravu na slobodu i sigurnost.
<b>Metod:</b>	predavanja, interaktivna diskusija
<b>Edukativni materijal:</b>	radovi edukatora, slučajevi iz prakse
<b>Edukatori:</b>	stalni edukatori CEST-a FBiH

### **RADIONICA: „TEHNIKE IZRADE TUŽILAČKIH AKATA“**

---

<b>Mjesto održavanja:</b>	Sarajevo
<b>Trajanje:</b>	2 dana
<b>Datum održavanja:</b>	14. i 15. septembar 2020. godine
<b>Ciljna grupa:</b>	Novoimenovani tužioci
<b>Planiran broj učesnika:</b>	20

**Teme:**

- Naredba o sprovođenju/nesprovođenju/obustavi istrage
- Pismena izrada optužnice
- Sačinjavanje činjeničnog opisa djela u optužnici

- Pravna kvalifikacija krivičnog djela
- Sadržaj optužnice
- Dopuna i izmjena optužnice (razlozi vraćanja optužnice na uređivanje)
- Sporazum o priznanju krivnje
- Pisanje žalbi i kvalitet obrazloženja svakog žalbenog osnova
- Tužilačka praksa
- Vježba - izrada tužilačkih akata

<b>Cilj radionice:</b>	Unaprijeđenje standarda u izradi tužilačkih akata, usaglašavanje metodologije izrade optužnice i žalbe i izbjegavanje nepravilnosti iz prakse
<b>Metod:</b>	interaktivni – radionica
<b>Edukativni materijal:</b>	materijali edukatora
<b>Edukatori:</b>	stalni edukatori CEST-a

**RADIONICA: „VJEŠTINE ZASTUPANJA OPTUŽNICE“**

---

<b>Mjesto održavanja:</b>	Sarajevo
<b>Trajanje:</b>	2 dana
<b>Datum održavanja:</b>	01. i 02. oktobar 2020. godine
<b>Ciljna grupa:</b>	Novoimenovani tužioci
<b>Planiran broj učesnika:</b>	20

**Teme:**

- Glavni pretres (prijedlozi stranaka i prigovori, propusti u odlučivanju; praktična primjena čl. 266. ZKP F BiH-nastavljanje odloženog glavnog pretresa)
- Izuzeci od neposrednog sprovođenja dokaza
- Izmjena optužnice
- Uvodna riječ
- Direktno ispitivanje
- Unakrsno ispitivanje
- Završna riječ

<b>Cilj radionice:</b>	Unaprijediti vještine tužilaca prilikom zastupanja.
<b>Metod:</b>	predavanja, interaktivna diskusija
<b>Edukativni materijal:</b>	radovi edukatora, slučajevi iz prakse
<b>Edukatori:</b>	stalni edukatori CEST-a FBIH

**SEMINAR: „RADNJE DOKAZIVANJA I ZAKONITOST DOKAZA“**

---

**Mjesto održavanja:** Sarajevo  
**Trajanje:** 1 dan  
**Datum održavanja:** 12. novembar 2020. godine  
**Ciljna grupa:** Novoimenovani tužioci  
**Planiran broj učesnika:** 20

**Teme:**

- Saslušanje svjedoka, uključujući postupanje sa posebnim kategorijama stranaka/svjedoka (npr. maloljetnicima, žrtvama seksualnih delikata i sl.)
- Ispitivanje osumnjičenog
- Uviđaj
- Vještačenje
- Statusna konferencija
- Prigovor zakonitosti dokaza-odlučivanje, sudska praksa, upravljanje materijalnim dokazima

**Cilj seminara:** Cilj seminara je razmotriti pitanja vezana za radnje dokazivanja, te zakonitost dokaza u svim fazama krivičnog postupka kao i unapređenje standarda u krivičnom postupku i izbjegavanje nepravilnosti iz prakse

**Metod:** predavanja, diskusija  
**Edukativni materijal:** radovi edukatora, slučajevi iz prakse  
**Edukatore:** stalni edukatori CEST-a FBiH

**SEMINAR: „ETIKA I INTEGRITET“<sup>8</sup>**

---

**Mjesto održavanja:** Sarajevo  
**Trajanje:** 2 dan  
**Datum održavanja:** 15. i 16. april 2020. godine  
**Ciljna grupa:** Novoimenovani tužioci  
**Planiran broj učesnika:** 20

**Teme:**

- Koncept nezavisnosti i odgovornosti
- Profesionalni i etički standardi
- Očuvanje digniteta sudijske i tužilačke funkcije

---

<sup>8</sup> GRECO Izveštaj o evaluaciji Bosne i Hercegovine, IV krug evaluacije (usvojeno 4.12.2015.):“Sprječavanje korupcije među članovima parlamenta, sucima i tužiteljima, preporučuje značajno jačanje i dodatni razvoj za sudije i tužioce namjenskih obuka koje se tiču pitanja etike i integriteta“

- Objektivna percepcija neovisnosti i nepristrasnosti nosilaca pravosudnih funkcija
- Smjernice za sprečavanje sukoba interesa u pravosuđu BiH
- Rodna ravnopravnost u pravosuđu

**Cilj seminara:** Približiti učesnicima seminara organizaciju pravosuđa u BiH i etičke standarde kroz analizu relevantnih propisa i slučajeva iz prakse.

**Metod:** predavanja, diskusija

**Edukatore:** stalni edukatori CEST-a

**RADIONICA: „BAZA SUDSKIH ODLUKA CSD-a VSTV-a i TCMS - OSNOVNA EDUKACIJA I UPRAVLJANJE VREMENOM“<sup>9</sup>**

---

**Mjesto održavanja:** Sarajevo

**Trajanje:** 1 dan

**Datum održavanja:** 20. maj 2020. godine

**Ciljna grupa:** Novoimenovani tužioci

**Planiran broj učesnika:** 25

**Teme:**

- Baza sudskih odluka Centra za sudsku dokumentaciju
- Uvod u poznavanje TCMS funkcionalnosti za početnike
- TCMS i prateće promjene u tužilaštvu
- Statistički podaci i izvještavanje u TCMS-u i TCMS u praksi
- Efektivna komunikacija i korištenje tehnologije
- Metode i instrumenti za efikasno upravljanje vremenom
- Određivanje vremenskog okvira za postupanje u pojedinom predmetu – praktični dio

**Cilj radionice:** Predstaviti nosiocima pravosudnih funkcija informacione tehnologije, koje mogu biti od značaja za njihov rad u pravosudnim institucijama, te razvijanje vještina upravljanja vremenom i efikasne upotrebe vremena koje tužiocu stoji na raspolaganju.

**Metod:** E-učenje i interaktivni

**Edukativni materijal:** baze podataka i materijali edukatora

**Edukatore:** Predstavnici CSD-a VSTV-a BiH i IKT stručnjaci edukatori CEST-a F BiH

---

<sup>9</sup> Strategija Reforme sektora pravde BiH ( 2014.-2018.) u Strateškom cilju 1.3.5. definiše „Provođenje obuka osoblja pravosudnih institucija u BiH“ – u elektronskom vođenju predmeta maloljetnih izvršilaca krivičnih djela.

**PROGRAM OBUKE NOVOIMENOVANIH SUDIJA PREMA PROGRAMU VSTV-A  
BOSNE I HERCEGOVINE**

Obuka novoimenovanih sudija i tužilaca prema Programu početne obuke novoimenovanih sudija i tužilaca će se odvijati najkasnije u prvih šest (6) mjeseci nakon preuzimanja dužnosti. Obuka novoimenovanih sudija i tužilaca odvijat će se prema Programu početne obuke novoimenovanih sudija i tužilaca koji je usvojilo VSTV BiH kao posebnu obuku za novoimenovane sudije i tužioce.

Ovim programom se želi obezbjediti svim tužiocima i sudijama koji su prvi put imenovani da dobiju jednu temeljnu, efektivnu i istoobraznu obuku u određenom periodu nakon stupanja na sudijsku, odnosno tužilačku funkciju.

Cjelokupan program obuke za novoimenovane sudije obuhvata ispod navedene teme i novoimenovane sudije su dužne pohađati sve navedene teme, kako bi ispunili uslove i kao završili svu obuku iz Programa početne obuke novoimenovanih sudija i tužilaca.

Prijavlivanje novoimenovanih sudija na edukativne aktivnosti vršit će isključivo predsjednici sudova. Predsjednik suda je dužan sudiji koji je prvi put imenovan na ovu funkciju omogućiti pohađanje cjelokupnog Programa obuke za novoimenovane sudije/tužioce koji je utvrđen od strane VSTV-a.

Obuka će biti provedena u dva termina, u prvom i u drugom dijelu godine, ovisno o broju i vremenu imenovanja novoimenovanih sudija. Ukoliko su imenovani i stupili na dužnost krajem 2019. godine i početkom 2020. godine, obuku će pohađati u prvim terminima, a imenovani tokom drugog dijela 2020. godine obuku mogu pohađati u drugom terminu koji će biti naknadno definisan u ovisnosti od broja novoimenovanih nosilaca pravosudnih funkcija. Shodno broju novoimenovanih sudija i tužilaca, Centar zadržava pravo na izmjenu termina obuke, o čemu će polaznici obuke biti informisani.

Novoimenovanim nosiocima pravosudnih funkcija otvorena je mogućnost da identične seminare obuke za novoimenovane sudije i tužioce mogu pohađati i u terminima iz Programa Centra za edukaciju sudija i tužila Republike Srpske, koji će se realizirati u Banjaluci.



**INSTRUKTIVNI SEMINAR: "ODNOS IZMEĐU EVROPSKOG PRAVA I DOMAĆEG PRAVA BIH"<sup>10</sup>**

---

**Mjesto održavanja:** Sarajevo  
**Trajanje:** 1 dan  
**Datum održavanja:** 22. april 2020. godine  
**Ciljna grupa:** Novoimenovane sudije  
**Planiran broj učesnika:** 20

**Teme:**

- Institucije Evropske Unije, njihove nadležnosti i funkcije
- Opći aspekti primjene i dejstva Evropskog prava u odnosu na pravo država članica (primarnopravni izvori i odnos prema zakonodavstvu BiH; sekundarno pravo i praksa Suda EU; postupci pred Sudom EU)
- Interpretativni učinak prava EU prije članstva
- Uloga i značaj Suda pravde Evropske unije u determinisanju odnosa Evropske unije i trećih zemalja (BiH)

**Cilj:** Predstaviti učesnicima sistem institucija i pravni sistem EU, te učinak prava EU prije stupanja države u članstvo.

**Metod:** predavanja i diskusija  
**Edukativni materijal:** radovi edukatora  
**Edukatori:** stalni edukatori CEST-a

**INSTRUKTIVNI SEMINAR: „FUNDAMENTALNI POSTULATI „STRAZBURŠKOG“ SISTEMA ZAŠTITE LJUDSKIH PRAVA“<sup>11</sup>**

---

**Mjesto održavanja:** Sarajevo  
**Trajanje:** 1 dan  
**Datum održavanja:** 23. april 2020. godine  
**Ciljna grupa:** Novoimenovane sudije  
**Planiran broj učesnika:** 20

**Teme:**

- Prethodna pitanja (pojam ljudskih prava, evolucija ljudskih prava)
- Evropska konvencija za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda (Uvodne napomene, Evropski sud za ljudska prava, Karakter zaštite ljudskih prava

---

<sup>10</sup> Mišljenje br. 10 CCJE naglašava potrebu da se u obuci izučava evropski sistem zaštite ljudskih prava, ali i pravna stečevina Evropske unije i hijerarhija pravnih akata Evropske unije.

<sup>11</sup> Mišljenje br. 10 CCJE naglašava potrebu da se u obuci izučava evropski sistem zaštite ljudskih prava, ali i pravna stečevina Evropske unije i hijerarhija pravnih akata Evropske unije.

garantovanih Konvencijom, Neposredna primjena, Minimalni standardi, Višestrukost zaštite, Supsidijarni karakter

- Uslovi prihvatljivosti (admissibility criteria)
- Rokovi
- Sadržaj aplikacije
- Relevantna domaća praksa i praksa ESLJP

**Cilj seminara:** Predstaviti sistem zaštite ljudskih prava Vijeća Evrope koji je uspostavila Evropska konvencija za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda

**Metod:** interaktivni, predavanje i diskusija

**Edukativni materijal:** materijali edukatora, prikaz relevantne prakse ESLJP

**Edukatori:** edukatori CEST-a

**SEMINAR: „ETIKA I INTEGRITET“<sup>12</sup>**

---

**Mjesto održavanja:** Sarajevo

**Trajanje:** 2 dana

**Datum održavanja:** 15. i 16. april 2020. godine

**Ciljna grupa:** Novoimenovane sudije

**Planiran broj učesnika:** 20

**Teme:**

- Nezavisnost i odgovornost sudija
- Profesionalni i etički standardi
- Očuvanje digniteta sudijske i tužilačke funkcije
- Objektivna percepcija neovisnosti i nepristrasnosti nosilaca pravosudnih funkcija
- Smjernice za sprečavanje sukoba interesa u pravosuđu BiH
- Rodna ravnopravnost u pravosuđu

**Cilj seminara:** Približiti učesnicima seminara organizaciju pravosuđa u BiH i etičke standarde kroz analizu relevantnih propisa i slučajeva iz prakse.

**Metod:** predavanja, diskusija

**Edukatori:** stalni edukatori CEST-a

---

<sup>12</sup> GRECO Izvještaj o evaluaciji Bosne i Hercegovine, IV krug evaluacije (usvojeno 4.12.2015.):“Sprječavanje korupcije među članovima parlamenta, sucima i tužiteljima, preporučuje značajno jačanje i dodatni razvoj za sudije i tužioce namjenskih obuka koje se tiču pitanja etike i integriteta“

**RADIONICA: „BAZA SUDSKIH ODLUKA CSD-a VSTV-a i CMS“ – OSNOVNA EDUKACIJA<sup>13</sup>**

---

**Mjesto održavanja:** Sarajevo  
**Trajanje:** 1 dan  
**Datum održavanja:** 21. maj 2020. godine  
**Ciljna grupa:** Novoimenovane sudije  
**Planiran broj učesnika:** 25

**Teme:**

- Baza sudskih odluka Centra za sudsku dokumentaciju
- Uvod u poznavanje CMS funkcionalnosti za početnike
- CMS i prateće promjene u sudu
- Statistički podaci i izvještavanje u CMS-u
- CMS u praksi

**Cilj radionice:** Predstaviti nosiocima pravosudnih funkcija informacione tehnologije, koje mogu biti od značaja za njihov rad u pravosudnim institucijama.

**Metod:** E-učenje

**Edukativni materijal:** baze podataka i materijali edukatora

**Edukatore:** Predstavnici CSD-a VSTV-a BiH i IKT stručnjaci

**SEMINAR: „PRIPREMA ZA SUĐENJE“**

---

**Mjesto održavanja:** Sarajevo  
**Trajanje:** 1 dan  
**Datum održavanja:** 04. juni 2020. godine  
**Ciljna grupa:** novoimenovane sudije  
**Planiran broj učesnika:** 20

**Teme:**

- Upravljanje vremenom i efikasno obavljanje radnih zadataka/ planiranje
- Značaj poštivanja zakonskih i sudskih rokova
- Procesne radnje
- Stres menadžment

---

<sup>13</sup> Strategija Reforme sektora pravde BiH ( 2014.-2018.) u Strateškom cilju 1.3.5. definiše „Provođenje obuka osoblja pravosudnih institucija u BiH“ – u elektronskom vođenju predmeta maloljetnih izvršilaca krivičnih djela.

<b>Cilj seminara:</b>	Razvijanje sudijskih vještina upravljanja vremenom i efikasne upotrebe vremena koje sudiji stoji na raspolaganju u pripremi za suđenje.
<b>Metod:</b>	interaktivni
<b>Edukativni materijal:</b>	Edukativni materijal pripremljeni od strane edukatora
<b>Edukatori:</b>	edukatori CEST-a F BiH

**SEMINAR: „VOĐENJE POSTUPKA I DONOŠENJE ODLUKE“**

---

<b>Mjesto održavanja:</b>	Sarajevo
<b>Trajanje:</b>	1 dan
<b>Datum održavanja:</b>	05. juni 2020. godine
<b>Ciljna grupa:</b>	novoimenovane sudije
<b>Planiran broj učesnika:</b>	20

**Teme:**

- Upravljanje ročištom/pretresom,
- Urednost dostave pismena suda strankama
- Komunikacija i ponašanje u sudnici
- Odlučivanje o prijedlozima i prigovorima stranaka
- Izrada zapisnika
- Donošenje procesnih odluka
- Objektivno razmatranje i analiza svih relevantnih činjeničnih i pravnih pitanja
- Ocjena dokaza
- Razlikovanje bitnih od nebitnih činjenica

<b>Cilj seminara:</b>	Razvijanje sudijskih vještina upravljanja vremenom i efikasne upotrebe vremena koje sudiji stoji na raspolaganju u vođenju postupka iprocesa i analize svih važnih činjeničnih i pravnih pitanja kod donošenja sudske odluke
<b>Metod:</b>	interaktivni
<b>Edukativni materijal:</b>	Edukativni materijal pripremljeni od strane edukatora
<b>Edukatori:</b>	edukatori CEST-a F BiH

**RADIONICA: „PISMENA IZRADA PRESUDE – KRIVIČNA OBLAST“**

---

<b>Mjesto održavanja:</b>	Sarajevo
<b>Trajanje:</b>	1 dan
<b>Datum održavanja:</b>	08. septembar 2020. godine
<b>Ciljna grupa:</b>	novooimenovane sudije
<b>Planiran broj učesnika:</b>	30

**Teme:**

- Pismena izrada presude (obrazloženje i razumljivost presude)
- Dokazi na kojima se zasniva presuda
- Izricanje i objavljivanje presude
- Pismena izrada presude – praktični primjeri

**Cilj seminara:** Unaprijeđenje standarda u izradi presude, usaglašavanje metodologije izrade presude i izbjegavanje nepravilnosti iz prakse.

**Metod:** interaktivni

**Edukativni materijal:** materijali edukatora

**Edukatore:** stalni edukatori CEST-a FBiH

**RADIONICA: „TEHNIKE IZRADA PRESUDE U GRAĐANSKIM SPOROVIMA“**

---

<b>Mjesto održavanja:</b>	Sarajevo
<b>Trajanje:</b>	1 dan
<b>Datum održavanja:</b>	17. septembar 2020. godine
<b>Ciljna grupa:</b>	novooimenovane sudije
<b>Planiran broj učesnika:</b>	25-30

**Teme:**

- Izrada presude
- Uvod, izreka presude
- Pravo na obrazloženu sudsku odluku
- Obrazloženje presude sa osvrtom na sadržaj
- Pravno izražavanje i jezička pismenost
- Jasno i sažeto iznošenje razloga za činjenične i pravne zaključke
- Razumljivost presude za stranke
- Analiza predmeta koji nisu efikasno okončani zbog nedostataka u presudi
- Specifičnosti izrade drugostepene presude

**Cilj radionice:** Unaprijeđenje standarda u izradi presude, usaglašavanje metodologije izrade presude i izbjegavanje nepravilnosti iz prakse.

## **PROGRAM POČETNE OBUKE I PROGRAM STRUČNOG USAVRŠAVANJA ZA 2020. GODINU**

---

<b>Metod:</b>	interaktivni
<b>Edukativni materijal:</b>	moduli metodologije izrade
<b>Edukatori:</b>	stalni edukatori CEST-a FBiH

**EVROPSKO PRAVO**

**NAPREDNI SEMINAR: "ODNOS IZMEĐU EVROPSKOG PRAVA I DOMAĆEG PRAVA BIH"<sup>14</sup>**

---

**Mjesto i datum**

**održavanja:** Bihac, 31. mart 2020. godine  
Sarajevo, 03. april 2020. godine

**Trajanje:** 1 dan

**Ciljna grupa:** sudije i tužioci koji su prošli osnovne obuke o pravu EU

**Planiran broj učesnika:** 40

**Teme:**

- Institucije Evropske unije, njihove nadležnosti i funkcije
- Opći aspekti primjene i dejstva Evropskog prava u odnosu na pravo država članica (primarnopravni izvori i odnos prema zakonodavstvu BiH; sekundarno pravo i praksa Suda EU; postupci pred Sudom EU)
- Interpretativni učinak prava EU prije članstva
- Uloga i značaj Suda pravde Evropske unije u determinisanju odnosa Evropske unije i trećih zemalja (BiH)

**Cilj:** Predstaviti učesnicima sistem institucija i pravni sistem EU, te učinak prava EU prije stupanja države u članstvo.

**Metod:** predavanja i diskusija

**Edukativni materijal:** radovi edukatora

**Edukatori:** Edukatori CEST-a koji su prošli edukacije edukatora nizozemskog SSR-a u septembru i oktobru 2019. godine

---

<sup>14</sup> Mišljenje br. 10 CCJE naglašava potrebu da se u obuci izučava evropski sistem zaštite ljudskih prava, ali i pravna stečevina Evropske unije i hijerarhija pravnih akata Evropske unije.

**SEMINAR: "ZAŠTITA LIČNIH PODATAKA U EU I BiH"<sup>15</sup>**

---

**Mjesto održavanja:** Sarajevo  
**Trajanje:** 1 dan  
**Datum održavanja:** 26. februar 2020. godine  
**Ciljna grupa:** Sudije  
**Planiran broj učesnika:** 30

**Teme seminara:**

- Osnovni pojmovi zaštite ličnih podataka
- Pravni i institucionalni okvir zaštite ličnih podataka
- GDPR Uredba i Zakon o zaštiti ličnih podataka BiH
- Praksa Agencije za zaštitu ličnih podataka

**Cilj:** Unaprijediti i produbiti znanja o propisima o zaštiti ličnih podataka Evropske unije i analizirati aspekte primjene ovih propisa u BiH prije stupanja u članstvo EU.

**Metod:** predavanja i diskusija

**Edukativni materijal:** radovi edukatora

**Edukatore:** stalni edukatori CEST-a

---

<sup>15</sup> Mišljenje br. 10 CCJE naglašava potrebu da se u obuci izučava evropski sistem zaštite ljudskih prava, ali i pravna stečevina Evropske unije i hijerarhija pravnih akata Evropske unije.



**LJUDSKA PRAVA**

„FORUM O NACIONALNOJ INTERPRETACIJI EVROPSKE KONVENCIJE ZA ZAŠTITU LJUDSKIH PRAVA I OSNOVNIH SLOBODA“

---

**Mjesto održavanja:** naknadno će se utvrditi  
**Trajanje:** 1 dan  
**Datum održavanja:** novembar 2020 godine  
**Ciljna grupa:** sudije Ustavnog suda Bosni i Hercegovinom Vrhovnih sudova Federacije i Republike Srpske i Suda Bosne i Hercegovine

***Aktivnost je planirana sa AIRE Centrom iz Londona***

**SEMINAR: „NOVINE U PRAKSI EVROPSKOG SUDA ZA LJUDSKA PRAVA“<sup>16</sup>**

---

**Mjesto održavanja:** naknadno će se utvrditi  
**Trajanje:** dva dana  
**Datum održavanja:** naknadno će se utvrditi  
**Ciljna grupa:** Sudije, sudijski stručni saradnici i savjetnici  
**Planiran broj učesnika:** 40  
**Teme seminara:** konkretne teme, iz oblasti prakse Evropskog Suda za ljudska prava, biće određene prije održavanja skupa, u skladu sa sprovedenom analizom potreba sudstva koja navodi teme koje su od posebnog interesa  
**Cilj seminara:** Pružanje ciljne napredne obuke o evropskom pravu ljudskih prava i primjeni Konvencije  
**Metod:** prezentacije, diskusija, interaktivni rad na studijama slučaja iz domaće i inostrane sudske prakse  
**Edukativni materijal:** materijali edukatora, prikaz relevantne prakse  
**Edukatori:** edukatori CEST-a F BiH

***Aktivnost je planirana sa AIRE Centrom iz Londona.***

---

<sup>16</sup> Mišljenje br. 10 CCJE naglašava potrebu da se u obuci izučava evropski sistem zaštite ljudskih prava, ali i pravna stečevina Evropske unije i hijerarhija pravnih akata Evropske unije.

**PROJEKAT „JUFREX“**

**SEMINAR: „PRIMJENA ZAKONA O ZAŠTITI OD KLEVETE U BiH“**

---

<b>Mjesto održavanja:</b>	Sarajevo
<b>Trajanje:</b>	2 dana
<b>Datum održavanja:</b>	01. i 02. juni 2020. godine
<b>Ciljna grupa:</b>	sudije građanskog referata
<b>Planiran broj učesnika:</b>	20

**Teme:**

- Zakon o zaštiti od klevete u BiH: teorija i praksa
- Razlika između vrijednosnog suda/mišljenja i činjenica
- Mediji i pravosuđe
- Uloga Regulatorne agencija za komunikacije BiH
- Vijeće za štampu u Bosni i Hercegovini i sudovi
- Praktične vježbe

**Cilj seminara:** Unapređenje sudske prakse i procesuiranju slučajeva klevete na način koji će promovirati član 10. Evropske konvencije o ljudskim pravima i primjenu standarda Evropskog suda za ljudska prava u Strasbourgu u zaštiti slobode izražavanja.

**Metod:** predavanja i diskusija

**Edukativni materijal:** radovi edukatora, slučajevi iz prakse

**Edukatore:** sudije građanskog referata, certificirani edukatori projekta „Jufrex“ Vijeća Evrope

**SEMINAR: „KRIVIČNOPRAVNI ASPEKTI GOVORA MRŽNJE“<sup>17</sup>**

---

**Mjesto održavanja:** Sarajevo  
**Trajanje:** 2 dana  
**Datum održavanja:** 07. i 08. septembar 2020. godine  
**Ciljna grupa:** tužioc i sudije krivičnog referata  
**Planiran broj učesnika:** 20

**Teme:**

- Sloboda izražavanja i njena ograničenja prema članu 10. EKLJP
- Govor mržnje i zloupotreba slobode izražavanja (član 17. EKLJP)
- Govor mržnje i uloga medija
- Odvajanje govora mržnje i klevete

**Cilj seminara:** Na ovom seminaru će se analizirati pravo na slobodu izražavanja kao jedno od osnovnih ljudskih prava. Imajući u vidu da ovo pravo nije apsolutno, edukatori će pojasniti njegove granice posebno s obzirom na govor mržnje, koji se u evropskom pravnom krugu ne smatra zaštićenim na slobodu izražavanja. Edukatori će na osnovu analize prakse ESLJP kao i domaće tužilačke i sudske prakse, dati učesnicima neke smjernice za rad na budućim predmetima

**Metod:** predavanje, diskusija  
**Edukativni materijal:** materijali edukatora  
**Edukatori:** stalni edukatori CEST-a FBIH

---

<sup>17</sup> Izvještaj Evropske komisije za Bosnu i Hercegovinu za 2018.godinu, u poglavlju 2.2. „Vladavina zakona i temeljna prava“, u dijelu koji se odnosi na slobodu izražavanja, navodi da je nastavljen politički i finansijski pritisak na medije, te da se još uvijek prijavljuju predmeti koji se odnose na zastrašivanje i prijetnje upućene novinarima, verbalne i fizičke napade, hakiranje internet stranica, politički, institucionalni i ekonomski pritisak i klevete. Navodi se i da brze istrage i procesuiranja počinitelja nisu uvijek osigurani. U dijelu Izvještaja koji se odnosi na zabranu diskriminacije, navodi se da su primijećeni propusti da se djela idenfitikuju kao zločini iz mržnje, kao i veliki teret dokazivanja namjere, dovode do podizanja malog broja optužnica i presuda. U izvještajnom periodu od 54 podnesene prijave dvije su rezultirale presudom. U pogledu prava lezbejki, gejeva, biseksualnih, transrodnih i interseksualnih osoba (LGBTI) osoba, navodi se da se, što se tiče nasilja nad LGBTI osobama, i dalje nedovoljno provodi krivično gonjenje zločina iz mržnje, kao i govora mržnje, te da prethodni nasilni napadi na LGBTI osobe nisu doveli do podizanja optužnica.

**SEMINAR: ZAŠTITA „ZVIŽDAČA“**

---

<b>Mjesto održavanja:</b>	Sarajevo
<b>Trajanje:</b>	2 dana
<b>Datum održavanja:</b>	05. i 06. novembar 2020. godine
<b>Ciljna grupa:</b>	sudije
<b>Planiran broj učesnika:</b>	20

**Teme:**

- Ko je “Zviždač”?
- Prijava nepravilnosti kao ljudsko pravo
- Prijava nepravilnosti od strane medija i nacionalna sigurnost
- Prijava nepravilnosti i pravo na slobodu izražavanja u evropskom sistemu zaštite ljudskih prava

<b>Metod:</b>	predavanje, diskusija
<b>Edukativni materijal:</b>	materijali edukatora
<b>Edukatori:</b>	stalni edukatori CEST-a FBiH

**RADIONICA: „OBRAZLOŽENJE SUDSKE PRESUDE – KRIVIČNI ASPEKT“**

---

<b>Mjesto održavanja:</b>	Sarajevo, Tuzla, Mostar, Teslić/Banja Luka
<b>Trajanje:</b>	2 dana
<b>Datum održavanja:</b>	01. i 02. april 2020. godine, Sarajevo 05. i 06. mart 2020. godine, Tuzla 12. i 13. mart 2020. godine, Mostar April 2020. godine Banja Luka 04. i 05. juni 2020. godine, Teslić ili Banja Luka
<b>Ciljna grupa:</b>	sudije
<b>Planiran broj učesnika:</b>	20

**Teme:**

- Osnovna pravila o formi presude
- Standardi obrazložene presude prema Evropskoj konvenciji o ljudskim pravima
- Obavezna sadržina izreke presude (primjeri iz prakse)
- Zahtjevi na koje presuda mora odgovoriti
- Direktna primjena Evropske konvencije o ljudskim pravima: Primjeri i rad na predmetu
- Obrazloženje presude: određenost i potpunost razloga za činjenične i pravne zaključke, odgovor na argumente stranaka, pozivanje na zakone i sudsku praksu (primjeri iz prakse)
- Obavezan odgovor u presudi na navode o povredi Evropske konvencije

- Obavezan odgovor u presudi na navode o povredi Evropske konvencije, analiza navoda prema Evropskoj konvenciji
- Analiza pismeno izrađenih presuda (primjeri iz prakse)
- Primjeri i rad na predmetu

**Cilj seminara:** Na ovom seminaru će se analizirati pravo na obrazloženu sudsku odluku kao važan segment člana 6. EKLJP

**Metod:** predavanje, diskusija

**Edukativni materijal:** materijali edukatora

**Edukatori:** stalni edukatori CEST-a FBiH

**Aktivnost će biti organizovana sa Vijećem Evrope**

---

**RADIONICA: „OBRAZLOŽENJE SUDSKE PRESUDE – PARNIČNI ASPEKT“**

---

**Mjesto održavanja:** Mostar, Trebinje

**Trajanje:** 2 dana

**Datum održavanja:** 08. i 09. april 2020. godine, Mostar  
28. i 29. maj 2020. godine, Trebinje

**Ciljna grupa:** sudije

**Planiran broj učesnika:** 20

**Teme:**

- Osnovna pravila o formi presude
- Standardi obrazložene presude prema Evropskoj konvenciji o ljudskim pravima
- Obavezna sadržina izreke presude (primjeri iz prakse)
- Zahtjevi na koje presuda mora odgovoriti
- Direktna primjena Evropske konvencije o ljudskim pravima: Primjeri i rad na predmetu
- Obrazloženje presude: određenost i potpunost razloga za činjenične i pravne zaključke, odgovor na argumente stranaka, pozivanje na zakone i sudsku praksu (primjeri iz prakse)
- Obavezan odgovor u presudi na navode o povredi Evropske konvencije
- Obavezan odgovor u presudi na navode o povredi Evropske konvencije, analiza navoda prema Evropskoj konvenciji
- Analiza pismeno izrađenih presuda (primjeri iz prakse)

**Cilj seminara:** Na ovom seminaru će se analizirati pravo na obrazloženu sudsku odluku kao važan segment člana 6. EKLJP

**Metod:** predavanje, diskusija

**Edukativni materijal:** materijali edukatora

**Edukatore:** stalni edukatori CEST-a F BiH

**Aktivnost će biti organizovana sa Vijećem Evrope**

**RADIONICA:** „ANALIZA SUDSKE PRAKSE U BIH U VEZI SA ZABRANOM DISKRIMINACIJE“<sup>18</sup>

---

**Mjesto i datum**

**održavanja:** Mostar, 16. i 17. septembar 2020. godine  
Teslić, 22. i 23. april 2020. godine

**Trajanje:** 2 dana

**Ciljna grupa:** Sudije

**Planiran broj učesnika:** 40

**Teme seminara:**

- Presentacija člana 14. – zabrana diskriminacije; opšti principi i veza sa protokolom 12.
- Diskriminacija zasnovana na nacionalnosti ili nacionalnom porijeklu, rasi, etničkoj pripadnosti, boji, pripadnosti nacionalnoj manjini
- Diskriminacija zasnovana na seksualnoj orijentaciji i seksualnom identitetu
- Argumenti u korist ili protiv slučaja navodne diskriminacije
- Sudska praksa Antidiskriminacionog prava u BiH

**Cilj seminara:** Unaprjeđenje primjene standarda ESLJP-a u praksi najviših sudova i doprinos harmonizaciji sudske prakse.

**Metod:** predavanje i diskusija

**Edukativni materijal:** materijali izlagača, publikacija „Analiza odgovora pravosuđa na izazove diskriminacije u BiH“ kojeg je izradila OSCE Misija u BiH

**Edukatore:** edukatori OSCE Misije u BiH i edukatori CEST-a

**Aktivnost će biti realizovana u okviru saradnje sa OSCE Misijom u BiH**

---

<sup>18</sup> Izvještaj Evropske komisije za Bosnu i Hercegovinu za 2018.godinu, u poglavlju 2.2. „Vladavina zakona i temeljna prava“, u dijelu koji se odnosi na zabranu diskriminacije, apostrofira da je potrebno riješiti pitanje diskriminacije građana po pitanju izbora i obrazovnog sistema. Takođe se u dijelu koji se odnosi na ljudska prava i zaštitu manjina, navodi da pred ESLJP postoje još uvijek neriješeni sudski predmeti koji se odnose na diskriminaciju po etničkoj osnovi.

**SEMINAR: „IZABRANI SEGMENTI IZ OBLASTI TEMELJNIH PRAVA“<sup>19</sup>**

---

**Mjesto :** Sarajevo  
**Datum održavanja:** 13. maj 2020. godine  
**Trajanje:** 1 dan  
**Ciljna grupa:** Sudije  
**Planiran broj učesnika:** 40

**Teme seminara:**

- Pravo na slobodu okupljanja
- Pravo na slobodu izražavanja
- Vjerska prava

**Cilj seminara:** Unaprjeđenje primjene međunarodnih standarda ljudskih prava u praksi najviših sudova i doprinos harmonizaciji sudske prakse.

**Metod:** predavanje i diskusija

**Edukativni materijal:** materijali izlagača, prikaz relevantne prakse

**Edukatore:** edukatori OSCE Misije u BiH i edukatori CEST-a

**Aktivnost će biti realizovana u okviru saradnje sa OSCE Misijom u BiH**

---

<sup>19</sup> Izvještaj Evropske komisije za Bosnu i Hercegovinu za 2018.godinu, u poglavlju 2.2. „Vladavina zakona i temeljna prava“, u dijelu koji se odnosi na slobodu izražavanja, navodi da je nastavljen politički i finansijski pritisak na medije, te da se još uvijek prijavljuju predmeti koji se odnose na zastrašivanje i prijetnje upućene novinarima, verbalne i fizičke napade, hakiranje internet stranica, politički, institucionalni i ekonomski pritisak i klevete. Navodi se i da brze istrage i procesuiranja počinitelja nisu uvijek osigurani. U dijelu Izvještaja koji se odnosi na zabranu diskriminacije, navodi se da su primijećeni propusti da se djela identifikuju kao zločini iz mržnje, kao i veliki teret dokazivanja namjere, dovode do podizanja malog broja optužnica i presuda. U izvještajnom periodu od 54 podnesene prijave dvije su rezultirale presudom. U pogledu prava lezbejki, gejeva, biseksualnih, transrodnih i interseksualnih osoba (LGBTI) osoba, navodi se da se, što se tiče nasilja nad LGBTI osobama, i dalje nedovoljno provodi krivično gonjenje zločina iz mržnje, kao i govora mržnje, te da prethodni nasilni napadi na LGBTI osobe nisu doveli do podizanja optužnica. Kada je riječ o slobodi okupljanja i udruživanja, u dijelu Izvještaja koji se odnosi na ovo osnovno ljudsko pravo, primjećuje se da su pojedini incidenti izazvali zabrinutost (kašnjenje izdavanja dozvola za skup LGBT organizacije u Sarajevu 2017.; prekid protesta za zaštitu životne sredine od strane specijalne policije kod Viteza 2017.), te da se i dalje bilježe slučajevi prijavljivanja napada i zastrašivanja aktivista za ljudska prava. U dijelu o ljudskim pravima i zaštiti manjina navodi se da se vjerska tolerancija simbolično promovira na dobro poznatim mjestima, ali da su i dalje prisutni slučajevi diskriminacije na vjerskoj osnovi kao i incidenti usmjereni na lokacije od vjerskog značaja.

**RADIONICA: "RODNA (NE)RAVNOPRAVNOST – PREDRASUDE I STEREOTIPI"**<sup>20 21</sup>

---

**Mjesto :** Neum

**Datum održavanja:** 27-29. maj 2020. godine  
04.- 06. novembra 2020. godine

**Trajanje:** 3 dana

**Ciljna grupa:** Sudije i tužioci

**Planirani broj učesnika:** 12-15

**Teme:**

- Uticaj ličnog stava na donošenje presuda u predmetima rodno zasnovanog nasilja;
- Važnost primjene holističkog pristupa u predmetima rodno zasnovanog nasilja;
- Diskriminacija i opšti društveni stereotipi u predmetima rodno zasnovanog nasilja.

**Cilj:** Podizanje svijesti, senzibilizacija usmjerena na smanjenje predrasuda i stereotipa prema specifičnim manjinskim grupama u društvu čime će se poboljšati položaj oštećene u postupcima rodno zasnovanog nasilja (RZN), zatim pooštriti blaga kaznena politika koja će dovesti do ostvarivanja svrhe sankcije odnosno direktne zaštite i satisfakcije žrtve krivičnih djela RZN.

**Metod:** Interaktivni pristup, rad u grupama, prezentacija, diskusija

**Edukativni materijal:** materijali edukatora i slučajevi iz prakse, Specijalizirani priručnik za profesionalce/ke koji se u svom poslu susreću sa slučajevima rodno zasnovanog nasilja

**Edukatore:** edukatori Centra ženskih prava (Zenica)

---

<sup>20</sup> Imajući u vidu Šesti periodični izvještaj o implementaciji Konvencije o eliminaciji svih oblika diskriminacije žena (CEDAW Konvencija) UN Komiteta za eliminaciju diskriminacije prema ženama (CEDAW Komitet) iz oktobra 2019. godine, ukazujemo na Preporuku CEDAW Komiteta u odlomku „Pristup pravdi“, tačka 14c) da se „poveća kapacitet sudaca i tužilaca za prava i ravnopravnost žena, između ostalog na način da se primjena Konvencije učini obaveznim dijelom njihove stručne obuke.“ kao i zapažanje u odlomku „Stereotipi“, tačka 23a) i 23b).

<sup>21</sup> Izvještaj Evropske komisije za Bosnu i Hercegovinu za 2018.godinu, u poglavlju 2.2. „Vladavina zakona i temeljna prava“, u dijelu koji se odnosi na ravnopravnost žena i muškaraca ukazuje da je nedostatak djelotvorne provedbe propisa o sprečavanju i zaštiti od rodno zasnovanog nasilja, naročito nasilja u porodici, i dalje razlog za zabrinutost. Takođe se navodi da je broj zaštitnih mjera nizak.



**RADIONICA: „JEDNAKOST SPOLOVA I ZAŠTITA OD NASILJA U PORODICI“<sup>22 23</sup>**

---

**Mjesto održavanja:** Sarajevo  
**Trajanje:** 2 dana  
**Datum održavanja:** 10 i 11. mart 2020.  
**Ciljna grupa:** sudije, tužioci i osl policije  
**Planiran broj učesnika:** 25

**Teme:**

- Primjena Zakona o zaštiti od nasilja u porodici („Službene novine Federacije BiH“, broj 20/13)
- Jačanje saradnje nosilaca pravosudnih funkcija sa drugim subjektima zaštite kroz multisektorske edukacije;
- Primjena Konvencije Vijeća Evrope o sprečavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u porodici (CAHVIO) – („Službeni glasnik BiH, broj 19/13);
- Nasilje u porodici i zaštitne mjere
- Primjena Zakona o ravnopravnosti spolova u BiH („Službeni glasnik BiH“ m broj: 32/10)

**Cilj radionice:** Razmjena dobrih praksi i iskustava u procesuiranju nasilja u porodici

**Metod:** interaktivni

**Edukativni materijal:** materijali edukatora

**Edukatore:** edukatori CEST-a FBiH

**Aktivnost će biti realizovana u saradnji sa OSCE Misijom u BiH**

---

<sup>22</sup> Imajući u vidu Šesti periodični izvještaj o implementaciji Konvencije o eliminaciji svih oblika diskriminacije žena (CEDAW Konvencija) UN Komiteta za eliminaciju diskriminacije prema ženama (CEDAW Komitet) iz oktobra 2019. godine, ukazujemo na Preporuku CEDAW Komiteta u odlomku „Pristup pravdi“, tačka 14c) da se „poveća kapacitet sudaca i tužilaca za prava i ravnopravnost žena, između ostalog na način da se primjena Konvencije učini obaveznim dijelom njihove stručne obuke.“ kao i zapažanje u odlomku „Stereotipi“, tačka 23a) i 23b).

<sup>23</sup> Izvještaj Evropske komisije za Bosnu i Hercegovinu za 2018.godinu, u poglavlju 2.2. „Vladavina zakona i temeljna prava“, u dijelu koji se odnosi na ravnopravnost žena i muškaraca ukazuje da je nedostatak djelotvorne provedbe propisa o sprečavanju i zaštiti od rodno zasnovanog nasilja, naročito nasilja u porodici, i dalje razlog za zabrinutost. Takođe se navodi da je broj zaštitnih mjera nizak.

**SEMINAR: „PRISTUP PRAVDI U OKOLIŠNIM STVARIMA“**

---

**Mjesto održavanja:** naknadno će biti određeno

**Trajanje:** 1 dan

**Datum održavanja:** 25. septembar 2020. godine

**Ciljna grupa:** sudije i tužioci

**Planiran broj učesnika:** 25

**Teme:**

- Provedba Aarhus konvencije sa težištem na pristup pravosuđu
- Pristup pravosuđu u slučaju podnošenja zahtjeva za pristup informacijama
- Pristup pravosuđu: iskustva mreže Aarhus centara u BiH
- Pristup pravosuđu u slučaju učešća javnosti u donošenju odluka
- Pristup pravosuđu u slučaju onečišćenja okoliša i kršenja odredaba domaćeg zakonodavstva koje se odnose na okoliš

**Cilj seminara:** Cilj seminara je ispravna primjena Aarhus konvencije i relevantnog domaćeg zakonodavstva

**Metod:** interaktivni

**Edukativni materijal:** materijali edukatora

**Edukatori:** edukatori CEST-a FBiH

**Aktivnost će biti realizovana u saradnji sa OSCE Misijom u BiH**

**OKRUGLI STOL: „EKOLOŠKI KRIMINAL I PRAVO NA ZDRAV OKOLIŠ“**

---

**Mjesto održavanja:** Zenica

**Trajanje:** 1 dan

**Datum održavanja:** 08. april 2020.

**Ciljna grupa:** sudije i tužioci, predstavnici nevladinih organizacija

**Planiran broj učesnika:** 25

**Teme:**

- trendovi EU u ovoj oblasti
- stanje u oblasti zaštite okoliša pred pravosuđem

**Cilj seminara:** kroz stručnu diskusiju sagledati postojeće stanje i dati preporuke za nove metode u suprotstavljanju ekološkom kriminalitetu

**Metod:** interaktivni

**Edukativni materijal:** Aarhuška konvencija, materijali edukatora

**Edukatori:** stručnjaci iz energetskeg sektora, eksperti iz akademske zajednice

**Aktivnost će biti realizovana u saradnji sa Heinrich Böll Fondacijom**

**SEMINAR: „PRIPADNICI RANJIVIH GRUPA KAO SVJEDOCI U POSTUPKU“<sup>24</sup>**

---

**Mjesto održavanja:** Sarajevo  
**Trajanje:** 2 dana  
**Datum održavanja:** 14. i 15. maj 2020. godine  
**Ciljna grupa:** Sudije i tužioc  
**Planirani broj učesnika:** do 50  
**Teme:**

- Vještine ispitivanja svjedoka – pripadnika ranjivih grupa (djeca, osobe sa invaliditetom, Romi, LGBTI osobe, marginalizirane kategorije žena, itd.)

**Cilj:** Kada pripadnik određene ranjive grupe dođe u kontakt sa pravosuđem, tj. kada dođe u kontakt sa tužilaštvom, te se pojavi pred sudom, nosioci pravosudnih funkcija moraju osigurati da se komunikacija sa tom osobom odvija na odgovarajući način, posebno vodeći računa o tome da sudija upravlja postupkom, te, u tom svojstvu, ima pravo i obavezu da uspostavi takav način komunikacije, koji će biti prilagođen vulnerabilnom svjedoku, te stoga pozitivno utjecati na tok samog postupka. Naime, način postavljanja pitanja, te sadržaj pitanja, koja se postavljaju vulnerabilnom svjedoku, može negativno uticati na iskaz svjedoka, odnosno navesti ga da da netačan odgovor. Stoga, neophodno je da nosioci pravosudnih funkcija razviju odgovarajuće vještine, koje će im omogućiti da prepoznaju specifične komunikacione potrebe vulnerabilnog svjedoka, te da, u skladu s tim, uspostave takav sistem komunikacije, koji će vulnerabilnom svjedoku omogućiti da adekvatno učestvuje u postupku, tj. da razumije pitanje i da da odgovor, koji smatra tačnim.

---

<sup>24</sup> Kategorije pripadnika ranjivih grupa koji će biti obuhvaćeni ovom edukacijom nije moguće svesti niti na jednu specifičnu zakonsku kategoriju (npr. svjedoci pod prijetnjom, zaštićeni svjedoci, maloljetnici u postupku, svjedoci za koje ZPP propisuje posebna pravila saslušanja...) Riječ je o pripadnicima različitih ranjivih/marginaliziranih grupa stanovništva (kako je navedeno u obrazloženju pod odjeljkom "tema") te je edukacija usmjerena na senzibiliziranje sudija i tužilaca i razvijanje adekvatnog pristupa i načina komunikacije sa ovim svjedocima

<b>Metod:</b>	kombinacija prezentacije, primjera iz prakse i diskusije
<b>Edukativni materijal:</b>	materijali razvijeni od strane edukatora
<b>Edukatori:</b>	edukatori naknadno zajednički određeni od strane CEST-a i VSTV BiH. Potencijalni edukatori na ovu temu prof. Penny Cooper ( <a href="http://pennycooper.co.uk/">http://pennycooper.co.uk/</a> ), koja je učestvovala u uspostavljanju web stranice The Advocate's Gateway ( <a href="https://www.theadvocatesgateway.org/">https://www.theadvocatesgateway.org/</a> ), kao izvora praktičnih smjernica za postupanje sa vulnerabilnim svjedocima i strankama i sudija Anselm Eldergill, koji je učestvovao u pripremi zakona o zaštiti osoba sa mentalnim poteškoćama ( <a href="https://www.judiciary.uk/announcements/legend-judge-to-receive-special-award-for-improving-access-to-justice/">https://www.judiciary.uk/announcements/legend-judge-to-receive-special-award-for-improving-access-to-justice/</a> ).

**SEMINAR: „LJUDSKA PRAVA LGBTI OSOBA U BIH I PRAVNI MEHANIZMI NJIHOVE ZAŠTITE – ISKUSTVA IZ BIH I REGIJE“<sup>25</sup>**

---

<b>Mjesto održavanja:</b>	Sarajevo
<b>Trajanje:</b>	2 dana
<b>Datum održavanja:</b>	26-27. mart 2020.
<b>Ciljna grupa:</b>	sudije i tužioci
<b>Planiran broj učesnika:</b>	15
<b>Teme:</b>	

- Zaštita prava LGBTI osoba kroz pravosuđe Bosne i Hercegovine, sa naglaskom na komparativnu praksu iz regije i EU (anti-diskriminaciono i krivično pravo)

<b>Cilj seminara:</b>	Upoznavanje pravosudne zajednice i praktičara sa postojećim pravnim okvirom Bosne i Hercegovine i praksom u oblasti zaštite ljudskih prava marginaliziranih grupa, sa naglaskom sa ljudska prava LGBTI osoba, kroz
-----------------------	--

---

<sup>25</sup> Izvještaj Evropske komisije za Bosnu i Hercegovinu za 2018.godinu, u dijelu koji se odnosi na prava lezbejki, gejeva, biseksualnih, transrodnih i interseksualnih (LGBTI) osoba, navodi da se i dalje nedovoljno provodi krivično gonjenje zločina iz mržnje, kao i govora mržnje, te da prethodni nasilni napadi na LGBTI osobe nisu doveli do podizanja optužnica.

- konkretne primjere i slučajeve iz pravne prakse u BiH i zemljama regije.
- Metod:** predavanje, diskusija, analiza slučajeve iz prakse
- Edukativni materijal:** materijali edukatora, publikacije Sarajevskog otvorenog centra
- Edukatori:** Edukatori CEST-a FBiH, edukatori Sarajevskog otvorenog centra
- Aktivnost će se realizovati u saradnji sa Sarajevskim otvorenim centrom.***

**USTAVNO PRAVO**

**OKRUGLI STOL:** „AKTUELNA PRAKSA USTAVNOG SUDA BOSNE I HERCEGOVINE PO APELACIJAMA IZ KRIVIČNE OBLASTI“<sup>26</sup>

---

**Mjesto održavanja:** Sarajevo  
**Trajanje:** 2 dana  
**Datum održavanja:** 19. i 20. oktobar 2020. godine  
**Ciljna grupa:** sudije i tužioci  
**Planiran broj učesnika:** 35

**Teme:**

- Dopustivost apelacije
- Odnos Ustavnog suda Bosne i Hercegovine i redovnih sudova u kontekstu člana VI/3.b)
- Novija praksa Ustavnog suda BiH po apelacijama u krivičnoj oblasti
- Incidentalna kontrola ustavnosti

**Cilj okruglog stola:** Prezentiranje prakse Ustavnog suda Bosne i Hercegovine po apelacijama iz krivične oblasti.

**Metod:** interaktivni

**Edukativni materijal:** materijali edukatora

**Edukatore:** sudije Ustavnog suda BiH i stalni edukatori CEST-a FBiH

---

<sup>26</sup> Mišljenje br. 10 CCJE naglašava potrebu da se u obuci izučava evropski sistem zaštite ljudskih prava, ali i pravna stečevina Evropske unije i hijerarhija pravnih akata Evropske unije.

**OKRUGLI STOL: „AKTUELNA PRAKSA USTAVNOG SUDA BOSNE I HERCEGOVINE PO APELACIJAMA IZ GRAĐANSKE OBLASTI“<sup>27</sup>**

---

**Mjesto održavanja:** Sarajevo  
**Trajanje:** 1 dan  
**Datum održavanja:** 13. novembar 2020. godine  
**Ciljna grupa:** sudije  
**Planiran broj učesnika:** 35

**Teme:**

- Dopustivost apelacije
- Odnos Ustavnog suda Bosne i Hercegovine i redovnih sudova u kontekstu člana VI/3.b)
- Novija praksa Ustavnog suda BiH po apelacijama u građanskoj oblasti
- Incidentalna kontrola ustavnosti

**Cilj okruglog stola:** Prezentiranje prakse Ustavnog suda Bosne i Hercegovine po apelacijama iz građanske oblasti.

**Metod:** interaktivni

**Edukativni materijal:** materijali edukatora

**Edukatore:** sudije Ustavnog suda BiH i stalni edukatori CEST-a FBiH

---

<sup>27</sup> Mišljenje br. 10 CCJE naglašava potrebu da se u obuci izučava evropski sistem zaštite ljudskih prava, ali i pravna stečevina Evropske unije i hijerarhija pravnih akata Evropske unije.

## **KRIVIČNO PRAVO**

### **OKRUGLI STOL: „PRAKSA VRHOVNOG SUDA F BiH IZ KRIVIČNE OBLASTI“**

---

<b>Mjesto održavanja:</b>	Sarajevo
<b>Trajanje:</b>	2 dana
<b>Datum održavanja:</b>	21. i 22. septembar 2020. godine
<b>Ciljna grupa:</b>	sudije krivičnog referata i tužioc
<b>Planiran broj učesnika:</b>	80

**Teme:**

- Bitne povrede postupka kao razlog za ukidanje prvostepene presude
- Pogrešno i nepotpuno utvrđeno činjenično stanje
- Praksa Vrhovnog suda FBiH

**Cilj okruglog stola:** Unaprjeđenje standarda u prvostepenom krivičnom postupku, ujednačavanje prakse i izbjegavanje nepravilnosti iz prakse.

**Metod:** interaktivni

**Edukativni materijal:** radovi edukatora, slučajevi iz prakse

**Edukatore:** stalni edukatori CEST-a FBiH/Vrhovnog suda FBiH

### **SEMINAR: „KRIVIČNA DJELA PODMIĆIVANJA I KRIVIČNA DJELA PROTIV SLUŽBENE I DRUGE ODGOVORNE FUNKCIJE (GLAVA XXXI KZ F BiH)“**

---

<b>Mjesto održavanja:</b>	Sarajevo
<b>Trajanje:</b>	1 dan
<b>Datum održavanja:</b>	17. juni 2020. godine
<b>Ciljna grupa:</b>	Sudije i tužioc
<b>Planiran broj učesnika:</b>	30

**Teme:**

- Primanje dara i drugih oblika koristi
- Davanje dara i drugih oblika koristi
- Protuzakonito posredovanje
- Zloupotreba položaja ili ovlašćenja
- Pronevjera u službi
- Prijevaram u službi
- Posluga u službi
- Nesavjestan rad u službi
- Odavanje službene tajne
- Krivotvorenje službene isprave
- Protuzakonita naplata i isplata
- Protuzakonito oslobođenje osobe lišene slobode



- Protuzakonito prisvajanje stvari pri pretresanju ili izvršenju

<b>Cilj seminara:</b>	Predstaviti i analizirati segmente iz sudske prakse a koji se odnose na primjenu krivičnih djela iz glave XXXI KZ F BiH
<b>Metod:</b>	Predavanja i diskusija
<b>Edukativni materijal:</b>	Materijal edukatora
<b>Edukatori:</b>	stalni edukatori CEST-a FBiH

**SEMINAR: „KORUPCIJA U JAVNIM NABAVKAMA“<sup>28</sup>**

---

<b>Mjesto održavanja:</b>	Sarajevo
<b>Trajanje:</b>	3 dana
<b>Datum održavanja:</b>	04. - 06. mart 2020. godine
<b>Ciljna grupa:</b>	tužioci i policija
<b>Planiran broj učesnika:</b>	25-35

**Teme seminara:**

- Proaktivne istrage koruptivnih predmeta i predmeta iz oblasti finansijskih prijevара i finansijskog kriminala
- Studija slučaja zloupotrebe u javnim nabavkama

**Ciljevi seminara:** 1. Razvijanje vještina kritičkog razmišljanja i rješavanja problema u vezi sa analizom predmeta i dokazima; 2. Razvijanje vještina vođenja istraga, finansijskih i tužilačkih vještina; 3. Razvijanje vještine rada u udarnim grupama i vještine upravljanja predmetima, uključujući i vještine koje su potrebne za nadziranje, rukovođenje i koordinaciju istraga; 4. Razvijanje najosnovnijeg razumijevanja problema u vezi sa procesuiranjem predmeta zloupotreba u javnim nabavkama.

**Metod:** prezentacija slučajeva iz prakse i diskusija

**Edukativni materijal:** materijali edukatora

**Edukatori:** stalni edukatori CEST-a FBiH

---

<sup>28</sup> Izvještaj Evropske komisije za Bosnu i Hercegovinu za 2018.godinu, u dijelu koji se odnosi na borbu protiv korupcije, navodi da su kapaciteti za istraživanje ekonomskog, finansijskog kriminala i kriminala vezanog za javne nabavke i dalje slabi i da ih je potrebno unaprijediti u pogledu brojnosti, nivoa specijalizovanosti i opremljenosti. Navodi se i da se policija i pravosudni organi trebaju dodatno specijalizovati. Kada je riječ o zakonodavnom okviru, upućuje se kritika još uvijek ne postoji djelotvorna politika krivičnog pravosuđa, te da nedostatak proaktivnog pristupa policije u istraživanju slučajeva korupcije i dalje izaziva zabrinutost.

**OBUKE SA USAID PROJEKTOM „PRAVOSUĐE PROTIV KORUPCIJE“**

**RADIONICA: „KRIZNA KOMUNIKACIJA I PRUŽANJE INFORMACIJA OD INTERESA ZA JAVNOST O PREDMETIMA KORUPCIJE I DRUGIH SLOŽENIH OBLIKA KRIMINALA “**

**Mjesto održavanja:** Sarajevo

**Trajanje:** 2 dana

**Datum održavanja:** 17. i 18. mart 2020. godine

**Ciljna grupa:** predsjednici sudova, glavni tužioci, glasnogovornici i službenici za odnose sa javnošću koji djeluju u sudovima i tužilaštvima Sarajevu, Zenici, Bihaću, Mostaru, Tuzli i Banja Luci.

**Planirani broj učesnika:** 23 / 15 iz Federacije BiH, 8 iz Republike Srpske/

**Teme:**

- Kako identifikovati situacije na kojoj se primjenjuju pravila o kriznoj komunikaciju;
- Inter-institucionalni kanali komunikacije – praktični izazovi;
- Pružanje informacija javnosti o predmetima korupcije, privrednog i organizovanog kriminala

***Aktivnost će biti realizirana kao zajedčka aktivnost CEST F BIH, CEST RS-a i USAID projekta “Pravosuđe protiv korupcije” /Judiciary against Corruption Activity/***

***Napomena: edukacija usmjerena na sudove i tužilaštva koji imaju sjedište u Zenici, Sarajevu, Mostaru, Banja Luci, Bihaću i Tuzli odnosno na kantonalna tužilaštva i kantonalne sudove sa sjedištem u ovim gradovima, te odgovarajuće općinske, odnosno osnovne sudove u mjeri u kojoj se bave procesuiranjem složenih predmeta korupcije, privrednog ili organizovanog kriminala prema posebnom pozivu za odabir učesnika.***

**SEMINAR: „KRIVIČNA DJELA POČINJENA IZ MRŽNJE“<sup>29</sup>**

---

<b>Mjesto održavanja:</b>	Mostar, 18. mart 2020. godine Sarajevo, 08. april 2020. godine
<b>Trajanje:</b>	1 dan
<b>Ciljna grupa:</b>	tužioci Odjeljena za opći kriminalitet i maloljetnike kantonalnih tužilaštava Sarajevo i Mostar
<b>Planiran broj učesnika:</b>	25-30
<b>Teme:</b>	<ul style="list-style-type: none"><li>• Zakonodavni okvir</li><li>• Pojam i karakter krivičnih djela počinjenih iz mržnje</li><li>• Definicija mržnje</li><li>• Aktuelna tužilačka i sudska praksa</li></ul>
<b>Metod:</b>	predavanja i diskusija
<b>Edukativni materijal:</b>	radovi edukatora
<b>Edukatore:</b>	sudije i tužioci, stalni edukatori Centra

***Aktivnost će biti realizovana u saradnji sa OSCE Misijom u BiH***

***Napomena: edukacija usmjerena samo na kantonalna tužilaštva Mostar i Sarajevo, tužioce Odjeljena općeg kriminaliteta i maloljetnika.***

---

<sup>29</sup> Izvještaj Evropske komisije za Bosnu i Hercegovinu za 2018.godinu, u poglavlju 2.2. „Vladavina zakona i temeljna prava“, u dijelu koji se odnosi na slobodu izražavanja, navodi da je nastavljen politički i finansijski pritisak na medije, te da se još uvijek prijavljuju predmeti koji se odnose na zastrašivanje i prijetnje upućene novinarima, verbalne i fizičke napade, hakiranje internet stranica, politički, institucionalni i ekonomski pritisak i klevete. Navodi se i da brze istrage i procesuiranja počinitelja nisu uvijek osigurani. U dijelu Izvještaja koji se odnosi na zabranu diskriminacije, navodi se da su primijećeni propusti da se djela identifikuju kao zločini iz mržnje, kao i veliki teret dokazivanja namjere, dovode do podizanja malog broja optužnica i presuda. U izvještajnom periodu od 54 podnesene prijave dvije su rezultirale presudom. U pogledu prava lezbejki, gejeva, biseksualnih, transrodnih i interseksualnih osoba (LGBTI) osoba, navodi se da se, što se tiče nasilja nad LGBTI osobama, i dalje nedovoljno provodi krivično gonjenje zločina iz mržnje, kao i govora mržnje, te da prethodni nasilni napadi na LGBTI osobe nisu doveli do podizanja optužnica. Kada je riječ o slobodi okupljanja i udruživanja, u dijelu Izvještaja koji se odnosi na ovo osnovno ljudsko pravo, primjećuje se da su pojedini incidenti izazvali zabrinutost (kašnjenje izdavanja dozvola za skup LGBT organizacije u Sarajevu 2017.; prekid protesta za zaštitu životne sredine od strane specijalne policije kod Viteza 2017.), te da se i dalje bilježe slučajevi prijavljivanja napada i zastrašivanja aktivista za ljudska prava.

**SEMINAR: „ANALIZA PRAVOSUDNE PRAKSE-KRIVIČNO DJELO SILOVANJE“**

---

<b>Mjesto održavanja:</b>	Mostar
<b>Trajanje:</b>	1 dan
<b>Datum održavanja:</b>	20. 03. 2020.
<b>Ciljna grupa:</b>	Sudije i tužioci (prioritet za prijavljivanje/pozivanje imaju sudije/tužioci koji nisu bili učesnici stručnog panela „Krivično djelo silovanje u pravosudnoj praksi u BiH“)
<b>Planiran broj učesnika:</b>	25-30
<b>Teme:</b>	<ul style="list-style-type: none"><li>• Procjena otežavajućih i olakšavajućih okolnosti</li><li>• Svjedočenje žrtve</li><li>• Traume silovanja</li><li>• Društvene specifičnosti ovog krivičnog djela</li></ul>
<b>Cilj:</b>	Senzibiliziranje pravosudne zajednice za pristup procesuiranja i presuđivanja usmjeren ka žrtvi
<b>Metod:</b>	predavanja i diskusija
<b>Edukativni materijal:</b>	Analiza pravosudne prakse-krivično djelo silovanje, koju je Atlantska inicijativa provela uz podršku pravosudne zajednice
<b>Edukatore:</b>	sudije i tužioci, stalni edukatori Centra

**OKRUGLI STOL: "ANALIZA ODGOVORA KRIVIČNOPRAVNOG SISTEMA-TRGOVINA LJUDIMA" <sup>30</sup>**

---

**Mjesto održavanja:** Banja Luka, 28. februar 2020. godine  
Sarajevo, 02. juni 2020. godine

**Trajanje:** 1 dan

**Ciljna grupa:** sudije i tužioci

**Planiran broj učesnika:** 20

**Teme:**

- Definicije trgovine ljudima
- Pregled međunarodnog pravnog okvira u oblasti trgovine ljudima
- Međunarodna saradnja u istragama i krivičnom gonjenju
- Uzajamna pravna pomoć
- Zajednički istražni timovi
- Pitanja migranata i azilanata
- Radno ropstvo kao oblik krivičnog djela trgovine ljudima

**Cilj:** Jačanje kapaciteta sudija i tužilaca za efikasnije procesuiranje slučajeva trgovine ljudima.

**Metod:** prezentacije i studija slučaja

**Edukativni materijal:** štampane prezentacije edukatora

**Edukatori:** stalni edukatori CEST-a FBiH

***Aktivnost će biti realizovana u saradnji sa OSCE Misijom u BiH***

---

<sup>30</sup> Izvještaj Evropske komisije za Bosnu i Hercegovinu za 2018.godinu, u dijelu koji se odnosi na borbu protiv organizovanog kriminala, navodi se da je potrebno ojačati dokazne postupke na suđenjima.

Također, Strategija Reforme sektora pravde BiH ( 2014.-2018.) u Strateškom cilju 3.2.1. definišu „Unaprjeđenje postupanja sudova u BiH u predmetima MPP s ciljem ujednačavanja“

Akcioni plan suprotstavljanja trgovini ljudima (2016.-2019.) definiše slijedeće strateške mjere: A.3. Unaprijediti institucionalni okvir i izgraditi kapacitete nadležnih institucija i organizacija; B.2. „Osigurati relevantne službe sa odgovarajuće obučanim osobljem za sprječavanje i borbu protiv trgovine ljudima i identifikaciju potencijalnih žrtava. B.5. Adekvatno zaštititi žrtve od prijetnji u toku istrage i krivičnog gonjenja u predmetima trgovine ljudima, posebno djecu žrtve.

**SEMINAR „ILEGALNA TRGOVINA UMJETNINAMA“**

---

**Mjesto održavanja:** Sarajevo  
**Trajanje:** 1 dan  
**Datum održavanja:** 27. april 2020. godine  
**Ciljna grupa:** sudije i tužioci  
**Planiran broj učesnika:** 25

**Teme:**

- Pregled stanja umjetnina u BiH
- Krivična djela u vezi sa kulturnim dobrima
- Privremene mjere osiguranja imovinskopravnog zahtjeva
- Oduzimanje imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom
- Vještačenje u ovoj oblasti

**Cilj:** Jačanje kapaciteta sudija i tužilaca za efikasnije procesuiranje slučajeva ilegalne trgovine umjetninama.

**Metod:** prezentacije i studija slučaja  
**Edukativni materijal:** štampane prezentacije edukatora  
**Edukatori:** stalni edukatori CEST-a FBiH

**Aktivnost će biti realizovana u saradnji sa OSCE Misijom u BiH**

**SEMINAR: ODUZIMANJE IMOVINSKE KORISTI PRIBAVLJENE KRIVIČNIM DJELIMA**

---

**Mjesto održavanja:** bit će naknadno utvrđeno  
**Trajanje:** 2 dana  
**Datum održavanja:** 01. i 02. april 2020. godine  
07. i 08. maj 2020. godine  
14. i 15. maj 2020 .godine  
28. i 29. okotbar 2020. godine

**Ciljna grupa:** Sudije i tužioci, uz mogućnost učešća ovlaštenih službenih osoba

**Planiran broj učesnika:** 20

**Teme:**

- Predstavljanje postupka, odnosno, faza postupanja shodno Zakonu o oduzimanju nezakonito stečene imovine krivičnim djelom ("Službene novine Federacije BiH", br. 71/14);
- Finansijske istrage; pojam, uvjeti za provođenje, ciljevi, subjekti, izvori prikupljanja podataka i dokaza; radnje dokazivanja u svrhe finansijske istrage; redovni i posebni postupci za oduzimanje i finansijska istraga; dokumentiranje provedenih radnji; korištenje rezultata finansijske istrage u postupku za oduzimanje imovinske koristi; međuinstitucionalna saradnja i koordinacija; međunarodna saradnja.

- Mjere privremenog osiguranja imovinske koristi; pojam; vrste (blkada i zapljena); vrste mjera u odnosu na oblike imovine; procedura za određivanje mjera osiguranja; subjekti izvršenja; upravljanje za privremeno oduzetom imovinom.
- Trajno oduzimanje imovinske koristi; pregled postupaka i pravnih režima (redovni, posebni objektivni postupak i prošireno oduzimanje); nadležnost suda; dokazna pravila i standardi; pregled sudske prakse; prava osoba od kojih se oduzima imovinska korist; zaštita trećih osoba; izrada sudskih odluka i obrazloženje odluke o oduzimanju imovinske koristi; finalizacija predmeta.
- Izvršenje odluka o oduzimanju imovinske koristi; subjekti i procedura izvršenja; međuinstitucionalna saradnja;
- Upravljanje sa privremeno i trajno oduzetom imovinom; uloga i nadležnosti Agencije; mehanizmi i kapaciteti za upravljanje; specifičnosti upravljanja sa pojedinim oblicima imovine; međuinstitucionalna i međuanrodna saradnja.

**Cilj seminara/obuke:** Prikaz sveobuhvatnog postupka za oduzimanje kako ga uređuje poseban Zakon; sticanje novih i unaprijeđenje postojećih znanja subjekata koji učestvuju u postupku za oduzimanje (tužilaštva, sudovi, policijski organi, Federalna agencija za upravljanje oduzetom imovinom; Federalno pravobranilaštvo, Sudska policija, Registar vrijednosnih papira, Komisija za vrijednosne papire, registry druge imovine i dr.).

**Metod:** Predavanja, diskusija, rad u grupama, primjeri iz prakse.  
**Edukativni materijal:** Priručnici, Smjernice i Publikacije razvijeni od strane CEST FBiH, Federalne agencije za upravljanje oduzetom imovinom, CPRC, AIRE Centra, RAI i drugih.

**Edukatori:** stalni edukatori CEST FBiH, Federalne agencije za upravljanje oduzetom imovinom I eksperti EU4Justice projekta

**Napomena:** Za ove seminare/obuke je predviđena posebna procedura prijavljivanja, prema pozivu koji će pravosudnim institucijama uputiti Centar Zajedničke obuke Centra za edukaciju sudija i tužilaca u Federaciji BiH i Federalne agencije za upravljanje oduzetom imovinom, uz podršku Projekta EU4Justice

**SEMINAR: „VISOKOTEHNOLOŠKI KRIMINAL<sup>31</sup>”**

---

**Mjesto i datum održavanja:** Sarajevo, 18. i 19. februar 2020. godine  
Bihać, 09. i 10. septembar 2020. godine

**Trajanje:** 2 dana

**Ciljna grupa:** sudije krivičnog referata i tužioci

**Planiran broj učesnika:** 35

**Teme:**

- Zakonska regulativa cyber kriminala – Budimpeštanska konvencija o cyber kriminalu
- Neovlašten pristup zaštićenom sistemu i mreži elektronske obrade podataka
- Vještačenje digitalnih uređaja
- Dokazivanje krivičnih djela cyber kriminala
- Računarska prevara
- Krađa identiteta (pojašnjenja pojmova vezanih za krađu identiteta i prevare, razlika između krađe identiteta i prevare identiteta, istraživanje pet vrsta krađe identiteta/prevara, istraživanje virtualne i internet metode u kojima kompjuterski kriminalci krađu identitet, razvijanje znanja o zločinima koji su počinjeni zbog krađe identiteta/prevara i procesa)
- Cyber terorizam (shvatanje koncepta terorizma)
- Uticaj interneta na organizovani kriminal (razvijanje znanja o organizovanom kriminalu, sticanje uvida u budući smjer organizovanog kriminala, prepoznavanje i razumjevanje savremenih karakteristika organizovanog kriminala)

**Cilj seminara:** Upoznavanje sudija i tužilaca s istraživačkim/forenzičkim tehnikama i računarskim kriminalom, sa načinima izvršenja krivičnih djela koji su zbog same prirode savremenih informacionih tehnologija, veoma različiti i sve sofisticiraniji.

**Metod:** predavanja i diskusija

**Edukativni materijal:** radovi edukatora, slučajevi iz prakse

**Edukatore:** stalni edukatori CEST-a F BiH

---

<sup>31</sup> Izvještaj Evropske komisije za Bosnu i Hercegovinu za 2018 godinu navodi: „Potrebno je ojačati postojeće sposobnosti za borbu protiv kibernetkog kriminala (uključujući rješavanje problema on-line materijala seksualnog zlostavljanja djece) i učinkovite reakcije na prijetnje sigurnosti na internetu.“



**RADIONICA: "MULTIDISCIPLINARNA OBUKA: IDENTIFIKACIJA I ISTRAGA SLUČAJEVA TRGOVINE LJUDIMA U SVRHU PRISILNOG RADA U BIH<sup>32</sup>"**

---

**Mjesto održavanja:** biće naknadno određeno  
**Trajanje:** 3 dana  
**Datum održavanja:** 24.-27 mart 2020. godine  
21-24 april 2020. godine  
**Ciljna grupa:** sudije, tužioci, i policijski službenici  
**Planiran broj učesnika:** 25

**Teme:**

- Pravni okvir trgovine ljudima s fokusom na prisilni rad iz međunarodne, domaće i komparativne perspektive
- Identifikovanje žrtava trgovine ljudima u svrhu prisilnog rada, pokazatelji za identifikaciju i među-agencijsku saradnju
- Fenomen trgovine ljudima u svrhu prisilnog rada-etilogija i korijeni uzroka, faktori rizika i ranjivosti žrtava, metode prevencije i uloga privatnog sektora, prava žrtava i kompenzacija;
- Predstavljanje studije slučaja i interaktivna diskusija;
- Uspješna istraga slučajeva korištenjem pristupa fokusiranog na žrtvu
- vježba Studija slučaja- vježbe u radnim grupama- podizanje optužnice, predstavljanje dokaza – suđenje i završni komentari; - interaktivna diskusija; Informacione tehnologije kao sredstva koja se koriste za vrbovanje, kontrolisanje i iskorištavanje žrtava

**Cilj:** Jačanje kapaciteta sudija i tužilaca za efikasnije procesuiranje slučajeva trgovine ljudima.

**Metod:** studija slučaja i vježbe

**Edukativni materijal:** štampane prezentacije edukatora

**Edukatori:** stalni edukatori CEST-a FBiH

***Aktivnost će biti realizovana u saradnji s Ministarstvom sigurnosti, UNODC, Ambasadom USA, te kao zajednička aktivnost entitetskih centara za edukaciju sudija i tužilaca i Pravosudne komisije BD BiH***

---

<sup>32</sup> Akcioni plan suprotstavljanja trgovini ljudima (2016.-2019.) definiše slijedeće strateške mjere: A.3. Unaprijediti institucionalni okvir i izgraditi kapacitete nadležnih institucija i organizacija; B.2. „Osigurati relevantne službe sa odgovarajuće obučeniim osobljem za sprječavanje i borbu protiv trgovine ljudima i identifikaciju potencijalnih žrtava. B.5. Adekvatno zaštititi žrtve od prijetnji u toku istrage i krivičnog gonjenja u predmetima trgovine ljudima, posebno djecu žrtve.

**SPECIJALISTIČKA OBUKA 2020. /2021.**

Organizirani i privredni kriminal; Korupcija; Kibernetički kriminal

U okviru projekta "Jačanje tužilačkih kapaciteta u sistemu krivičnog pravosuđa, kojeg implementira Visoko sudsko i tužilačko vijeće Bosne i Hercegovine uz podršku Vlade Švicarske i Vlade Norveške u saradnji sa Centrom za edukaciju sudija i tužilaca u Federaciji, Centrom za edukaciju sudija i javnih tužilaca Republike Srpske i Pravosudnom komisijom Brčko distrikta BiH, realizira se program dvogodišnje specijalističke obuke sudija, tužilaca i ovlaštenih službenih lica 2020/2021 na teme:

- Organizirani i privredni kriminal
- Korupcija
- Kibernetički kriminal

Program specijalizacije traje dvije godine kroz godišnje program Centra. Predviđeno je učešće nosilaca pravosuudnih funkcija svim seminarima cjelokupnog dvogodišnjeg programa, kako bi u potpunosti završili navedenu obuku. Prijava i odabir učesnika vršit će se prema posebnom pozivu rukovodiocima pravosudnih institucija. Bilo bi poželjno da rukovodioci pravosudnih institucija imenuju nosioce pravosudnih funkcija za koje smatraju da bi im navedena obuka koristila u smislu efikasnosti u radu i postupanju, koji bi prisustvovali svim aktivnostima tokom naredne dvije godine i tako završili kompletnu obuku.

**„KIBERNETIČKI KRIMINAL“**

---

<b>Mjesto održavanja:</b>	biće naknadno određeno
<b>Trajanje:</b>	5 dana
<b>Datum održavanja:</b>	11. i 12. maj 2020. 17. i 18. septembar 2020. 10. novembar 2020. godine
<b>Ciljna grupa:</b>	tužiocima, sudijama i ovlaštena službena lica
<b>Planirani broj učesnika:</b>	20 (12 tužilaca, 5 sudija i 3 ovlaštena službena lica)

**Teme:**

I dan edukacije

- Uvod u kibernetički kriminal
- Opasnosti kibernetičkog kriminala
- Šta je kibernetički kriminal i njegove karakteristike
- Kako kompjuteri komuniciraju
- Informacije na internetu
- Razvoj i suzbijanje kibernetičkog kriminala
- Izazovi za sudijama i tužioce

- Funkcionisanje interneta (osnovni pojmovi), rad informacijske i komunikacijske tehnologije i internet infrastrukture
- Protokoli i tehnologije
- Rječnik pojmova

### II dan edukacije

- Kibernetički kriminal
- Trendovi u kibernetičkom kriminalu
- Tipologije: Posebni tipovi i tehničke kibernetičkog kriminala (npr. phishing, botnet i drugi malware, dječja pornografija)
- Kako kriminalci koriste informacije i komunikacijske tehnologije
- Prestupnici (profil, trendovi itd.)
- Uticaj kibernetičkog kriminala
- Oblici provođenja organizovanog kriminala putem korištenja informacionih tehnologija, uključujući društvene mreže – izazovi savremenog doba

### III dan edukacije

- Sigurnosni rizici i praktični primjer
- Kako povećati sigurnost informacijskih i komunikacijskih tehnologija
- Praktični primjeri i simulacije
- Korištenje (skrivenih) internet baza podataka
- Profili socijalnih mreža
- Korištenje društvenih (socijalnih) mreža kao sredstvo za ciljane napade;
- ranjivosti društvenih mreža,
- korištenje ciljanih napada
- sposobnosti socijalnih mreža da odgovoriti na takve prijetnje
- Načini komunikacije
- Načini anonimnosti
- Otkrivanje/identifikacija lokacije i identiteta kompjutera, kompanija i osoba na internetu
- Studije slučaja

### IV dan edukacije

- Kibernetički kriminal u domaćim zakonima
- Domaći pravni okvir za borbu protiv cyber kriminala
- Krivična djela usmjerena protiv kompjuterskih podataka i sistema
- Kompjuterska prevara i kompjutersko krivotvorenje

- Krivična djela u vezi sadržaja (dječja pornografija, ksenofobija, krivična djela motivisana mržnjom)
- Populacija osjetljiva na napade
- Krivična djela u vezi intelektualne svojine
- Sudske odluke/sudska praksa

#### V dan edukacije

- Međunarodna saradnja
- Konvencija o kibernetičkom/cyber kriminalu i dodatni protokoli
- Implementacija Konvencije o kibernetičkom/cyber kriminalu u pravni okvir Bosne i Hercegovine
- Konvencija o kibernetičkom kriminalu kao okvir za međunarodnu saradnju
- Opći principi
- Privremene mjere i uloga kontakt mjesta dostupnih 24/7
- Uzajamna pravna pomoć i uloga nadležnih organa
- Međunarodna saradnja u pretraživanju mreže
- Analiza, čuvanje i korištenje elektronskih dokaza i međunarodna saradnja – aktuelni izazovi i dobre prakse
- Studije slučaja

<b>Cilj obuke:</b>	specijalizacija sudija, tužilaca i ovlaštenih službenih lica
<b>Metod:</b>	Predavanja, diskusija i primjeri iz prakse
<b>Edukativni materijal:</b>	Materijali edukatora
<b>Edukatori:</b>	Domaći i regionalni stručnjaci

***Aktivnosti će biti realizovane u saradnji s Projektom Jačanje tužilačkih kapaciteta u sistemu krivičnog pravosuđa, kojeg implementira Visoko sudsko i tužilačko vijeće Bosne i Hercegovine, kao zajednička aktivnost entitetskih centara za edukaciju sudija i tužilaca i Pravosudne komisije BD BiH***

**Napomena: Za ove seminare/obuke je predviđena posebna procedura prijavljivanja, prema pozivu koji će pravosudnim institucijama uputiti Centar**

**„KORUPCIJA“**

---

<b>Mjesto održavanja:</b>	biće naknadno određeno
<b>Trajanje:</b>	5 dana
<b>Datum održavanja:</b>	23. i 24. april 2020. godine 12. i 13. oktobar 2020. godine 01. decembar 2020. godine
<b>Ciljna grupa:</b>	tužioci, sudije i ovlaštena službena lica
<b>Broj učesnika:</b>	20 (12 tužilaca, 5 sudija i 3 ovlaštena službena lica)

**Teme:**

I dan edukacije

- Uvod u korupciju
- Mito, korupcija i privredni kriminal: Šta je šta? Tipološki pregled itd.
- Saradnja sudija, tužilaca i istražitelja
- Međunarodni instrumenti za borbu protiv korupcije/sprečavanje mreže privrednog kriminala (uključujući instrumente UN [UNCAC[1]/UNTOC[2]] i inicijative u vezi sa sprečavanjem pranja novca)
- Evropski okvir borbe protiv korupcije (uključujući instrumente Savjeta Evrope i EU i inicijative sprečavanja pranja novca)

II dan edukacije

- Korupcija i koruptivna krivična djela
- Korupcija i koruptivna krivična djela: Okvir inkriminacije u Bosni i Hercegovini:
- Uspješna istraga i gonjenje predmeta iz oblasti korupcije (I):
- Uspješna istraga i gonjenje predmeta iz oblasti korupcije (II):
- Praktična vježba 1 (međunarodni okvir i krivičnopravni okvir u BiH).
- Obavještajni kapaciteti (uključujući finansijsko-obaveštajnu aktivnost) kao preduslov za uspješnu istragu predmeta iz oblasti korupcije.
- Praktična vežba 2 (Uloga istražitelja/tužioca i postupanje sa potencijalnim izazovima).

III dan edukacije

- Informanti (doušnici) kao obavještajni izvori
- Informanti (doušnici) kao obavještajni izvori: ključna pitanja za tužioce
- Prelazak sa prikupljanja obaveštajnih podataka na sakupljanje dokaza.
- Praktična vježba 3 (Obaveštajna aktivnost)

---

[1] UNCAC je Konvencija UN protiv korupcije

[2] UNTOC je Konvencija UN o borbi protiv transnacionalnog organizovanog kriminala

- Proaktivna i reaktivna istraga: ključne stvari koje valja razmotriti.
- Formulisanje istražne strategije

#### IV dan edukacije

- Upravljanje predmetom i istražne radnje
- Upravljanje predmetom: Osnovni elementi
- Reaktivne istrage: Neposredni i posredni dokazi (uključujući dokumentarne dokaze i “poslovne knjige i spise”, to jest dokaze sa računara)
- Reaktivne istrage
- Zakonitost dokaza i priprema optužnica – najbolje prakse
- Vještaci
- Zaštićeni svjedoci
- Odnos između aktivnosti „uzbunjivača“ i zaštite svjedoka (posebno u vezi sa pitanjima koja se postavljaju u sudskom postupku u BiH)
- Finansijska i forenzička istraga i oduzimanje imovinske koristi stečene krivičnim djelom – dobre prakse

#### V dan edukacije

- Koncepti istrage i njihove specifičnosti
- Reaktivne istrage: Finansijski dokazi, uključujući ogledni materijal sa računara i iz postupka revizije
- Praktična vježba 4: Reaktivna istraga
- Praktična vježba 4 (nastavak; uključujući vježbe iz “debriefing-a” – izvještavanja o postupku)
- Proaktivne istrage: Različiti oblici u BiH i u inostranstvu (opšti pregled tajnih operacija, “sting” (žaoaka operacija, odnosno policijskih sklopki, testovi integriteta i testovi in flagrante)) kao i izazovi koje svi oni predstavljaju za istražitelja i tužioca

<b>Cilj obuke:</b>	specijalizacija sudija, tužilaca i ovlaštenih službenih lica
<b>Metod:</b>	Predavanja, diskusija i primjeri iz prakse
<b>Edukativni materijal:</b>	Materijali edukatora
<b>Edukatore:</b>	Domaći stručnjaci

*Aktivnosti će biti realizovane u saradnji s Projektom Jačanje tužilačkih kapaciteta u sistemu krivičnog pravosuđa, kojeg implementira Visoko sudsko i tužilačko vijeće Bosne i Hercegovine, kao zajednička aktivnost entitetskih centara za edukaciju sudija i tužilaca i Pravosudne komisije BD BiH*

**Napomena:** Za ove seminare/obuke je predviđena posebna procedura prijavljivanja, prema pozivu koji će pravosudnim institucijama uputiti Centar

**„ORGANIZOVANI I PRIVREDNI KRIMINAL“**

---

<b>Mjesto održavanja:</b>	naknadno će biti utvrđeno
<b>Trajanje:</b>	5 dana
<b>Datum održavanja:</b>	20. i 21. maj 2020. godine 15. i 16. septembar 2020. godine 09. decembar 2020. godine
<b>Ciljna grupa:</b>	tužioc, sudije i ovlaštena službena lica
<b>Planirani broj učesnika:</b>	20 (12 tužilaca, 5 sudija i 3 ovlaštena službena lica)

**Teme:**

I i II dan edukacije

Privredni i organizovani kriminal

- Privredni i organizovani kriminal - šta je to?
- Specifičnosti krivičnih djela privrednog kriminala
- Pojavni oblici organizovanog kriminala u BiH i njihova identifikacija (trgovina ljudima, trgovina narkotika, krijumčarenje robe, „auto mafija“ isl.)
- Pravni okvir za borbu protiv teškog i organizovanog kriminala u BiH
- Oblici kriminalnih organizacija u svijetu i BiH i njihova analiza
- Novi oblici organizovanog kriminala u svijetu i njegove implikacije u BiH (analiza slučajeva)
- Organizovani kriminal i njegov odnos sa javnim sektorom
- Dobre prakse u zaštiti svjedoka u krivičnom postupku organizovanog kriminala
- Međunarodna saradnja u borbi protiv organizovanog kriminala
- Praktična vježba: analiza slučaja

Osnovi poslovanja privrednih društava

- Poslovanje pojedinih privrednih društava (banke, doo, fiktivne firme, berzansko poslovanje i trgovina vrijednosnim papirima);
- Osnovni pojmovi u privrednom poslovanju (prihodi, rashodi, potraživanja, gubitak, dobit, vremenska vrijednost novca, kapital, stečaj i likvidacija);
- Pojam i osnovni elementi ugovora koji su najčešće zastupljeni u privrednom poslovanju;
- Finansijske transakcije
- Finansijski izvještaji (kako čitati i vršiti preliminarnu analizu finansijskih izvještaja)
- Oblici zloupotrebe poslovanja (faze poslovanja od interesa za tužioce, sudska praksa i sl.)
- Praktična vježba: analiza slučaja

### III dan edukacije

- Istrage i dokazivanje finansijskih krivičnih djela
- Finansijska krivična djela i njihova obilježja.
- Korištenje finansijske evidencije.
- Šta evidencija može dokazati?
- Kako da izvršim provjeru dokumenata?
- Korištenje vještaka finansijske struke.
- Priprema vještaka finansijske struke za pretres.
- O čemu može svjedočiti vještak finansijske struke?
- O čemu finansijski istražitelji trebaju voditi računa pri prikupljanju dokaza
- Izrada strategije za korištenje dokaza.
- Korištenje i prezentacija dokaza tokom krivičnog postupka.
- Korištenje dokaza u pripremi optužnice.
- Zakonitost dokaza i priprema optužnice – aktuelni izazovi i dobre prakse
- Standardi dokazivanja u kompleksnim predmetima

### IV dan edukacije

- Identifikacija, privremeno oduzimanje i oduzimanje materijalne koristi stečene krivičnim djelom
- Kako, kada, gdje i identifikovati i sačuvati imovinu?
- Zakonski propisi o materijalnoj koristi stečenoj krivičnim djelom.
- Odredbe ZKP-a koje se mogu i trebaju primjenjivati.
- Oduzimanje materijalne koristi stečene krivičnim djelom.
- Produžena kontrola imovine.
- Teret dokazivanja za privremeno oduzimanje imovinske koristi stečene krivičnim djelom.
- Oduzimanje materijalne koristi stečene krivičnim djelom.
- Uloga suda u privremenom oduzimanju imovine.
- Zakon i propisi o privremenom oduzimanju i produženoj konfiskaciji imovine.

### V dan edukacije

- Dokazivanje umišljaja u predmetima finansijskog i organizovanog kriminala
- Teret dokazivanja u pogledu umišljaja u predmetima finansijskog kriminala.
- Pravila i pravni standardi važeći za različite vrste dokaza, odnosno aktivnosti prikupljanja dokaza u predmetima privrednog i organizovanog kriminala.



- Korištenje posrednih ili dokaza na temelju indicija za dokazivanje umišljaja.
- Korištenje izjava saradnika pravosuđa.
- Priznanje i dokazivanje direktnog umišljaja.
- Nadzor nad radom policije i istražitelja tokom početne faze istrage kako bi se osiguralo da policija radi u skladu sa zakonitim procedurama.
- Praktična vježba: Dokazivanje umišljaja u simuliranom predmetu finansijskog kriminala

**Cilj obuke:** specijalizacija sudija, tužilaca i ovlaštenih službenih lica  
**Metod:** Predavanja, diskusija i primjeri iz prakse  
**Edukativni materijal:** Materijali edukatora  
**Edukatori:** Domaći stručnjaci

*Aktivnosti će biti realizovane u saradnji s Projektom Jačanje tužilačkih kapaciteta u sistemu krivičnog pravosuđa, kojeg implementira Visoko sudsko i tužilačko vijeće Bosne i Hercegovine, kao zajednička aktivnost entitetskih centara za edukaciju sudija i tužilaca i Pravosudne komisije BD BiH*

**Napomena:** Za ove seminare/obuke je predviđena posebna procedura prijavljivanja, prema pozivu koji će pravosudnim institucijama uputiti Centar i Projekat JTK VSTV

**RADIONICA: „ZAKONITOST DOKAZA“**

---

**Mjesto i datum održavanja:** Sarajevo, 17. mart 2020. godine  
Banja Luka, 10. mart 2020. godine

**Trajanje:** 1 dan

**Ciljna grupa:** sudije krivičnog referata i tužioci i ovlaštena službena lica

**Planiran broj učesnika:** 50

**Teme:**

- Zakonitost dokaza
- Dokazivanje krivičnih djela

**Metod:** predavanja, praktični rad i diskusija  
**Edukativni materijal:** radovi edukatora, slučajevi iz prakse  
**Edukatori:** stalni edukatori CEST-a FBiH

**SEMINAR: „POTVRĐIVANJE OPTUŽNICE U KRIVIČNIM DJELIMA KORUPCIJE“**

---

<b>Mjesto održavanja:</b>	Sarajevo
<b>Trajanje:</b>	1 dan
<b>Datum održavanja:</b>	24. mart 2020. godine
<b>Ciljna grupa:</b>	sudije krivičnom referata, sudije za predhodni postupak
<b>Planiran broj učesnika:</b>	25-30

**Teme:**

- Optužnice u složenim predmetima organizovanog kriminala, korupcije i privrednog kriminala.
- "standardi dokazivanja" u predmetima korupcije
- Ispitivanje i potvrđivanje optužnice

**Cilj:** Razmotriti standarde potvrđivanja optužnica u predmetima korupcije i složenim predmetima kod koruptivnih krivičnih djela

**Metod:** predavanja i diskusija

**Edukativni materijal:** radovi edukatora

**Edukatore:** sudije, stalni edukatori Centra

**SEMINAR: "FINANSIJSKA ISTRAGA KORUPTIVNIH KRIVIČNIH DJELA"<sup>33</sup>**

---

<b>Mjesto održavanja:</b>	Sarajevo
<b>Trajanje:</b>	3 dana
<b>Datum održavanja:</b>	Naknadno će se odrediti
<b>Ciljna grupa:</b>	Tužioc i istražitelji
<b>Planiran broj učesnika:</b>	20

**Teme seminara:**

- Koruptivna krivična djela i njihovo krivično gonjenje
- Uvod u finansijsku istragu koruptivnih krivičnih djela
- Finansijski forenzički alati, tehnike i metode
- Metodologija finansijske istrage koruptivnih krivičnih djela
- Prikupljanje finansijskih informacija i dokaza
- Analiza i prezentacija prikupljenih dokaza i informacija

---

<sup>33</sup> Izvještaj Evropske komisije za Bosnu i Hercegovinu za 2018.godinu, u dijelu koji se odnosi na borbu protiv korupcije, navodi se da se policija i pravosudni organi trebaju dodatno specijalizovati. Kada je riječ o zakonodavnom okviru, upućuje se kritika još uvijek ne postoji djelotvorna politika krivičnog pravosuđa, te da nedostatak proaktivnog pristupa policije u istraživanju slučajeva korupcije i dalje izaziva zabrinutost.

- Cilj seminara:** Sticanje neophodnih teorijskih i praktičnih znanja iz oblasti finansijske istrage koruptivnih krivičnih djela i izgradnja sposobnosti njihovog implementiranja prilikom otkrivanja i istraživanja te dokazivanja koruptivnih krivičnih djela
- Metod:** Predavanje, interaktivni rad u malim grupama, plenarne rasprave i izrada praktičnih zadataka
- Edukativni materijal:** Priručnik iz oblasti finansijske istrage koruptivnih krivičnih djela, kao i materijal pripremljen i odabran od strane edukatora u saradnji sa Fakultetom za kriminalistiku, kriminologiju i sigurnosne studije, UNSA
- Edukatori:** Domaći i strani predavači relevantnog akademskog i stručnog profila

***Aktivnosti će biti realizirane u saradnji sa Fakultetom za kriminalistiku, kriminologiju i sigurnosne studije, UNSA***

**MEĐUNARODNO HUMANITARNO PRAVO – RATNI ZLOČINI**

**SEMINAR: „SISTEM ELEKTRONSKOG OBJELODANJIVANJA“**

---

**Mjesto održavanja:** Federacija BiH  
**Trajanje:** 2 dana  
**Datum održavanja:** druga polovina 2020. godine  
**Ciljna grupa:** policijski službenici, tužioc i pomoćno osoblje  
**Teme:**

- Uvod u dokazni materijal Tužilaštva MMKS-a
- Početak sa radom u EDS-u
- Pretraživanje
- Pregled dokumenata
- Rezultati pretrage u metadatama
- Ostale vrste pretraga
- Stvaranje i rad sa složenijim kriterijima pretrage

**Cilj seminara:** Glavni cilj seminara je unaprijediti znanja i vještine neophodne za procesuiranje ratnih zločina.

**Metod:** interaktivni

**Edukativni materijal:** radovi edukatora

**Edukatori:** Edukatori OSCE Misije

**Aktivnost će biti realizovana u saradnji s Misijom OSCE-a u BiH**

**SEMINAR: „UPRAVLJANJE POSTUPKOM ”**

---

**Mjesto održavanja:** naknadno će biti utvrđeno  
**Trajanje:** 2 dana  
**Datum održavanja:** druga polovina 2020.  
**Ciljna grupa:** sudije  
**Teme:**

- Preispitivanje i sudsko odlučivanje o optužnici,
- Potvrđivanje optužnice,
- Procesna uloga sudskog vijeća u vođenju postupka,
- Glavni pretres
- Rad sa svjedocima- priprema za svjedočenje

**Cilj seminara:** Glavni cilj seminara je unaprijediti znanja i vještine neophodne za procesuiranje ratnih zločina.

**Metod:** interaktivni

**Edukativni materijal:** radovi edukatora

**Edukatori:** Međunarodni predavači

**Aktivnost će biti realizovana u saradnji s Misijom OSCE-a u BiH.**

**OBUKE SA „TRIAL INTERNATIONAL“**

**SEMINAR: „RATNO SEKSUALNO NASILJE – PRAKTIČNI PROBLEMI UZROKOVANI UTICAJEM STIGMATIZACIJE I STEREOTIPA“**

---

**Mjesto održavanja:** Sarajevo ili Konjic  
**Datum održavanja:** 12. 03. 2020.  
**Trajanje:** 1 dan  
**Ciljna grupa:** sudije, tužioci, saradnici sa svih nivoa vlasti  
**Planiran broj učesnika:** 25  
**Teme:**

- Podizanje svijesti i senzibiliziranje pravosudnog osoblja o prisustvu stereotipa i stigmatizacije oštećenih – žrtava seksualnog nasilja u okviru krivičnog postupka
- Postojeći problemi
- Preporuke za prevazilaženje problema

**Cilj seminara:** Podizanje svijesti i senzibiliziranje pravosudnog osoblja o prisustvu stereotipa i stigmatizacije oštećenih – žrtava seksualnog nasilja u okviru krivičnog postupka

**Metod:** Predavanja, diskusija i primjeri iz prakse

**Edukativni materijal:** Izvještaj „Mitovi o silovanju na suđenjima za ratno seksualno nasilje“

**Edukatore:** edukatori CEST-a

***Navedena aktivnost biće realizovana u saradnji sa „TRIAL International“***

**SEMINAR: „ODMJERAVANJE KAZNI ZA RATNO SEKSUALNO NASILJE U KRIVIČNIM POSTUPCIMA U BiH“**

---

**Mjesto održavanja:** Konjic ili Sarajevo  
**Datum održavanja:** 12. 05. 2020.  
**Trajanje:** 1 dan  
**Ciljna grupa:** sudije, tužioci, saradnici  
**Planiran broj učesnika:** 20  
**Teme:**

- Olakšavajuće i otežavajuće okolnosti
- Kriteriji kod odmjeravanja kazni počiniteljima

**Cilj seminara:** Predstaviti trenutno stanje i kroz praktične primjere educirati pravosudno osoblje o primjeni olakšavajućih i otežavajućih okolnosti i kriterijima kojima se mogu

	rukovoditi prilikom odmjeravanja kazni počiniteljima krivičnih djela ratnog seksualnog nasilja
<b>Metod:</b>	Predavanja, diskusija i primjeri iz prakse
<b>Edukativni materijal:</b>	Priručnik za praktičare u ovoj oblasti te izvještaj „Kažnjavanje ratnog seksualnog nasilja – Smjernice za suzbijanje nedosljednosti u odmjeravanju kazni“ i priručnik „Odmjeravanje kazni za ratno seksualno nasilje – praktične smjernice“
<b>Edukatore:</b>	Domaći stručnjaci

**PROJEKAT "UNAPREĐENJE RADA NA PREDMETIMA RATNIH ZLOČINA – IPA  
2017"**

**RADIONICA:** „EFIKASNO UPRAVLJANJE SUDSKIM POSTUPKOM U PREDMETIMA RATNIH ZLOČINA“

---

**Mjesto održavanja:** naknadno će biti utvrđeno

**Datumi održavanja:** 02. i 03. april 2020. godine

**Trajanje:** 2 dana

**Ciljna grupa:** sudije, tužioci

**Planiran broj učesnika:** 30

**Teme:**

- Efikasnost tužilačke istrage u predmetima ratnih zločina- principi i praksa
- Djelotvorno ostvarivanje zahtjeva za naknadu štete žrtve ratnog zločina u okviru krivičnog postupka

**Cilj radionice:** unapređenje efikasnosti istraga kroz prezentaciju najboljih praksi u procesuiranju predmeta ratnih zločina

**Metod:** Predavanja, diskusija i primjeri iz prakse

**Edukatore:** Domaći i međunarodni stručnjaci angažovani od strane VSTV BiH

***Navedena edukativna aktivnost će biti realizovana u saradnji sa VSTV BiH u okviru Projekta „Unapređenje rada na predmetima ratnih zločina“***

**PROGRAM SPECIJALISTIČKE OBUKE SUDIJA I TUŽILACA PREMA ZAKONU O  
ZAŠTITI I POSTUPANJU SA DJECOM I MALOLJETNICIMA U KRIVIČNOM  
POSTUPKU<sup>34</sup>**

Zakon o zaštiti i postupanju sa djecom i maloljetnicima u krivičnom postupku ("Službene novine Federacije BiH", broj: 7/14 od 29.01.2014. godine - u daljnjem tekstu: Zakon) donosi nove obaveze za pravosuđe u Federaciji Bosne i Hercegovine. Prema Zakonu, o sticanju posebnih znanja i kontinuiranom stručnom osposobljavanju i usavršavanju sudija i tužilaca iz oblasti dječijih prava, pristupništva mladih i njihove krivičnopravne zaštite, brine se Centar za edukaciju sudija i tužilaca u Federaciji BiH i to pod nadzorom Visokog sudskog i tužilačkog vijeća Bosne i Hercegovine (član 198. stav 1. Zakona). Zakon između ostalog propisuje da Centar osigurava **sudijama i tužiocima** uvjerenja ili certifikate o stručnoj osposobljenosti za obavljanje poslova iz oblasti pristupništva mladih i njihove krivičnopravne zaštite (član 198. st 3.).

**Centar za edukaciju sudija i tužilaca u Federaciji Bosne i Hercegovine je pripremio Program specijalističke obuke sudija i tužilaca za maloljetnike, koji je usvojio Upravni odbor Centra i na isti je VSTV BiH dalo saglasnost. Realizacija edukativnih aktivnosti odvija se od oktobra 2014. godine.**

Program specijalističke obuke provodi se u saradnji sa UNICEF-om, koji kroz projekat "Pravda za svako dijete" finansijski podržava realizaciju Programa specijalističke obuke.

Tokom 2020. godine program specijalističke obuke bit će namijenjen sudijama i tužiocima koji na osnovu člana 20. Zakona budu postavljeni za sudiju/tužioca za maloljetnike, a tokom prethodnih godina nisu prošli specijalističku obuku i stekli certifikate o stručnoj osposobljenosti za obavljanje poslova iz oblasti pristupništva mladih i njihove krivičnopravne zaštite (član 20. Zakona: „Sudiju postavlja na vrijeme od pet godina opća sjednica suda, a tužioca na vrijeme od 5 godina kolegij tužilaca. Nakon isteka pet godina, sudija, odnosno tužilac može biti ponovo postavljen na istu funkciju“).

**Program specijalističke obuke obuhvata četiri tematske cjeline:**

- Međunarodni standardi u zaštiti maloljetnika i odredbe Zakona o zaštiti i postupanju sa djecom i maloljetnicima u krivičnom postupku
- Psihologija maloljetnika i krivična djela počinjena na štetu djece
- Alternativne mjere i krivične sankcije

---

<sup>34</sup>Preporuka Rec(200)19 Komiteta ministara Vijeća Evrope o položaju državnog tužilaštva jasno navodi potrebu da tužioci posjeduju duboka i specifična znanja u oblastima u kojima postupaju te je u tom smislu specijalizacija neophodna.



- Restorativna (maloljetnička) pravda

Program specijalističke obuke bit će realizovan kroz obuke u trajanju od dva dana. Tako će prva obuka obuhvatati I i II cjelinu, a druga obuka III i IV cjelinu.

Za ispunjenje uvjeta za sticanje certifikata u skladu sa Zakonom, sudija/tužilac mora proći sve četiri tematske cjeline obuke, odnosno četiri dana specijalističke obuke. Time će u cjelini ispuniti uvjete za sticanje certifikata za postupanje u predmetima kroz primjenu Zakona o zaštiti i postupanju sa djecom i maloljetnicima u krivičnom postupku.

## **PROGRAM**

### **I. CJELINA:**

#### **MEĐUNARODNI STANDARDI U ZAŠTITI MALOLJETNIKA I ODREDBE ZAKONA O ZAŠTITI I POSTUPANJU SA DJECOM I MALOLJETNICIMA U KRIVIČNOM POSTUPKU**

---

<b>Mjesto održavanja:</b>	Sarajevo
<b>Datum održavanja:</b>	07. septembar 2020. godine
<b>Trajanje:</b>	1 dan
<b>Ciljna grupa:</b>	sudije krivičnog referata i tužioci
<b>Planiran broj učesnika:</b>	25-35

#### **Teme:**

- Međunarodni dokumenti iz oblasti prava djeteta i usklađenost Zakona o zaštiti i postupanju sa djecom i maloljetnicima u krivičnom postupku s međunarodnim standardima:
  - Međunarodni standardi
  - Praksa ESLJP
- Propisi u Bosni i Hercegovini koji se primjenjuju prema maloljetnim učiniocima krivičnih djela:
  - Tok postupka prema maloljetnim učiniocima krivičnih djela
  - Nadležnosti tužioca prema Zakonu o zaštiti i postupanju s djecom i maloljetnicima u krivičnom postupku
  - Nadležnosti suda prema Zakonu o zaštiti i postupanju s djecom i maloljetnicima u krivičnom postupku

**Cilj obuke:** Upoznavanje sudija i tužilaca s tokom postupka prema maloljetnim učiniocima krivičnih djela, upoznavanje s ulogom tužioca i suda u istom.

**Metod:** interaktivni

**Edukativni materijal:** Priručnik za obuku sudija i tužilaca o odredbama Zakona o zaštiti i postupanju sa djecom i maloljetnicima u krivičnom postupku u Federaciji BiH

**Edukatori:** stalni edukatori CEST FBiH

**II. CJELINA:**

---

**PSIHOLOGIJA MALOLJETNIKA I KRIVIČNA DJELA POČINJENA NA ŠTETU DJECE**

---

**Mjesto održavanja:** Sarajevo

**Datum održavanja:** 08. septembar 2020. godine

**Trajanje:** 1 dan

**Ciljna grupa:** sudije krivičnog referata i tužioci

**Planiran broj učesnika:** 25-35

**Teme:**

- Propisi u Bosni i Hercegovini koji se primjenjuju u slučajevima krivičnih djela počinjenih na štetu djece
- Tok postupka u slučajevima krivičnih djela počinjenih na štetu djece
- Psihološki pristup u postupku ispitivanja maloljetnika:
  - ispitivanje maloljetnika kao izvršioca krivičnih djela
  - ispitivanje maloljetnika kao svjedoka
  - saslušanje maloljetnika kao oštećenog
- Zaštita i podrška djece oštećenih i/ili svjedoka u krivičnom postupku

**Cilj obuke:** Cilj obuke je upoznavanje sudija i tužilaca s novim tokom krivičnog postupka u slučajevima krivičnih djela počinjenih na štetu djece, upoznavanje s ulogom tužioca i suda u istom. Sveobuhvatno obraditi psihološki način na koji sudije i tužioci treba da pristupe maloljetnicima s kojima se susreću u krivičnom postupku.

**Metod:** interaktivni

**Edukativni materijal:** Priručnik za obuku sudija i tužilaca o odredbama Zakona o zaštiti i postupanju sa djecom i maloljetnicima u krivičnom postupku u Federaciji BiH

**Edukatori:** stalni edukatori CEST-a FBiH

### **III. CJELINA:**

#### **ALTERNATIVNE MJERE I KRIVIČNE SANKCIJE**

---

**Mjesto održavanja:** Orašje  
**Datum održavanja:** 15. oktobar 2020. godine  
**Trajanje:** 1 dan  
**Ciljna grupa:** sudije krivičnog referata i tužioci  
**Planiran broj učesnika:** 25-35

**Teme:**

- Svrha postupka koji se vodi prema maloljetnim počiniocima
- Značaj i vrste opservacije i dijagnostike maloljetnika u sukobu sa zakonom
- Instrument procjene i njegova uloga u krivičnom postupku prema maloljetnicima
- Alternativne mjere i sankcije
- Mjere upozorenja
- Odgojne preporuke
- Odgojne mjere
- Načelo oportuniteta
- Maloljetnički zatvor
- Mjere sigurnosti
- Izvršenja krivičnih sankcija i alternativnih mjera kućnog zatvora sa elektronskim nadzorom, rada za opće dobro na slobodi

**Cilj obuke:** Cilj obuke je upoznavanje sudija i tužilaca sa svrhom postupka koji se vodi prema maloljetnim počiniocima krivičnih djela i alternativnim mjerama i sankcijama koje se mogu izreći prema maloljetnicima.

**Metod:** interaktivni

**Edukativni materijal:** Priručnik za obuku sudija i tužilaca o odredbama Zakona o zaštiti i postupanju sa djecom i maloljetnicima u krivičnom postupku u Federaciji BiH.

**Edukatore:** stalni edukatori CEST-a FBiH

**IV CJELINA:**

**RESTORATIVNA (MALOLJETNIČKA) PRAVDA**

---

**Mjesto održavanja:** Orašje  
**Datum održavanja:** 16. oktobar 2020. godine  
**Trajanje:** 1 dan  
**Ciljna grupa:** sudije krivičnog referata i tužioci  
**Planiran broj učesnika:** 25-35

**Teme:**

- Svrha restorativne pravde
- Medijacija
- Imovinskopravni zahtjev i naknada štete
- Iskustva iz drugih sistema
- Praksa ESLJP-a

**Metod:** interaktivni

**Edukativni materijal:** Priručnik za obuku sudija i tužilaca o odredbama Zakona o zaštiti i postupanju sa djecom i maloljetnicima u krivičnom postupku u Federaciji BiH

**Edukatore:** stalni edukatori CEST-a FbiH

**Navedene edukativne aktivnosti specijalističke ovuke biće realizovane uz podršku UNICEF-a u okviru saradnje na Projektu „Pravda za svako dijete“**

**KOORDINACIONI SASTANCI TUŽILACA IZ FBiH KOJI RADE NA MALOLJETNIČKOM REFERATU**

Jedan od usvojenih zaključaka na XI Stručnom savjetovanju tužilaca u Neumu (01-03. 10. 2018. godine) bio je da se periodično nastavi sa održavanjem ovih sastanaka, sve u cilju ostvarivanja konstruktivne saradnje između kantonalnih tužilaca, a prvenstveno radi razmjene iskustava, te posebno identifikovanja najboljih praksi u pogledu primjene alternativnih modela postupanja, kao i potreba za daljnjim edukacijama, sve u smislu odredbi „novog“ Zakona o zaštiti i postupanju sa djecom i maloljetnicima u krivičnom postupku, odnosno propisanih obaveza tužilaca. Na ovaj način osigurana je mogućnost da redovni koordinacioni sastanci za 2020. godinu budu prepoznati programom stručnog usavršavanja za 2020. godinu.

Dinamika realizacije sastanaka biće usaglašena i koordinirana sa Federalnim tužilaštvom FBiH i UNICEF BiH.

Pored redovnih sastanaka u okviru krivičnih savjetovanja, tokom 2020. godine predložena su i dva dodatna koordinaciona sastanka koja ulaze u dane obavezne obuke nosilaca pravosudnih funkcija.

**KONFERENCIJA: „ISKORIŠTAVANJE I ZLOSTAVLJANJE DJECE U DIGITALNOM OKRUŽENJU ”**

---

**Mjesto održavanja:** Sarajevo  
**Trajanje:** 1 dan  
**Datum održavanja:** 27. oktobar 2020. godine  
**Ciljna grupa:** konferencija za predstavnike pravosudnih institucija, policije, medija i akademske zajednice  
**Planiran broj učesnika:** 50

**Teme:**

- Cyber kriminal – zakonodavni okvir sa osvrtom na nacionalno i međunarodno zakonodavstvo
- Nasilje nad djecom putem informaciono-komunikacijskih tehnologija
- Smjernice za postupanje profesionalaca u slučajevima nasilja nad djecom
- Uloga i saradnja svih institucija i aktuelna praksa

**Cilj radionice:** Razmotriti saradnju u radu na predmetima seksualnog iskorištavanja djece u digitalnom okruženju i predstaviti učesnicima prednosti adekvatnog postupanja profesionalaca i svih institucija u slučajevima navedenog vida nasilja nad djecom.

**Metod:** izlaganja, studija slučaja i diskusija

**Edukativni materijal:** radovi edukatora

**Edukatore:** stalni edukatori CEST-a FBIH, CEST RS i međunarodni eksperti i eksperti Save the Children

***Aktivnost će biti realizovana u saradnji s Save the Children u okviru Projekta “Prevenција i rad na sprječavanju seksualnog iskorištavanja i zlostavljanja djece u digitalnom okruženju u Bosni i Hercegovini” kao zajednička aktivnost entitetskih centara za edukaciju sudija i tužilaca u F BiH i Pravosudne komisije BD BiH.***

**SPECIJALISTIČKA OBUKA: „SEKSUALNO ISKORIŠTAVANJE I ZLOSTAVLJANJE DJECE U DIGITALNOM OKRUŽENJU**

U saradnji s Save the Children u okviru Projekta “Prevenција i rad na spriječavanju seksualnog iskorištavanja i zlostavljanja djece u digitalnom okruženju u Bosni i Hercegovini biće realizirana specijalistička obuka kroz tri radionice gdje će na svakoj biti djelimično predstavljene navedene teme, namjenjena jednoj grupi učesnika koja će proći sve tri radionice kao specijalističku obuku iz domena nasilja nad djecom u digitalnom okruženju.

**SPECIJALISTIČKE RADIONICE: „SEKSUALNO ISKORIŠTAVANJE I ZLOSTAVLJANJE DJECE U DIGITALNOM OKRUŽENJU ”**

---

**Mjesto održavanja:** Sarajevo i Banja Luka  
**Trajanje:** 1 dan  
**Datum održavanja:** 07. maj 2020. godine Sarajevo  
19. juni 2020. godine, Sarajevo  
24. septembar 2020. godine Banja Luka  
**Ciljna grupa:** sudije, tužioci, predstavnici policijskih agencija  
**Planiran broj učesnika:** 25  
**Teme:**

- Nasilje nad djecom putem informaciono-komunikacijskih tehnologija
- Smjernice za postupanje profesionalaca u slučajevima nasilja nad djecom
- Seksualno iskorištavanje i zlostavljanje djece u digitalnom okruženju
- Cyber kriminal – zakonodavni okvir sa osvrtom na nacionalno i međunarodno zakonodavstvo
- Postupci za zaštitu djeteta žrtve/svjedoka: Mjere zaštite žrtava/svjedoka i ispitivanje pogodno za djecu
- Procesuiranje krivičnih djela zlostavljanja djeteta
- Međunarodna saradnja u istragama i krivičnom gonjenju
- Elektronski dokazi i vještačenje digitalnih uređaja
- Dokazivanje krivičnih djela cyber kriminala

**Cilj radionice:** Namjenjena jednoj grupi učesnika koja će proći sve tri radionice kao specijalističku obuku iz domena nasilja nad djecom u digitalnom okruženju. Edukacije i unaprjeđenje znanja sudija, tužilaca i OSL o procesuiranju slučajeva seksualnog iskorištavanja i zlostavljanja djece u digitalnom okruženju, provođenje obuka i studije slučaja.

**Metod:** izlaganja, studija slučaja i diskusija

<b>Edukativni materijal:</b>	Priručnik za obuku o profesionalaca o iskorištavanju djece u digitalnom okruženju i Smjernice za postupanje profesionalaca
<b>Edukatori:</b>	stalni edukatori CEST-a FBiH, CEST RS i eksperti Save the Children

Aktivnost će biti realizovana u saradnji s Save the Children u okviru Projekta "Prevenција i rad na spriječavanju seksualnog iskorištavanja i zlostavljanja djece u digitalnom okruženju u Bosni i Hercegovini" kao zajednička aktivnost entitetskih centara za edukaciju sudija i tužilaca u F BiH i Pravosudne komisije BD BiH.

Specijalistička obuka kroz tri radionice gdje će na svakoj biti djelimično predstavljene navedene teme, namjenjena jednoj grupi učesnika koja će proći sve tri radionice kao specijalističku obuku iz domena nasilja nad djecom u digitalnom okruženju. Prijava nosilaca pravosudnih funkcija se odnosi na sve tri radionice kao jedna cjelina.

**OBUKA PSIHologa: „ZAŠTITA I RAD SA DJECOM ŽRTVAMA SEKSUALNE EKSPLOATACIJE I ZLOSTAVLJANJA DJECE U DIGITALNOM OKRUŽENJU ”**

---

<b>Mjesto održavanja:</b>	nakndno će se utvrditi
<b>Trajanje:</b>	2 dana
<b>Datum održavanja:</b>	11. i 12. Juni 2020. godine
<b>Ciljna grupa:</b>	stručni savjetnici- psiholozi u sudovima i tužilaštvima
<b>Planiran broj učesnika:</b>	30
<b>Teme:</b>	

- Saradnja institucija i uspostavljanje mehanizama koordinacije
- Smjernice za postupanje profesionalaca u slučajevima nasilja nad djecom
- Seksualno iskorištavanje i zlostavljanje djece u digitalnom okruženju

**Cilj seminara:** Unapređenje rada stručnih savjetnika-psihologa i jačanje saradnje u radu na predmetima seksualnog iskorištavanja i zlostavljanja djece u digitalnom okruženju

**Metod:** izlaganja, studija slučaja i diskusija

**Edukativni materijal:** Smjernice za postupanje profesionalaca u slučajevima zlostavljanja i iskorištavanja djece u digitalnom okruženju

**Edukatori:** stalni edukatori CEST-a FBiH, CEST RS i eksperti Save the Children

Aktivnost će biti realizovana u saradnji s Save the Children u okviru Projekta "Prevenција i rad na spriječavanju seksualnog iskorištavanja i zlostavljanja djece u digitalnom okruženju u Bosni i Hercegovini" kao zajednička aktivnost entitetskih centara za edukaciju sudija i tužilaca u F BiH i Pravosudne komisije BD BiH



**SEMINARI U SARADNJI SA OPDAT-om**

**SEMINAR: "MEĐUNARODNA PRAVNA POMOĆ U KRIVIČNIM STVARIMA"**

---

<b>Ciljna grupa:</b>	sudije i tužioci
<b>Mjesto:</b>	Sarajevo
<b>Datum:</b>	biće naknadno utvrđen
<b>Broj učesnika:</b>	30
<b>Teme:</b>	<ul style="list-style-type: none"><li>• specifičnosti u pružanju međunarodne pravne pomoći u odnosu na Sjedinjene Američke Države</li></ul>
<b>Cilj:</b>	poboljšati kvalitet zahtjeva koji se pripremaju i ubrzati vrijeme odgovora
<b>Metod:</b>	predavanja, interaktivna diskusija i praktični primjeri
<b>Materijal:</b>	prezentacije
<b>Edukatore:</b>	US DoJ/OPDAT, Ured za međunarodne odnose (OIA), lokalni stručnjaci

**SEMINAR: „ZAŠTITA ŽRTAVA TRGOVINE LJUDIMA U KRIVIČNOM POSTUPKU“**

---

<b>Ciljna grupa:</b>	sudije, tužioci i policija
<b>Mjesto:</b>	Sarajevo
<b>Datum:</b>	april 2020. godine (2 dana)
<b>Broj učesnika:</b>	30
<b>Teme:</b>	<ul style="list-style-type: none"><li>• pravni položaj žrtve trgovine ljudima u krivičnom postupku,</li><li>• međunarodni standardi, priprema i prisustvovanje glavnom pretresu,</li><li>• postupanje sa maloljetnim osobama i drugim kategorijama posebno osjetljivih žrtava krivičnih djela</li></ul>
<b>Cilj:</b>	unaprijediti sposobnosti sudija, tužilaca i istražilaca za postupanje sa osobama koje su neposredno pogođene učinjenjem krivičnog djela
<b>Metod:</b>	predavanja, studija slučaja, diskusija i praktične vježbe
<b>Materijal:</b>	prezentacije
<b>Edukatore:</b>	US DoJ/OPDAT, lokalni stručnjaci

**IPA 2013 TWINNING PROJEKT „PODRŠKA BORBI PROTIV PRANJA NOVCA“**

**SEMINAR: „PRANJE NOVCA“**

---

<b>Mjesto održavanja:</b>	Sarajevo
<b>Trajanje:</b>	1 dan
<b>Datum održavanja:</b>	13. novembar 2020. godine
<b>Ciljna grupa:</b>	Finansijsko-obavještajno odjeljenje Državne agencije za istrage i zaštitu, Federalno ministarstvo pravde, Pravosudna komisija Brčko distrikta BiH, Policija Brčko distrikta BiH, Tužilaštvo BiH, Federalno tužilaštvo FBiH, Specijalno tužilaštvo RS, Kriminalističko istražni odjel Državne agencije za istrage i zaštitu, Ministarstvo unutrašnjih poslova RS, Federalno ministarstvo unutanjih poslova FBiH, Tužilaštvo Brčko distrikta BiH
<b>Planiran broj učesnika:</b>	15-20
<b>Cilj radionice:</b>	Poboljšati znanja o standardima i metodologijama u pogledu sprječavanja pranja novca i finansiranja terorizma kroz zajedničke obuke policije, tužilaca i sudija
<b>Metod:</b>	obuka
<b>Edukativni materijal:</b>	Edukativni materijal pripremljeni od strane edukatora
<b>Edukatore:</b>	domaći stručnjaci i stručnjaci Projekta

**TROGODIŠNJI PROGRAM I PLAN OBUKE FORENZIKA U KRIMINALISTICI I  
KRIVIČNOM PRAVU**

Analizom dosadašnjeg stanja provedenih obuka iz forenzike u organizaciji Centra saradnjom sa forenzičkim institucijama i policijskim agencijama stvorila se potreba kreiranja višegodišnjeg programa stručnog usavršavanja, odnosno specijalizacije nosilaca pravosudnih funkcija u domenu novih tehnologija forenzike i forenzičke nauke u krivičnom pravu.

Program specijalizacije traje tri godine kroz godišnje program Centra. Predviđeno je učešće nosilaca pravosuudnih funkcija svim seminarima cjelokupnog trogodišnjeg programa, kako bi u potpunosti završili navedenu obuku. Bilo bi poželjno da rukovodioci pravosudnih institucija imenuju nosioce pravosudnih funkcija za koje smatraju da bi im navedena obuka koristila u smislu efikasnosti u radu i postupanju, koji bi prisustvovali svim aktivnostima tokom naredne tri godine i tako završili kompletnu obuku.

Trogodišnji plan obuke o forenzici u krivičnom pravu i kriminalistici ima za cilj da sudije, tužioce, stručne suradnike i ovlaštena službena lica upozna sa svim neophodnim informacijama vezanim za određene forenzičke oblasti (balistika, mehanoskopija, biologija – uključujući i DNA analize, hemija, daktiloskopija, dokumenti i rukopisi, mobiteli itd., uključujući i probleme koji postoje). Istovremeno će se analizirani i svi propisi (zakoni i podzakonski akti), koji tretiraju forenziku u najširem smislu riječi. Posebna pažnja biće posvećena dokaznoj snazi pojedinih tragova, kao i problematici izrade nalaza vještačenja, kao i izgledu – formi naredbe za vještačenje. Kroz proaktivni pristup /edukatori – učesnici seminara/ analizirat će se sve karakteristične teme te razmijeniti iskustva i stavovi, a iz toga će proizaći nedvojbeno kvalitetni zaključci i inicijative (izmjene zakona, podzakonskih akata, procedura, donošenje novih propisa itd.). Učesnici seminara imat će mogućnost usvojiti najvažnije informacije iz različitih forenzičkih oblasti, što će za posljedicu imati kvalitetnije provođenje istraga, veći broj otkrivenih krivičnih djela, lakše razumijevanje forenzičkih nalaza i kvalitetniji rad pri donošenju sudskih i tužilačkih (i policijskih) odluka u različitim fazama istraga ili procesa suđenja.

Tokom druge godine 2020 planirana je realizacija obuka na teme: Forenzika dokumenata i rukopisa i Forenzika u teoriji i praksi.

Navedene radionice i seminari biće protkrijepljeni interaktivnim radom učesnika kroz alternativne vježbe i Forenzičko kriminalističke analize specifičnih slučajeva.

Ciljna grupa: sudije, tužioc, stručni suradnici, OSL

**FORENZIČKA OBUKA – SEMINARI TOKOM 2020 GODINE**

**III GODINA - 2020**

**SEMINAR: FORENZIKA DOKUMENATA I RUKOPISA**

---

**Mjesto održavanja:** Sarajevo

**Datum održavanja:** 29. i 30. april 2020. godine

**Trajanje obuke/seminara:** 2 dana

**Ciljna grupa:** sudije, tužioci, stručni suradnici, OSL

**Teme:**

- Forenzika dokumenata (uvod)(predstavljanje pojedinih vrsta ispitivanja, pojam dokumenta, podjela dokumenata, ispitivanje dokumenata, značajni pojmovi, pojam krivotvorenja dokumenata);
- Prikupljanje, pakovanje i slanje uzoraka na vještačenje (prikupljanje i pakovanje uzoraka na mjestu izvršenja k/d, za potrebe vještačenja rukopisa i dokumenata, prikupljanje uzorka nespornih rukopisa i potpisa, sporni i nesporni materijal, fotokopije kao materijal za vještačenje, rukopis na nestandardnim podlogama, slobodan rukopis, diktat, sporni i nesporni uzorci pečata i otiska pečata, sporni i nesporni uzorci tekstova kucanih na pisaćoj mašini);
- Oprema za ispitivanje dokumenata i rukopisa;
- Forenzičko kriminalističko vještačenje rukopisa (pojam, cilj, zadaci vještačenja rukopisa, povijesni razvoj, metode ispitivanja rukopisa, grafoskopska metoda, grafometrijska metoda, identifikaciona obilježja rukopisa/posebna i opća/, savremena grafička metoda...);
- Ispitivanje dokumenata (zaštitna obilježja dokumenata, zaštita papira, zaštita štampom, zaštita konačnim oblikovanjem dokumenta, načini falsifikovanja dokumenata, ispitivanje falsifikovanih dokumenata);
- Posebni slučajevi vještačenja rukopisa (vještačenje potpisa i skraćenih potpisa, falsifikovanje potpisa kopiranjem, falsifikovanje potpisa imitiranjem, slobodno falsifikovanje potpisa, identifikacija falsifikatora, zaštita od falsifikovanja potpisa i rukopisa, vještačenje velikih štampanih slova, vještačenje brojeva, vještačenje anonimnih pisama, pismenost autora, intelektualni nivo autora);
- Sporni i nesporni tragovi u forenzici dokumenata i rukopisa;
- Uzroci grešaka u radu vještaka;Dokazna vrijednost vještačenja rukopisa;Dopunska i ponovna vještačenja rukopisa;
- Vještačenje tekstova pisanih pisaćom mašinom; Vještačenje tekstova pisanih na kompjuteru; Vještačenje radiranih, brisanih i prepravljanih tekstova;

- Vještačenje nagorjelih i sagorjelih dokumenata; Vještačenje ukrštenih poteza;
- Vještačenje starosti dokumenta
- Vještačenje pečata, štambilja i suhих žigova i njihovih otisaka
- Fizičko, hemijsko i fizičko – hemijsko ispitivanje dokumenata (ispitivanje papira, rekonstrukcija oštećenih dokumenata, ispitivanje sredstva za pisanje);
- VSC (video spektralni komparator);
- Greške prilikom uviđaja iz domena forenzike dokumenata;
- Vještačenje u oblasti forenzike dokumenata;
- Forenzika telekomunikacionih uređaja (mobiteli u forenzici, osnovni pojmovi, pretres ili vještačenje, način rada, mogući zaključci itd.),
- Naredbe za vještačenja (sadržaj, zakonitost, stručnost, znanstvenost, realnost...)
- Primjeri iz prakse.

**SEMINAR: FORENZIKA U TEORIJI I PRAKSI**

---

**Mjesto održavanja:** Sarajevo

**Datum održavanja:** 28. i 29. maj 2020. godine

**Trajanje obuke/seminara:** 2 dana

**Ciljna grupa:** sudije, tužioci, stručni suradnici, OSL

**Teme:**

- Forenzička odorologija (identifikacija lica na osnovu mirisa);
- Fonoskopska identifikacija lica;Forenzička entomologija;
- Biometrijski sistemi identifikacije (mrežnjača oka, termogram lica itd.)
- Vještaci i vještačenja;
- Vještačenje u ZKP-u; Pojam vještačenja; Određivanje predmeta vještačenja;Pripremanje materijala za vještačenje;Izbor vještaka; Rukovođenje vještakom; Postupak vještačenja;Vrste vještačenja;
- Dokazna vrijednost vještačenja,
- Analiza zakona o vještacima (FBiH, RS)
- Naredbe za vještačenje (opće odrednice, specifične odrednice u zavisnosti o oblasti, odnosno traga)
- Pretres i naredbe za pretres kompjuterskih sistema i mobitela,
- Akreditacija u forenzici – standardi u forenzici (ISO 17025)

**SEMINAR: „UVIDAJ U FORENZIČKO KRIMINALISTIČKIM ISTRAGAMA“**

---

**Mjesto održavanja:** Sarajevo  
**Trajanje:** 2 dana  
**Datum održavanja:** 03. i 04. septembar 2020. godine  
**Ciljna grupa:** tužioci i stručni saradnici  
**Planiran broj učesnika:** 35

**Teme:**

- Forenzičko kriminalistički aspekti istraživanja krivičnih djela i događaja
- Uvidaj i rekonstrukcija
- Procedure za istraživanje slučajeva sa smrtnom posljedicom
- Pokazna vježba forenzičko kriminalističke obrade lica mjesta krivičnog djela
- Naredbe za vještačenje

**Cilj seminara:** Predstaviti sudijama i tužiocima neke od forenzičkih segmenata iz domena nove tehnologije ili nekih novih metoda, te ukazati na forenzičke dileme.

**Metod:** predavanja i diskusija  
**Edukativni materijal:** radovi edukatora, slučajevi iz prakse  
**Edukatore:** stalni edukatori CEST-a FBiH

**„AKTUELNOSTI SUDSKE PRAKSE SUDA BiH IZ KRIVIČNE OBLASTI“**

---

**Mjesto održavanja:** bit će naknadno utvrđeno  
**Trajanje:** bit će naknadno utvrđeno  
**Datum održavanja:** bit će naknadno utvrđeno  
**Ciljna grupa:** Sudije krivičnog i apelacionog odjeljenja Suda BiH

**NAPOMENA:** Vrijeme i mjesto edukativne aktivnosti za sudije Suda Bosne i Hercegovine bit će naknadno utvrđeni tokom 2020. godine od strane Suda BiH.

**„AKTUELNOSTI SUDSKE PRAKSE SUDA BiH IZ GRAĐANSKE I UPRAVNE OBLASTI“**

---

**Mjesto održavanja:** bit će naknadno utvrđeno  
**Trajanje:** bit će naknadno utvrđeno  
**Datum održavanja:** bit će naknadno utvrđeno  
**Ciljna grupa:** Sudije upravnog i apelacionog odjeljenja Suda BiH

**NAPOMENA:** Vrijeme i mjesto edukativne aktivnosti za sudije Suda Bosne i Hercegovine bit će naknadno utvrđeni tokom 2020. godine od strane Suda BiH.

**„AKTUELNA PITANJA TUŽILAŠTVA BiH“**

---

<b>Mjesto održavanja:</b>	bit će naknadno utvrđeno
<b>Trajanje:</b>	bit će naknadno utvrđeno
<b>Datum održavanja:</b>	bit će naknadno utvrđeno
<b>Ciljna grupa:</b>	tužiocima Tužilaštva BiH

**NAPOMENA:** Vrijeme, mjesto, teme edukativne aktivnosti za tužioce Tužilaštva Bosne i Hercegovine bit će naknadno utvrđeni tokom 2020. godine od strane Tužilaštva BiH.

**PLANIRANE AKTIVNOSTI PROJEKTA EU4JUSTICE U ZA 2020<sup>35</sup>**

**EU4JUSTICE - RADIONICA „KOMUNICIRANJE I ODNOSI S MEDIJIMA“**

---

<b>Datum:</b>	januar 2020. godine Sarajevo april 2020. godine Banjaluka novembar 2020. godine Banja Luka
<b>Učesnici:</b>	Predsjednici sudova, Glavni tužiocima i Glasnogovornici
<b>Predavači:</b>	stručnjak i glasnogovornik EU
<b>NAPOMENA:</b>	Učesnici ove radionice su glavni tužiocima tužilaštava i glasnogovornici tužilaštava pozvani od strane EU4Justice – a uz prethodni pristanak.

**EU4 PRAVEDNOST - OKRUGLI STOL „STRATEGIJE I KLJUČNI ALATI U OBLASTIMA SLOŽENIH FINANSIJSKIH ISTRAGA“**

---

<b>Datum:</b>	februar 2020. godine Trebinje juni 2020. godine Banja Luka
<b>Učesnici:</b>	Sudije, Tužiocima sa BiH, FBIH, RS i BD nivoa, pravni saradnici - istražiocima, istražiocima SIPA-e i MUP-a, pravni savjetnici i stručnjaci Uprave za indirektno oporezivanje.
<b>Predavači:</b>	stručnjaci iz EU

**NAPOMENA:** Učesnici ove radionice moraju imati određeni profil i stručnost. Neki od njih bit će direktno pozvani da sudjeluju od strane EU4Justice – a uz prethodni pristanak njihovih nadređenih.

---

<sup>35</sup> Lista predavača još nije dovršena. Neke lokacije još trebaju utvrditi.

## **PROGRAM POČETNE OBUKE I PROGRAM STRUČNOG USAVRŠAVANJA ZA 2020. GODINU**

---

### **EU4JUSTICE - RADIONICA „NAJBOLJE PRAKSE ZAPLJENE I ODUZIMANJA IMOVINE“**

---

<b>Datum:</b>	februar 2020
<b>Učesnici:</b>	Sudije, Tužioci sa BiH, FBiH, RS i BD nivoa, pravni saradnici - istražioci, istražioci SIPA-e i MUP-a, pravni savjetnici i stručnjaci Uprave za indirektno oporezivanje.
<b>Predavači:</b>	akademski profesor, predstavnici agencija za upravljanje oduzetom imovinom u BiH i eksperti iz EU-a
<b>Lokacija:</b>	Sarajevo

### **EU4JUSTICE - RADIONICA „PREGOVARANJE O PRIZNANJU KRIVICE - NAJBOLJE PRAKSE I IMPLEMENTACIJA TAEIX PREPORUKA“**

---

<b>Datum:</b>	mart 2020. godine, Sarajevo novembar 2020. godine Banja Luka
<b>Učesnici:</b>	Sudije i Tužioci BiH, FBiH, RS i BD nivoa
<b>Predavači:</b>	Sudije, Tužioci, stručnjaci EU, CEST

### **EU4JUSTICE - TRENING „MENTORSTVO - MENTORSTVO I OPTIMIZACIJA INDIVIDUALNIH KAPACITETA ZA MENTORSTVO“**

---

<b>Datum:</b>	mart 2020, Mostar septembar 2020, Banja Luka
<b>Učesnici:</b>	Mentori- konsultativni tužioci
<b>Predavač:</b>	stručnjak za EU

### **EU4JUSTICE – OKRUGLI STO "NAJBOLJE PRAKSE ZA BORBUN PROTIV ORGANIZOVANOG KRIMINALA"**

---

<b>Datum:</b>	maj 2020
<b>Učesnici:</b>	pravni savjetnici i pravni saradnici - istražioci
<b>Predavači:</b>	stručnjaci EU, eksperti iz BiH (sudije i tužioci)
<b>Lokacija:</b>	naknadno odrediti

**NAPOMENA: Učesnici ove radionice moraju imati određeni profil i stručnost. Neki od njih bit će direktno pozvani da sudjeluju od strane EU4Justice – a uz prethodni pristanak njihovih nadređenih.**

### **EU4JUSTICE - OKRUGLI STO „STRATEGIJE I KLJUČNI ALATI U OBLASTIMA KRIPTO VALUTA I SAJBER KRIMINALA“**

---

<b>Datum:</b>	juni 2020. godine
<b>Učesnici:</b>	Sudije, Tužioci, Istražioci iz BiH, FBiH, RS i BD nivoa, saradnici SIPA-e i MUP-a (istražioci)
<b>Predavači:</b>	stručnjaci iz EU
<b>Lokacija:</b>	Sarajevo



## **PROGRAM POČETNE OBUKE I PROGRAM STRUČNOG USAVRŠAVANJA ZA 2020. GODINU**

---

### **EU4JUSTICE - OKRUGLI STO „STRATEGIJE I KLJUČNI ALATI U OBLASTIMA SLOŽENIH FINANSIJSKIH ISTRAGA“**

---

<b>Datum:</b>	oktobar 2020. godine
<b>Učesnici:</b>	Sudije, Tužioci sa BiH, FBiH, RS i BD nivoa, pravni saradnici - istražioci, istražioci SIPA-e i MUP-a, pravni savjetnici i stručnjaci Uprave za indirektno oporezivanje.
<b>Predavači:</b>	stručnjaci iz EU: Renaud Van Ruymbeke i drugi stručnjaci iz EU
<b>Lokacija:</b>	Brčko

**NAPOMENA: Učesnici ove radionice moraju imati određeni profil i stručnost. Neki od njih bit će direktno pozvani da sudjeluju od strane EU4Justice – a uz prethodni pristanak njihovih nadređenih.**

### **EU4JUSTICE - RADIONICA ETIKA I INTEGRITET"**

---

<b>Datum:</b>	novembar 2020
<b>Predavač:</b>	stručnjak za EU
<b>Učesnici:</b>	Sudije, Tužioci, pravni savjetnici i pravni saradnici - istražioci
<b>Lokacija:</b>	Banja Luka

**PREKRŠAJNO PRAVO**

**OKRUGLI STOL: „AKTUELNA PITANJA IZ PREKRŠAJNE OBLASTI“**

---

<b>Mjesto održavanja:</b>	Sarajevo
<b>Trajanje:</b>	2 dana
<b>Datum održavanja:</b>	29. i 30. septembar 2020. godine
<b>Ciljna grupa:</b>	sudije
<b>Planiran broj učesnika:</b>	40

**Teme:**

- Aktuelna praksa u primjeni odredaba Krivičnog zakona i Zakona o krivičnom postupku u prekršajnom postupku
- Zakon o prekršajima u F BiH
- Izvršenje prekršajnih sankcija i mjera propisanih čl.21 ZOP-a
- Odmjeravanje kazni – olakšavajuće i otežavajuće okolnosti
- Prinudna naplata troškova prekršajnog postupka
- „Pranje“ krivičnih djela kroz prekršaje
- Sudska praksa iz oblasti carinskih i poreskih prekršaja
- Zaštita potrošača u prekršajnim postupcima

**Cilj okruglog stola:** Prezentiranje aktuelne prakse u primjeni Zakona o prekršajima u F BiH.

**Metod:** interaktivni

**Edukativni materijal:** materijal edukatora

**Edukatore:** stalni edukatori CEST-a FBiH

**SEMINAR: „IZMJENE I DOPUNE ZAKONA O PREKRŠAJIMA F BiH“**

---

**Mjesto održavanja:** Sarajevo  
**Trajanje:** 1 dan  
**Datum održavanja:** 19. maj 2020. godine  
**Ciljna grupa:** sudije, predstavnici VSTV, predstavnici Federalnog ministarstva pravde F BiH

**Planiran broj učesnika:** 40

**Teme:**

- Lišavanje slobode osobe koja je počinila prekršaj
- Drugačiji tretman stranaca koji su počinili prekršaj
- Zamjena novčane kazne u kaznu zatvora
- Izmjene mjere maloljetničkog ukora
- Zastarjelost izvršenja novčane kazne i troškova postupka
- Usklađivanje Zakona o prekršajima F BiH sa Odlukom Ustavnog suda BiH kojom je izvršena korekcija na rokovima za podnošenje zahtjeva za ponavljanje prekršajnog postupka
- Novi koncept prinudne naplate novčanih kazni i troškova: prekršajni nalog i sporazum o sankciji

**Cilj okruglog stola:** Prezentiranje novina u Zakona o prekršajima u F BiH.

**Metod:** interaktivni

**Edukativni materijal:** materijal edukatora

**Edukatori:** stalni edukatori CEST-a FBiH

**GRAĐANSKO PRAVO**

**OKRUGLI STOL: „PRAKSA VRHOVNOG SUDA F BiH I KANTONALNIH SUDOVA IZ GRAĐANSKE OBLASTI“**

---

**Mjesto održavanja:** Sarajevo  
**Trajanje:** 2 dana  
**Datum održavanja:** 11. i 12. juni 2020. godine  
16. i 17. novembar 2020. godine

**Ciljna grupa:** sudije

**Planiran broj učesnika:** 50

**Teme:**

- Praksa Vrhovnog suda FBiH iz različitih oblasti građanskog prava
- Postupci po pravnim lijekovima sa aktuelnom sudskom praksom Vrhovnog suda Federacije BiH
- Usklađivanje sudske prakse kantonalnih sudova F BiH u građanskoj oblasti
- Praksa Evropskog suda za ljudska prava u građanskim predmetima
- Rješavanje spornih pravnih pitanja

**Cilj:** Razmatranje sudske prakse Vrhovnog suda Federacije BiH i kantonalnih sudova kao drugostepenih sudova u građanskom postupku.

**Metod:** predavanja i diskusija

**Edukativni materijal:** radovi edukatora, slučajevi iz prakse

**Edukatore:** stalni edukatori CEST-a

**SEMINAR: „PRIPREMA I ODRŽAVANJE RASPRAVE PRED DRUGOSTEPENIM SUDOM U PARNIČNOM POSTUPKU“**

---

**Mjesto održavanja:** Sarajevo, Bihać  
**Trajanje:** 1 dan  
**Datum održavanja:** 30. mart 2020. godine, Bihać  
27. april 2020. godine, Sarajevo

**Ciljna grupa:** sudije

**Planiran broj učesnika:** 35

**Teme:**

- Zakazivanje rasprave
- Sjednica vijeća
- Tok rasprave
- Član 220. Zakona o parničnom postupku F BiH

<b>Cilj seminara:</b>	Razvijanje sudijskih vještina upravljanja vremenom i efikasne upotrebe vremena koje sudiji stoji na raspolaganju u rukovođenju raspravom pred drugostepenim parničnim sudom i analize svih važnih činjeničnih i pravnih pitanja kod donošenja drugostepene odluke.
<b>Metod:</b>	predavanja i diskusija
<b>Edukativni materijal:</b>	radovi edukatora, slučajevi iz prakse
<b>Edukatori:</b>	stalni edukatori CEST-a

**SEMINAR: „TROŠKOVI PARNIČNOG POSTUPKA“**

---

<b>Mjesto održavanja:</b>	Sarajevo
<b>Trajanje:</b>	1 dan
<b>Datum održavanja:</b>	27. februar 2020. godine
<b>Ciljna grupa:</b>	sudije
<b>Planiran broj učesnika:</b>	35

**Teme:**

- Pravo na pristup sudu
- Načelo ekonomičnosti postupka
- Procesna disciplina stranaka
- Troškovi stranaka i drugih procesnih subjekata
- Kriteriji za pojedine troškove

<b>Cilj seminara:</b>	Iako su određena pitanja koja se odnose na troškove postupka riješena u okviru Panela za ujednačavanje sudske prakse iz građanske oblasti, i dalje je neujednačena sudska praksa na čitavom području BiH u pogledu troškova postupka (čak je i Ustavni sud BiH mijenjao svoju praksu u pogledu troškova postupka – odluka US BiH br. AP-4828/16 od 06. 12. 2018.).
-----------------------	--

<b>Metod:</b>	predavanja i diskusija
<b>Edukativni materijal:</b>	radovi edukatora, slučajevi iz prakse
<b>Edukatori:</b>	stalni edukatori CEST-a

**KONFERENCIJA: „PRIMJENA ZAKONA O STVARNIM PRAVIMA“**

---

<b>Mjesto održavanja:</b>	Sarajevo
<b>Trajanje:</b>	2 dana
<b>Datum održavanja:</b>	14. i 15. septembar 2020. godine
<b>Ciljna grupa:</b>	sudije
<b>Planiran broj učesnika:</b>	50

**Teme:**

- Stvarna prava u Federaciji BiH sa posebnim osvrtom na etažno vlasništvo i zaštitu prava vlasništva
- Sticanje prava vlasništva i drugih stvarnih prava temeljem povjerenja u zemljišne knjige - najnovija praksa redovnih sudova i Ustavnog suda BiH
- Uspostavljanje, zamjena i postupak uspostavljanja zemljišnih knjiga sa posebnim osvrtom na predmet žalbe u postupku uspostavljanja
- Posljedice harmonizacije katastra i zemljišnih knjiga na uknjižena stvarna prava u zemljišnim knjigama
- Nadležnost suda u predmetima u kojima se traži utvrđivanje posjeda, bez vlasništva
- Pravo građenja
- Primjena člana 128. stav 1. Zakona o stvarnim pravima
- Primjena prelaznih i završnih odredbi Zakona o stvarnim pravima
- Pretvorba prava korištenja, upravljanja ili raspolaganja društvenog vlasništva
- Titulari prava vlasništva na imovini koja je upisana kao državno vlasništvo
- Bračna stečevina
- Zaštita prava vlasništva iz člana 1. Protokola 1 EKLJP u praksi Ustavnog suda Bosne i Hercegovine
- Postupak uređenja međa po novom Zakonu o stvarnim pravima

<b>Cilj konferencije:</b>	Razmotriti aktuelnu praksu u primjeni Zakona o stvarnim pravima u Federaciji BiH i razmjena iskustava.
<b>Metod:</b>	predavanja i diskusija
<b>Edukativni materijal:</b>	radovi edukatora
<b>Edukatore:</b>	stalni edukatori CEST-a

**SEMINAR: „NAKNADA ŠTETE“**

---

**Mjesto održavanja:** Sarajevo, Tuzla  
**Trajanje:** 1 dan  
**Datum održavanja:** 28. februar 2020. godine, Sarajevo  
04. juni 2020. godine, Tuzla  
**Ciljna grupa:** sudije  
**Planiran broj učesnika:** 35

**Teme:**

- Odgovornost države Bosne i Hercegovine u pogledu štete koje učine pripadnici NATO
- Naknada nematerijalne štete
- Naknada nematerijalne štete – ratni zločini
- Naknada štete zbog pogrešnog liječenja
- Naknada štete zbog klevete
- Naknada štete i odgovornost za zagađenje okoliša
- Utvrđivanje visine naknade - vještačenje

**Cilj seminara:** Predstaviti učesnicima zakonski osnov za naknadu štete, razmotriti sudsku praksu i pitanja harmonizacije postupanja pravosudnih organa u ovoj oblasti, s ciljem unapređenja rada sudova i osiguranja načela jednakosti stranaka pred sudom

**Metod:** predavanja i diskusija  
**Edukativni materijal:** radovi edukatora, slučajevi iz prakse  
**Edukatori:** stalni edukatori CEST-a

***Napomena: Aktivnost će biti realizovana kao zajednička aktivnost entitetskih centara za edukaciju sudija i tužilaca u F BiH i Pravosudne komisije BD BiH.***

**SEMINAR: „ZAKON O PARNIČNOM POSTUPKU“**

---

**Mjesto i datum održavanja:** Brčko, 07. april 2020. godine

**Trajanje:** 1 dan

**Ciljna grupa:** sudije

**Planiran broj učesnika:** 25-30

**Teme seminara:**

- Primjena Zakona o parničnom postupku Brčko distrikta BiH
- Sporna pravna pitanja iz člana 161-166.
- Prezentiranje aktuelnih pravnih shvatanja i sudske prakse Vrhovnih sudova FBiH i RS-a

**Cilj seminara:** Ujednačavanje sudske prakse u skladu

**Metod:** predavanja i diskusija

**Edukativni materijal:** radovi edukatora, slučajevi iz prakse

**Edukatore:** stalni edukatori CEST-a

***Aktivnost će biti realizovana u saradnji Pravosudnom komisijom Brčko distrikta BiH, Centrom za edukaciju sudija i javnih tužilaca Republike Srpske kao zajednička aktivnost***



**RADNO PRAVO**

**OKRUGLI STOL: „AKTUELNA PITANJA IZ RADNIH SPOROVA“**

---

**Mjesto održavanja:** Sarajevo  
**Trajanje:** 2 dana  
**Datum održavanja:** 15. i 16. april 2020. godine  
**Ciljna grupa:** sudije  
**Planiran broj učesnika:** 35

**Teme:**

- Poseban režim radnih odnosa u zakonodavstvu i praksi u FBiH
- Mobing na radnom mjestu
- Izvršenje po presudama iz radnih odnosa
- Kolektivni ugovori u zakonodavstvu i praksi
- Zaštita prava iz kolektivnih ugovora
- Aktivna legitimacija i reprezentativnost sindikata
- Članovi 114. i 115. Zakona o radu
- Član 149. Zakona o radu
- Slučajevi diskriminacije prema odredbama Zakona o radu
- Aktuelna sudska praksa radnih sporova

**Cilj okruglog stola:** Cilj okruglog stola je razmotriti aktuelna pitanja koja se pojavljuju u vezi sa radno-pravnim odnosima.

**Metod:** predavanja i diskusija

**Edukativni materijal:** radovi edukatora, slučajevi iz prakse

**Edukatore:** stalni edukatori CEST-a

**PRIVREDNO PRAVO**

**OKRUGLI STOL: „AKTUELNA PITANJA IZ OBLASTI REGISTRACIJE POSLOVNIH SUBJEKATA“**

---

**Mjesto održavanja:** Sarajevo  
**Trajanje:** 1 dan  
**Datum održavanja:** 26. mart 2020. godine  
**Ciljna grupa:** sudije  
**Planiran broj učesnika:** 30

**Teme okruglog stola:**

- Osnivanje, povezivanje i prestanak subjekta upisa
- Osnivanje, odnosno prestanak dijela subjekta upisa
- Statusne promjene
- Podaci u vezi sa stečajnim, odnosno likvidacionim postupkom
- Podaci o pokretanju postupka brisanja subjekata registracije

**Cilj okruglog stola:** Cilj ovog okruglog stola je raspraviti sporna pitanja u registraciji poslovnih subjekata, s ciljem harmonizacije sudske prakse.

**Metod:** predavanja i diskusija  
**Edukativni materijal:** radovi edukatora, slučajevi iz prakse  
**Edukatore:** stalni edukatori CEST-a i međunarodni stručnjaci

**RADIONICA: „MEĐUNARODNI UGOVORI O PRODAJI“**

---

**Mjesto održavanja:** Zenica  
**Trajanje:** dva dana  
**Datum održavanja:** 20. i 21. februar 2020.  
**Ciljna grupa:** Sudije  
**Planiran broj učesnika:** 30

**Teme:**

- Pravni okvir za izvršenje međunarodnih ugovora o prodaji
- Primjena međunarodnih ugovora o prekograničnim sporovima
- UN Konvencija o ugovorima za međunarodnu prodaju robe ;UN Konvencija o priznanju i izvršenju stranih arbitražnih odluka (“Njujorška” Konvencija)
- Upravljanje predmetom i uloga sudova u ekonomskom razvoju

**Cilj radionice :** Jačanje kapaciteta pravosuđa  
**Metod:** predavanja i interaktivne studije slučaja  
**Edukativni materijal:** powerpoint i studije slučaja

**RADIONICA: PRAVO INTELEKTUALNOG VLASNIŠTVA**

---

**Mjesto:** Dobož  
**Trajanje:** dva dana  
**Datum:** Juli 2020. godine  
**Ciljna grupa:** Sudije  
**Planirani broj učesnika:** 30  
**Teme:**

- Intelektualno vlasništvo sa osvrtom na Software i sporazume o licenci

**Cilj radionice:** Jačanje kapaciteta pravosuđa  
**Metod:** predavanja i interaktivne studije slučaja  
**Edukativni materijal:** powerpoint i studije slučaja  
**Aktivnost će biti realizovana u saradnji sa CLDP**

**SEMINAR: "BANKARSKO I FINANSIJSKO POSLOVANJE"**

---

**Mjesto održavanja:** Sarajevo  
**Trajanje:** 1 dan  
**Datum održavanja:** 24. februar 2020. godine  
**Ciljna grupa:** sudije  
**Planiran broj učesnika:** 20  
**Teme seminara:**

**I ZAKON O ZAŠTITI KORISNIKA FINANSIJSKIH USLUGA**

- Osnovna načela
- Definicije i izuzeci
- Novine u primjeni ovog Zakona
- Normativni okvir zaštite prava korisnika finansijskih usluga - Direktive EU i uporedno pravo

**II ZAKON O ZAŠTITI ŽIRANATA F BiH**

- Normativni okvir i uporedno pravo
- Definicije
- Supsidijarnost jemstva i oslobađanje od obaveze
- Primjena zakona

**III ULOGA I ZNAČAJ OMBUDSMANA ZA BANKARSKI SISTEM F BiH**

- Normativni okvir i osnovni zadaci Ombudsmena
- Prava korisnika finansijskih usluga i žiranata prema novoj regulativi
- Praksa i iskustva Ombudsmena

**Cilj seminara:** Cilj ovog seminara je predstaviti učesnicima bankarsko i finansijsko poslovanje.

**Metod:** predavanja i diskusija

**Edukativni materijali:** radovi edukatora, slučajevi iz prakse

**Edukatori:** stalni edukatori CEST-a i međunarodni stručnjaci

**Aktivnost će biti realizovana u saradnji s Evropskom bankom za obnovu i razvoj.**

**SEMINAR: "TRŽIŠTE VRIJEDNOSNIH PAPIRA"**

---

**Mjesto održavanja:** Sarajevo

**Trajanje:** 1 dan

**Datum održavanja:** 04. novembar 2020. godine

**Ciljna grupa:** sudije

**Planiran broj učesnika:** 30

**Teme seminara:**

- Nadležnosti Komisije za vrijednosne papire
- Mjenica
- Ostali vrijednosni papiri
- Akcije i akcionarstvo

**Cilj seminara:** Upoznati sudije sa strukturom tržišta kapitala i funkcionisanjem istog

**Metod:** predavanja i diskusija

**Edukativni materijali:** radovi edukatora, slučajevi iz prakse

**Edukatori:** stalni edukatori CEST-a

**SEMINAR: "PRIPREMA ZA POSTUPANJE U PARNIČNOM POSTUPKU"**

---

**Mjesto održavanja:** Sarajevo

**Trajanje:** 1 dan

**Datum održavanja:** 28. april 2020. godine

**Ciljna grupa:** sudije prvostepenih sudove koji rade na privrednim predmetima

**Planiran broj učesnika:** 30

**Teme seminara:**

- Tumačenje procesnih normi u cilju pripreme u parničnom postupku,
- Pripreme i procesne norme posebno sporovima male vrijednosti;
- Brže rješavanje sporova male vrijednosti

**Cilj seminara:** tumačenje spornih pravnih pitanja i procesnih normi s osvrtom na privredne sporove i sporove male vrijednosti

**Metod:** predavanja i diskusija

**Edukativni materijali:** radovi edukatora, slučajevi iz prakse  
**Edukatori:** stalni edukatori CEST-a i Svjetske Banke

Navedena edukativna aktivnosti biće realizovana u saradnji sa Svjetskom bankom u okviru saradnje na Projektu unapređenja poslovne klime kroz brže rješavanje privrednih sporova u Bosni i Hercegovini.

**SEMINAR: “DRUGOSTEPENI POSTUPAK I PRAVO NA PRAVIČNO SUĐENJE”**

---

**Mjesto održavanja:** Sarajevo  
**Trajanje:** 1 dan  
**Datum održavanja:** 24. septembar 2020. godine  
**Ciljna grupa:** sudije drugostepenih sudova privredno odjeljenje  
**Planiran broj učesnika:** 30

**Teme seminara:**

- Tumačenje procesnih normi u parničnom postupku,
- Žalba - procesni nedostaci prvostepenih odluka;
- Žalba- materijalnopravni nedostatci prvostepenih odluka
- Pravo na pravično suđenje

**Cilj seminara:** tumačenje procesnih normi pred drugostepenim sudom u cilju olakšanja i efikasnosti postupka u predmetima u kojima žalba ima ozbiljne materijalnopravne i procesne nedostatke osvrtno na privredne sporove i sporove male vrijednosti

**Metod:** predavanja i diskusija  
**Edukativni materijali:** radovi edukatora, slučajevi iz prakse  
**Edukatori:** stalni edukatori CEST-a i Svjetske Banke

Navedena edukativna aktivnosti biće realizovana u saradnji sa Svjetskom bankom u okviru saradnje na Projektu unapređenja poslovne klime kroz brže rješavanje privrednih sporova u Bosni i Hercegovini.

**KONFERENCIJA: "AKTUELNA PITANJA IZ SUDSKE PRAKSE PRIVREDNIH ODJELJENJA"**

---

**Mjesto održavanja:** Sarajevo  
**Trajanje:** 1 dan  
**Datum održavanja:** 26. oktobar 2020. godine  
**Ciljna grupa:** sudije koje rade na privrednim predmetima  
**Planiran broj učesnika:** 50  
**Teme seminara:**

- Sporna pitanja procesnog materijalnog prava u privrednim sporovima;

**Cilj seminara:** Ujednačavanje sudske prakse i stavova povodom pojedinih spornih pitanja procesnog i materijalnog prava u privrednim predmetima  
**Metod:** predavanja i diskusija  
**Edukativni materijali:** radovi edukatora, slučajevi iz prakse  
**Edukatore:** stalni edukatori CEST-a i Svjetske Banke

Navedena edukativna aktivnosti biće realizovana u saradnji sa Svjetskom bankom u okviru saradnje na Projektu unapređenja poslovne klime kroz brže rješavanje privrednih sporova u Bosni i Hercegovini.

**PORODIČNO PRAVO**

**SEMINAR: "PROCJENA I UTVRĐIVANJE NAJBOLJEG INTERESA DJETETA U OBLASTI PORODIČNOPRAVNE ZAŠTITE"**

---

**Mjesto održavanja:** Sarajevo  
**Trajanje:** 1 dan  
**Datum održavanja:** 22. maj 2020. godine  
**Ciljna grupa:** sudije  
**Planiran broj učesnika:** 30

**Teme seminara:**

- Saznanje/utvrsaznanje/utvrđivanje porijekla djeteta,
- ostvarivanje roditeljskog staranja,
- održavanje ličnih odnosa i neposrednih kontakata djeteta s roditeljem s kojim ne živi,
- mjere prema roditeljima radi zaštite prava i interesa djeteta,
- izdržavanje djeteta i zaštita imovinskih prava i interesa djeteta, međunarodna otmica djece,
- usvojenje, starateljstvo;

**Cilj seminara:** Razmjena iskustava i usaglašavanje prakse sudova i određeni kriteriji po ovom pitanju

**Metod:** predavanja i diskusija

**Edukativni materijal:** radovi edukatora

**Edukatori:** stalni edukatori CEST-a i CEST RS-a

Navedene edukativne aktivnosti biće realizovane u saradnji sa UNICEF-om u okviru saradnje na Projektu „Pravda za svako dijete“ kao zajedničke aktivnosti CEST FBIH CEST RS-a i Pravosudne komisije Brčko distrikta BiH.

**SEMINAR: "PROCJENA I UTVRĐIVANJE NAJBOLJEG INTERESA DJETETA U GRAĐANSKOPRAVNIM SUDSKIM POSTUPCIMA"**

---

<b>Mjesto održavanja:</b>	Banja Luka
<b>Trajanje:</b>	1 dan
<b>Datum održavanja:</b>	22. septembar 2020. godine
<b>Ciljna grupa:</b>	sudije
<b>Planiran broj učesnika:</b>	30

**Teme seminara:**

- Pravo djeteta na izražavanje mišljenja, što uključuje pitanja koja se odnose na pet faza u ostvarivanju ovog prava djeteta: pripremu djeteta za učešće u sudskom postupku, procjena sposobnosti djeteta da formira mišljenje, saslušanje djeteta, dužna pažnja posvećena mišljenju djeteta i prigovori.
- Pravna analiza člana 12. Konvencije o pravima djeteta kroz Opšti komentar UN Komiteta za prava djeteta – „O pravu djeteta da bude saslušano“,
- Stavovi Evropskog suda za ljudska prava o pravu djeteta na izražavanje mišljenja i učešće u postupku koji se njega tiče,
- Odluke domaćih sudova-primjeri dobre prakse, ali neka postupanja koja nisu osigurala najbolji interes djeteta.

<b>Cilj seminara:</b>	Razmjena iskustava i usaglašavanje prakse sudova i određeni kriteriji po ovom pitanju
<b>Metod:</b>	predavanja i diskusija
<b>Edukativni materijal:</b>	radovi edukatora
<b>Edukatore:</b>	stalni edukatori CEST-a i CEST RS-a

Navedene edukativne aktivnosti biće realizovane u saradnji sa UNICEF-om u okviru saradnje na Projektu „Pravda za svako dijete“ kao zajedničke aktivnosti CEST FBiH CEST RS-a i Pravosudne komisije Brčko distrikta BiH.



**SEMINAR: "IZDRŽAVANJE DJECE"**

---

<b>Mjesto održavanja:</b>	Sarajevo i Banjaluka
<b>Trajanje:</b>	2 dana
<b>Datum održavanja:</b>	Banja Luka, 16. mart 2020. godine Sarajevo, 11. novembar 2020. godine
<b>Ciljna grupa:</b>	sudije
<b>Planiran broj učesnika:</b>	25-30
<b>Teme seminara:</b>	

- **Međunarodno privatno pravo:** Izdržavanje djeteta sa elementom inostranosti (pravo koje bi bilo mjerodavno, međunarodna nadležnost sudova, priznanje stranih sudskih odluka u materiji izdržavanja djeteta) (3 sata)
- **Građansko pravo/Porodično pravo:** Procjena i određivanje najboljeg interesa djeteta prilikom donošenja odluke o izdržavanju (3 sata)
- **Izvršno pravo:** Izazovi i sudska praksa u postupcima izvršavanaj obaveze izdržavanja djeteta (1.5 sat)
- **Krivično pravo:** Krivično-pravni aspekti izdržavanja djeteta (1.5 sat)

<b>Cilj seminara:</b>	Razmjena iskustava i usaglašavanje prakse sudova oko donošenja odluke o izdržavanju i najboljem interesu djeteta
<b>Metod:</b>	predavanja i diskusija
<b>Edukativni materijal:</b>	radovi edukatora
<b>Edukatore:</b>	stalni edukatori CEST-a i CEST RS-a

Navedene edukativne aktivnosti biće realizovane u saradnji sa UNICEF-om u okviru saradnje na Projektu „Pravda za svako dijete“ kao zajedničke aktivnosti CEST FBiH CEST RS-a i Pravosudne komisije Brčko distrikta BiH.

## **IZVRŠNO PRAVO**

### **OKRUGLI STOL: „AKTUELNA PITANJA IZ IZVRŠNOG POSTUPKA“**

---

**Mjesto i datum održavanja:** Sarajevo, 19. i 20. mart 2020. godine

**Trajanje:** 2 dana

**Ciljna grupa:** sudije izvršnog referata

**Planiran broj učesnika:** 40 učesnika

**Teme:**

- Izvršni postupak na temelju notarskih isprava (pokretnine-nekretnine)
- Prodaja osnivačkih udjela u privrednom društvu prema Zakonu o izvršnom postupku
- Izvršenje na dionici i osnivačkom udjelu društva
- Izvršenje na nekretninama i izvršenje na suvlasničkom dijelu
- Član 89. stav 5. Zakona o izvršnom postupku – neujednačena sudska praksa
- Izvršenje na nepokretnosti s posebnim osvrtom na član 113. Zakona o izvršnom postupku
- Izvršenje na pokretnim stvarima na kojima je upisano pravo zaloga a stvar je otuđena
- Mjenica – sudska praksa
- Prodaja nekretnina - sporna pitanja
- Prigovor trećeg lica

**Cilj okruglog stola:** Cilj okruglog stola je razmotriti sporna pitanja u praksi, kako bi se smanjila neusaglašenost sudske prakse kantonalnih sudova i različito tumačenje pojedinih zakonskih odredbi iz izvršnog postupka

**Metod:** predavanja, rad na praktičnim primjerima i diskusija

**Edukativni materijal:** materijali edukatora

**Edukatore:** sudije izvršnog referata, edukatori CEST-a FBiH

**SEMINAR: „KOMUNIKACIJA SUDIJA – SUDSKI IZVRŠITELJ“**

---

<b>Broj:</b>	4 seminara (2 x CEST FBiH i 2 x CEST RS)
<b>Mjesto održavanja:</b>	Sarajevo
<b>Trajanje:</b>	1 dan
<b>Datum:</b>	19. februar 2020. godine 09. novembar 2020. godine
<b>Ciljna grupa:</b>	sudije na izvršnom referatu i sudski izvršitelji oba centra
<b>Planirani broj učesnika:</b>	30
<b>Teme:</b>	<ul style="list-style-type: none"><li>• Uvod u pravni sistem - Uloga sudskih izvršitelja</li><li>• Izvršenje na pokretnim stvarima</li><li>• Izvršenje na nekretninama</li><li>• Nove tehnike u radu sudskih izvršitelja</li></ul>
<b>Cilj:</b>	Intenziviranje saradnje između sudije i sudskog izvršitelja, usaglašavanje prakse u radu, i razmjena iskustava kroz edukaciju sudskih izvršitelja
<b>Metod:</b>	interaktivna obuka
<b>Edukativni materijali:</b>	Priručnik za rad sudskih izvršitelja (izdavač VSTV BiH, godina 2019.). materijali razvijeni od strane edukatora
<b>Edukatori:</b>	edukatori angažovani od strane CEST-a

**SEMINAR: „PITANJE VLASNIŠTVA NAD ZAPLIJENJENOM NEPOKRETNOM IMOVINOM „**

---

<b>Broj:</b>	4 seminara (2 x CEST FBiH i 2 x CEST RS)
<b>Mjesto održavanja:</b>	Sarajevo
<b>Trajanje:</b>	1 dan
<b>Datum:</b>	08. juni 2020. godine 12. oktobar 2020. godine
<b>Ciljna grupa:</b>	sudije na izvršnom referatu
<b>Planirani broj učesnika:</b>	30
<b>Teme:</b>	<ul style="list-style-type: none"><li>• Izvršenje na nekretninama;</li><li>• Primjena i tumačenje člana 70. ZIP FBiH u praksi (dokaz o vlasništvu izvršenika).</li></ul>
<b>Cilj:</b>	Realizacija preporuke iz Mišljenja stručne procjene o izvršnom postupku iz 2019.godine i usaglašavanje sudske prakse.

## PROGRAM POČETNE OBUKE I PROGRAM STRUČNOG USAVRŠAVANJA ZA 2020. GODINU

<b>Metod:</b>	interaktivna obuka
<b>Edukativni materijali:</b>	Zakon o izvršnom postupku, materijali razvijeni od strane edukatora
<b>Edukatori:</b>	edukatori angažovani od strane CEST-a

**UPRAVNO PRAVO**

**OKRUGLI STOL: „AKTUELNA PITANJA IZ UPRAVNE OBLASTI“**

---

<b>Mjesto održavanja:</b>	Sarajevo
<b>Trajanje:</b>	2 dan
<b>Datum održavanja:</b>	12. i 13. mart 2020. godine
<b>Ciljna grupa:</b>	sudije Suda Bosne i Hercegovine – upravni referat i predstavnici relevantnih institucija nadležnih za prvostepene upravne postupke
<b>Planiran broj učesnika:</b>	30
<b>Teme:</b>	<ul style="list-style-type: none"><li>• Javne nabavke</li><li>• Konkurencija na tržištu</li><li>• Indirektni porezi</li><li>• Intelektualno vlasništvo i zaštita kolektivnih autorskih prava</li><li>• Imigraciona kretanja stranaca</li></ul>
<b>Cilj okruglog stola:</b>	Razmotriti aktuelna pitanja koja se pojavljuju u vezi sa upravnim sporovima za koje je nadležan Sud Bosne i Hercegovine.
<b>Metod:</b>	predavanja i diskusija
<b>Edukativni materijal:</b>	radovi edukatora, slučajevi iz prakse
<b>Edukatori:</b>	stalni edukatori CEST-a

**OKRUGLI STOL: “SUDSKA PRAKSA U UPRAVNIM SPOROVIMA“**

---

<b>Mjesto održavanja:</b>	Sarajevo
<b>Trajanje:</b>	2 dana
<b>Datum održavanja:</b>	10. i 11. septembar 2020. godine
<b>Ciljna grupa:</b>	sudije koje rješavaju upravne sporove u F BiH
<b>Planiran broj učesnika:</b>	20
<b>Teme:</b>	<ul style="list-style-type: none"><li>• Praksa Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine (sa posebnim ovtom na postupke po pravnim lijekovima)</li><li>• Aktuelna pitanja iz stambene oblasti-devastirani stanovi</li><li>• Aktuelna pitanja iz poreske oblasti</li><li>• Aktuelna pitanja iz poljoprivedne oblasti</li></ul>
<b>Cilj okruglog stola:</b>	Razmjena iskustava i ujednačavanje sudske prakse u upravnoj oblasti
<b>Metod:</b>	predavanja i diskusija
<b>Edukativni materijal:</b>	radovi edukatora, slučajevi iz prakse
<b>Edukatori:</b>	stalni edukatori CEST-a

**VANPARNIČNI POSTUPAK**

**SEMINAR: „ODUZIMANJE I VRAĆANJE POSLOVNE SPOSOBNOSTI S OSVRTOM NA ZADRŽAVANJE LICA U ZDRAVSTVENOJ USTANOVI“**

---

**Trajanje:** 2 dana  
**Broj seminara:** 2 (1 x CEST FBiH i 1 x CEST RS)  
**Mjesto održavanja:** Sarajevo  
**Datum:** 27. mart 2020. godine  
**Ciljna grupa:** Sudije  
**Planirani broj učesnika:** do 50

**Teme:**

- Zadržavanje lica u zdravstvenoj ustanovi
- Prisilna hospitalizacija
- Ograničavanje osnovnih ljudskih prava, prava na slobodu kretanja..

**Cilj:** Usaglašavanje neujednačene prakse sudova u navedenom postupku, te poseban akcenat na zadržavanje lica u zdravstvenoj ustanovi imajući u vidu da je prisilna hospitalizacija složeno medicinsko i pravno pitanje, te sa aspekta prava, prisilna hospitalizacija otvara niz etičkih i pravnih dilema, jer u svojoj osnovi podrazumijeva ograničavanje osnovnih ljudskih prava poput prava na ličnu slobodu, prava na slobodu kretanja, ali i prava koja građani imaju u skladu sa posebnim propisima, poput prava na odbijanje medicinske mjere ili prava na samovoljno napuštanje zdravstvene ustanove

**Metod:** Kombinacija prezentacije, primjera iz prakse i diskusije

**Edukativni materijal:** materijali razvijeni od strane edukatora

**Edukatore:** Edukatori CEST-a i/ili identificirane sudije

**INFORMATIČKE OBUKE**

**NAPREDNI SEMINAR: „SISTEM ZA AUTOMATSKO UPRAVLJANJE PREDMETIMA U SUDOVIMA I TUŽILAŠTVIMA“ – EDUKACIJA ZA MENADŽERE“**

---

<b>Mjesto održavanja:</b>	Sarajevo
<b>Trajanje:</b>	1 dan
<b>Datum održavanja:</b>	25. mart 2020. godine
<b>Ciljna grupa:</b>	predsjednici sudova / glavni tužioci, sekretari sudova / tužilaštava
<b>Planiran broj učesnika:</b>	20
<b>Teme:</b>	<ul style="list-style-type: none"><li>• CMS/TCMS i prateće promjene u sudu/tužilaštvu</li><li>• Statistički podaci i izvještavanje u CMS/TCMS-u</li><li>• CMS/TCMS u praksi</li></ul>
<b>Cilj seminara:</b>	Predstaviti nosiocima pravosudnih funkcija napredne funkcije i promjene u CMS/TCMS sistemu, koje mogu biti od značaja za njihov rad u pravosudnim institucijama.
<b>Metod:</b>	E-učenje
<b>Edukativni materijal:</b>	baze podataka i materijali edukatora
<b>Edukatori:</b>	IKT stručnjaci

**SEMINAR: „ELEKTRONSKO POSLOVANJE SUDOVA I TUŽILAŠTAVA“**

---

<b>Mjesto održavanja:</b>	Sarajevo
<b>Trajanje:</b>	1 dan
<b>Datum održavanja:</b>	18. septembar 2020. godine
<b>Ciljna grupa:</b>	predsjednici sudova/glavni tužioci, zamjenici glavnih tužilaca, sekretari sudova/tužilaštava, predsjednici sudskih odjeljenja
<b>Planiran broj učesnika:</b>	30
<b>Teme:</b>	<ul style="list-style-type: none"><li>• Elektronsko arhiviranje predmeta u okviru sistema za automatsko upravljanje predmetima</li><li>• Sistem video konferencije u poslovanju sudova i tužilaštava</li></ul>
<b>Cilj seminara:</b>	Cilj seminara je predstaviti nosiocima pravosudnih funkcija nove i napredne funkcije i promjene u CMS/TCMS sistemu, koje mogu biti od značaja za njihov rad u pravosudnim institucijama.
<b>Metod:</b>	E-učenje
<b>Edukativni materijal:</b>	baze podataka i materijali edukatora
<b>Edukatori:</b>	IKT stručnjaci

**ALTERNATIVNO RJEŠAVANJE SPOROVA**

**SEMINAR: „ARBITRAŽA“**

---

**Mjesto:** Sarajevo  
**Datum održavanja:** 20. mart 2020. godine  
**Trajanje:** 1 dan  
**Ciljna grupa:** sudije  
**Planiran broj učesnika:** 35

**Teme:**

- Uloga suda u arbitražnim postupcima prema Zakonu o parničnom postupku
- Poništenje arbitražnih odluka prema entitetskim Zakonima o parničnom postupku
- Priznanje i izvršenje stranih arbitražnih odluka u BiH

**Cilj seminara:** Uvođenje učesnika u alternativno rješavanje sporova i arbitražu kao jedan od mogućih oblika alternativnog rješavanja sporova.

**Metod:** predavanja i diskusija

**Edukativni materijal:** materijali razvijeni od strane edukatora

**Edukatori:** edukatori Udruženja "Arbitri" i CEST-ova

**RADIONICA: SUDSKA NAGODBA**

---

**Broj radionica:** 4 (2 x CEST FBiH i 2 x CEST RS)  
**Mjesto održavanja:** Sarajevo  
**Trajanje:** 1 dan  
**Datum:** 09. septembar 2020. godine  
12. novembar 2020. godine

**Ciljna grupa:** sudije i stručni saradnici

**Planirani broj učesnika:** 20

**Teme:**

- Šta je sudska nagodba – pravni okvir?
- Promjene u pristupu sudije rješavanju spora – nova uloga sudije u vođenju predmeta
- Smjernice za zaključenje sudske nagodbe (vrste predmeta pogodne za zaključenje sudske nagodbe, način pristupa strankama, postizanje dogovora na zadovoljstvo obje strane, uloga sudije u postupku – načelo nepristrasnosti i ovlaštenja sudije)



- Problemi u pravnom sistemu BiH koji rezultiraju velikim brojem predmeta/problemi sa organima izvršne vlasti i njihovi pogledi na nagodbu: kako se nositi sa ovim/moguća rješenja
- Simulacija slučaja

**Cilj radionice:** Razviti vještine mirnog rješavanja sporova kod sudija i stručnih saradnika i povećati broj predmeta riješenih sudskom nagodbom, što u konačnici dovodi do kraćeg trajanja parničnih postupaka.

**Metod:** interaktivna radionica

**Edukativni materijal:** edukativni materijal pripremljeni od strane edukatora

**Edukatori:** edukatori angažovani od strane CEST-ova

**PROFESIONALNA ETIKA**

**SEMINAR: STANDARDI PROFESIONALNE ETIKE ZA SUDIJE I TUŽIOCE**

---

**Mjesto:** Sarajevo  
**Datum održavanja:** 19. mart 2020. godine  
**Trajanje:** 1 dan  
**Ciljna grupa:** sudije i tužioci  
**Planirani broj učesnika:** 20 učesnika po radionici  
**Teme:**

- sukob interesa, komunikacija ex parte,
- neovisnost i nepristrasnost pravosuđa,
- odgovornost prema poslu.
- pretpostavljena (rodbinska, prijateljska ili dr.) povezanost sudije sa predstavnicima izvršne i zakonodavne vlasti, političkim strankama i drugim interesnim grupama
- sigurnost informacija i korištenje istih informacija van pravosudne institucije
- integritet sudije-međunarodni i domaći propisi

**Edukatori:** domaći eksperti, edukatori CEST-a  
**Seminar će biti organizovan u saradnji sa OSCE Misijom u BiH**

**RADIONICA: SEKSUALNO UZNEMIRAVANJE-ZAKONSKA RJEŠENJA I PRAVOSUDNI ODGOVOR**

---

**Mjesto održavanja:** Vlašić  
**Trajanje:** 1 dan  
**Datum održavanja:** 26. juni 2020. godine  
**Ciljna grupa:** Sudije i tužioci (prioritet u prijavljivanju/pozivanju će imati sudije/tužioci koji nisu bili panela za razmatranje sudske prakse seksualnog uznemiravanja u BiH)  
**Planiran broj učesnika:** 25-30  
**Teme:**

- Oblici seksualnog i rodno zasnovanog uznemiravanja
- Uzroci i teorije o seksualnom uznemiravanju
- Zakonski okvir u Bosni i Hercegovini i primjena zakona
- Razmatranje predmeta seksualnog uznemiravanja
- Iznuđivanje seksa sa pozicije moći kao koruptivno krivično djelo
- Simulacija suđenja u okviru manjih grupa – identifikiranje problema, rješavanje problema i donošenje odluke

- Cilj radionice:** Upoznavanje učesnika sa kompleksnom problematikom seksualnog uznemiravanja u pravosuđu. Kroz ovu radionicu učesnici će steći nova znanja korisna u procjeni slučajeva seksualnog uznemiravanja te razmatrati izazove s kojima se nosioci pravosudnih funkcija susreću u predmetima seksualnog uznemiravanja
- Metod:** interaktivni, uključujući simulaciju mogućih situacija i analize primjera neželjenog ponašanja
- Edukativni materijali:** Analiza „Seksualno uznemiravanje-zakonska rješenja i pravosudni odgovor“, koju je izradila Atlantska inicijativa uz pomoć sudija i tužilaca
- Edukatori:** Edukatori CEST-a F BiH

***Aktivnost će biti realizovana u saradnji s Atlantskom inicijativom***

**POSEBNE TEME**

**RADIONICA: TEHNIKE RJEŠAVANJA STRESNIH SITUACIJA U RADU**

---

**Mjesto održavanja:** Sarajevo  
**Trajanje:** 2 dana  
**Datum održavanja:** 01. i 02. oktobar 2020. godine  
**Ciljna grupa:** sudije i tužioci  
**Planiran broj učesnika:** 35

**Teme:**

- Stres i strategije prevladavanja
- Upravljanje stresom
- Sindrom profesionalnog sagorijevanja u pravosuđu i kako se zaštititi
- Ličnost i menadžment, sposobnosti i osobine menadžera, karakteristike perfekcionista, strah od promjena, otvorenost ka novim izazovima, kolektivna kreativnost
- "Mobing" - uzroci pojave mobinga, vrste i stepen reakcije na mobing, ciljevi, karakteristike i posljedice mobinga

**Cilj radionice:** Cilj radionice je upoznati nosioce pravosudnih funkcija sa strategijama prevladavanja stresa kojem su svakodnevno izloženi, kao i načinima upravljanja stresom.

**Metod:** interaktivni  
**Edukativni materijal:** radovi edukatora  
**Edukatore:** edukatori CEST-a FBiH

**RADIONICA: „PROAKTIVNA ULOGA ŠEGOVA ODJELJENJA U RUKOVOĐENJU SUDOM“**

---

**Mjesto održavanja:** Sarajevo  
**Trajanje:** 2 dana  
**Datum održavanja:** 06. april 2020. godine  
**Ciljna grupa:** šefovi odjeljenja u sudu, s posebnim fokusom na novoimenovane šefove i sudije/zaposlenici zainteresovani za obnašanje ove funkcije

**Planirani broj učesnika:** 20

**Teme:**

- Karakteristike dobrog i lošeg menadžera
- Struktura u sudovima
- Osnovni principi organizacije rada suda i sudskih odjela
- Efikasno planiranje rada i komunikacija u sudu i sudskim odjelima
- Upravljanje resursima
- Kontrola/nadzor
- KT tehnologije kao upravljački alat

**Cilj radionice:** Razvijanje menadžerskih vještina neophodnih za efikasno upravljanje organizacijskim jedinicama. Osigurati menadžersku obuku šefovima odjeljenja u sudu i onim sudijama/zaposlenicima koji su zainteresovani za obnašanje ove funkcije u cilju jačanja „srednjeg“ menadžmenta u sudovima i efikasnijeg upravljanja sudom.

**Metod:** interaktivna radionica

**Edukativni materijal:** Priručnik „Proaktivna uloga predsjednika suda u upravljanju sudom“ razvijen u okviru IPA 2012 projekta i edukativni materijali pripremljeni od strane edukatora

**Edukatore:** autori Priručnika / edukatori CEST-a

**PROJEKAT UNAPRJEĐENJA EFIKASNOSTI PRAVOSUĐA (IJQ)**

**RADIONICA: „VJEŠTINE KOMUNICIRANJA I TIMSKI RAD/LIČNO LIDERSTVO“**

---

<b>Trajanje:</b>	2 dana u toku godine (2 zasebna dana obuke, koji ne slijede jedan iza drugog za istu grupu učesnika)
<b>Broj radionica:</b>	3 zajednička aktivnost CEST FBiH i CEST RS
<b>Ciljna grupa:</b>	sudije i tužioci te rukovodioci u pravosudnim institucijama <sup>36</sup>
<b>Broj učesnika:</b>	12 po radionici
<b>Mjesto održavanja:</b>	biće naknadno utvrđeno
<b>Datumi održavanja:</b>	Prva grupa radionica u dva zasebna dana: 22. maj i 07. septembar 2020. godine Druga grupa radionica u dva zasebna dana: 29. maj i 28. septembar 2020. godine Treća grupa radionica u dva zasebna dana: 14. oktobar i 10. decembar 2020. godine
<b>Teme:</b>	<ul style="list-style-type: none"><li>• Metod uvida i stilovi komuniciranja;</li><li>• Lična djelotvornost i timska djelotvornost;</li><li>• Komunikacija i povratne informacije u timskom radu;</li><li>• Timski rad i komunikacija u vašoj instituciji;</li><li>• Vježba s konverzacijom;</li><li>• Timski rad i liderstvo;</li><li>• Vježba sa davanjem i primanjem povratnih informacija</li></ul>
<b>Ciljevi:</b>	Poboljšati saradnju i komunikaciju između sudija i osoblja zapodršku; podići svijest o postojanju zajedničkih ciljeva u instituciji i pokrenuti kulturu otvorene komunikacije i timskog rada.
<b>Metod:</b>	interakcija, predavanje, prezentacije, timske vježbe, pojedinačni testovi
<b>Edukativni materijali:</b>	edukativni materijali razvijeni od edukatora (prezentacije, testovi, interaktivni materijali, video snimci); Stephen Covey: „7 navika izuzetno djelotvornih ljudi“, C.G. Jung: „Lični izbori“.
<b>Edukatore:</b>	edukatori angažovani od strane VSTV-a BiH koji su prošli edukaciju edukatora u okviru Projekta unapređenja efikasnosti pravosuđa II.

---

<sup>36</sup> Prilikom organizacije radionica, potrebno je osigurati homogenost grupe i odvojiti rukovodioce od sudija i tužilaca

**RADIONICA: „OBUKA ZA VODITELJE GRUPNE INTERVIZIJE“<sup>37</sup>**

---

<b>Mjesto održavanja:</b>	Sarajevo i Banja Luka
<b>Datumi održavanja:</b>	Sarajevo, 09. mart 2020. godine Banja Luka, 10. mart 2020
<b>Trajanje:</b>	1 dan
<b>Ciljna grupa:</b>	šefovi odjeljenja, sudije, tužioci, ostali uposlenici koji žele voditi grupnu interviziju u ulozi facilitatora
<b>Broj učesnika:</b>	8 - 12
<b>Teme:</b>	<ul style="list-style-type: none"><li>• Šta je intervizija – pojašnjenje metode i svrhe uvođenja u radnu organizaciju;</li><li>• Šta je efikasno pružanje povratnih informacija (feedback);</li><li>• Intervizija na osnovu primjera iz prakse;</li><li>• Pravila pružanja i prihvatanja povratnih informacija.</li></ul>
<b>Ciljevi:</b>	Polaznici razumiju suštinu intervizije i mogu primijeniti metodu na primjeru iz prakse, sposobni su stvoriti sigurno ozračje u grupi i svjesni su uloge facilitatora intervizije. Isti su razvili vještine poput slušanja, postavljanja efektivnih pitanja, distanciranja od vlastitih rješenja, pružanja i primanja povratnih informacija i stekli osnovna znanja o dinamici grupe i utjecaju grupne dinamike na interviziju.
<b>Metod:</b>	metod učenja na primjeru iz prakse, interakcija, pružanje i primanje povratnih informacija; vježbe u timovima.
<b>Edukativni materijal:</b>	materijali razvijeni od strane edukatora (prezentacije, testovi, interaktivni materijali).
<b>Edukatori:</b>	edukatori angažovani od strane VSTV-a BiH.

---

<sup>37</sup> grupna intervizija: inovativna metoda međusobnog uvida u rad među kolegama, koja podrazumijeva davanje i primanje povratnih informacija o postupanju. Metoda se primjenjuje u organizacijama koje žele unaprijediti komunikaciju i timski rad u cilju postizanja boljeg radnog okruženja i radnih rezultata

**PROJEKT IZGRADNJA EFIKASNOG PRAVOSUĐA U SLUŽBI GRAĐANA ( IPA 2017)**

**SEMINAR: „SAVREMENO KOMUNICIRANJE S JAVNOŠĆU“**

---

<b>Mjesto održavanja:</b>	Sarajevo
<b>Datumi održavanja:</b>	03. juni 2020. godine
<b>Trajanje:</b>	jedan dan
<b>Broj seminara:</b>	2 (1 x CEST FBiH i 1x CEST RS)
<b>Ciljna grupa:</b>	predsjednici sudova, sudije, sekretari, glasnogovornici i osoblje zaduženo za obavljanje poslova odnosa s javnošću
<b>Broj učesnika:</b>	do 35

**Teme:**

- Savremeno komuniciranje s javnošću, javna sfera i javno mnijenje;
- Liderstvo i imidž predsjednika sudova i sudija;
- Pripreme za nastup u javnosti, oblačenje i ponašanje na javnom mjestu;
- Krizno komuniciranje, ponašanje i etika;
- Lobiranje i odnosi sa javnošću;
- Iskustva rada institucija s medijima;
- Radionice pisanja saopštenja za javnost, održavanja konferencija za novinare, javnog nastupa, simulacije intervjua i davanje izjava za medije,

**Ciljevi:**

Upoznati učesnike sa najnovijim tendencijama komuniciranja sa javnošću sa posebnim osvrtom na savremenim karakteristikama komuniciranja s javnošću, specifičnostima javnog komuniciranja, javne sfere i ispoljavanja javnog mnijenja; Pripremiti predsjednike sudova za javne nastupe, upoznati ih sa kodeksom oblačenja i ponašanja u javnim nastupima, značaju verbalnog komuniciranja i ulogom jezika u komuniciranju s javnošću, potrebama organiziranja i učešća na konferencijama za novinare, specifičnostima komuniciranja internetom i drugim savremenim komunikacijskim sredstvima;

Kroz edukaciju upoznati polaznike sa liderstvom i potrebom izgrađivanja poželjnog imidža, oblicima ponašanja u obavljanju javnih poslova;

Putem vježbi upoznati učesnike sa pripremom za javni nastup, izradom kratkih informacija – saopštenja za javnost te za učešće u raspravama po određenim pitanjima u televizijskim debatama, neposrednim



	pripremanje za učešće na konferencijama za novinare i medijskim nastupima kroz kreativne radionice.
<b>Metod:</b>	interaktivna obuka
<b>Edukativni materijali:</b>	materijali razvijeni od strane edukatora
<b>Edukatori:</b>	edukatori angažovani od strane VSTV-a

**SEMINAR: „EKONOMSKI ASPEKTI STEČAJNOG POSTUPKA“**

---

<b>Broj:</b>	2 ( 1x CEST FBiH i 1 x CEST RS)
<b>Mjesto održavanja:</b>	Sarajevo
<b>Datumi održavanja:</b>	18. i 19. juni 2020. godine
<b>Trajanje:</b>	2 dana
<b>Ciljna grupa:</b>	po jedan sudija privrednog odjeljenja svakog općinskog suda u FBiH i sudije privrednih sudova RS

**Planirani broj učesnika:** 30

**Teme:**

- Ekonomski instituti relevantni za procesuiranje stečajnih postupaka;
- Poslovne knjige i finansijski izvještaji;
- Finansijske i poreske obaveze preduzeća u stečaju.

**Ciljevi:**

- Unapređenje specifičnih znanja sudija u oblasti ekonomskih aspekata stečajnog postupka;
- Efikasnije postupanje u stečajnim postupcima.

<b>Metod:</b>	predavanje i interaktivna radionica
<b>Edukativni materijal:</b>	edukativni materijal razvijen od strane edukatora
<b>Edukatori:</b>	edukatori CEST-a, obučeni od strane ekonomskih stručnjaka, angažovanih od strane VSTV BiH u okviru projekta „Izgradnja efikasnog pravosuđa u službi građana“ (IPA 2017).

**RADIONICA: NAPREDNA OBUKA „ENGLISKI JEZIK ZA PRAVNIKE“**

---

<b>Mjesto održavanja:</b>	Sarajevo
<b>Trajanje:</b>	3 dana
<b>Datum održavanja:</b>	18. -20. novembar 2020. godine
<b>Ciljna grupa:</b>	sudije i tužioci koji su već na komunikacijskom nivou engleskog jezika
<b>Planiran broj učesnika:</b>	30
<b>Cilj seminara:</b>	unapređenje znanja stručnog pravnog engleskog jezika
<b>Metod:</b>	predavanja i vježbe
<b>Edukativni materijal:</b>	radovi edukatora
<b>Edukatori:</b>	edukatori CEST-a FBiH

## **UČENJE NA DALJINU/E-UČENJE**

U okviru Projekta „Izgradnja kapaciteta za reformu pravosuđa“ Visoko sudsko i tužilačko vijeće Bosne i Hercegovine je izradilo module učenja na daljinu koji će biti jedan od resursa edukacije sudija i tužilaca u narednom periodu.

Centri za edukaciju sudija i tužilaca će u saradnji sa Visokim sudskim i tužilačkim vijećem Bosne i Hercegovine tokom 2020. godine raditi na razvoju metodologije i implementaciji pilot modula e-učenja/učenja na daljinu kako bi ovaj vid edukacije u narednom periodu bio zastupljen u većoj mjeri kroz program edukacije i kako bi bili realizovani moduli iz projekta.

Tokom 2020. godine planirano je odabrati nekoliko modula učenja na daljinu i učiniti dostupnim sudijama, tužiocima i stručnim saradnicima:

### **1. Rodne teme - Modul e-učenja**

#### **E-UČENJE: “RODNE TEME“**

---

**Početak i trajanje kursa:** Naknadno će se utvrditi

**Ciljna grupa:** Sudije, tužioci i stručni saradnici

**Cilj kursa:** Olakšano shvatanje i razvoj rodne senzitivnosti

**Metod:** Elektronsko učenje

**Edukativni materijali:** Materijal razvijen za potrebe učenja na daljinu

#### **E-UČENJE: „TRGOVINA LJUDIMA“**

---

**Trajanje:** 8-10 sedmica

**Mjesto:** Banjaluka i Sarajevo

**Datum održavanja**

**pripremnog sastanka:** 17-28.02.2020 biće naknadno definisano

**Ciljna grupa:** sudije i tužioci, stručni saradnici i savjetnici

**Metod:** pripremi sastanak u trajanju od jednog dana i elektronsko učenje u trajanju do 10 sedmica.

***Aktivnost se odvija u saradnji s Vijećem Evrope Online platforma Vijeća Evrope za edukaciju profesionalaca u pravosuđu HELP***

**E-UČENJE: „AZIL“**

**Trajanje:** 8-10 sedmica

**Mjesto i datum održavanja**

**pripremnog sastanka:** Sarajevo, bice naknadno definisan

**Ciljna grupa:** sudije i tužioci, stručni saradnici i savjetnici

**Metod:** pripremni sastanak u trajanju od jednog dana i elektronsko učenje u trajanju do 10 sedmica.

***Aktivnost se odvija u saradnji s Vijećem Evrope Online platforma Vijeća Evrope za edukaciju profesionalaca u pravosuđu HELP***

**ONLINE OBUKA ZA NOVOIMENOVANE TUŽIOCE**

Tokom 2020. godine novoimenovanim tužiocima će biti omogućeno da neke teme iz Programa početne obuke za novoimenovane tužioce / pet modula on line obuke/ pohađaju kao online obuke. Moduli izrađeni u okviru saradnje Centara za edukaciju sudija i tužilaca u Federaciji BiH, Republici Srpskoj, Pravosudne komisije Brčko distrikta BiH i Projekta Jačanja tužilačkih kapaciteta u sistemu krivičnog pravosuša u BiH, kojeg provodi VSTV BiH.

**Navedeni moduli će biti postavljeni na platformi za on line učenje Centra.**

1. Modul: Tehnike izrade tužilačkih akata
2. Modul: Pritvor i druge mjere obezbjeđenja osumnjičenog i Saradnja sa policijom
3. Modul: Posebne istražne radnje
4. Modul: Radnje dokazivanja u krivičnom postupku i zakonitost dokaza
5. Modul: Glavni pretres

**MATRA Projekt „Jačanje pravosudne saradnje, međusobnog povjerenja i kapaciteta institucija za obuku pravosuđa Republike Srbije, Crne Gore i Bosne i Hercegovine“**

Centar za edukaciju sudija i tužilaca u Federaciji BiH je nosilac aktivnosti MATRA projekta – „Jačanje pravosudne saradnje, međusobnog povjerenja i kapaciteta za obuku pravosuđa Republike Srbije, Crne Gore i Bosne i Hercegovine.“

Projekat podrazumijeva ukupno tri aktivnosti iz oblasti:

- Primjena Zakona o parničnom postupku
- Cyber kriminal
- Organizovani kriminal i terorizam.

Za ove seminare, obzirom na posebne uslove ugovora, režim prijavljivanja će biti naknadno određen, prema posebnom pozivu nosiocima pravosudnih funkcija.

**SEMINAR: „CYBER KRIMINAL“**

---

**Mjesto i datum**

**održavanja:**

Sarajevo, 11. i 12. 05. 2020. godine

Banja Luka, 18. i 19. 05. 2020. godine

**Trajanje:**

2 dana

**Planiran broj učesnika:**

35 (sudije krivičnog referata i tužioci)

**Edukatore:**

stalni edukatori CEST-a FBiH

### **EDUKACIJA EDUKATORA**

Edukacija edukatora namijenjena je isključivo edukatorima Centra za edukaciju sudija i tužilaca u Federaciji Bosne i Hercegovine.

Status edukatora Centra regulisan je Pravilnikom o kategorijama, izboru, pravima i obavezama edukatora Centra za edukaciju sudija i tužilaca u Federaciji Bosne i broj : 05-38-119-03/18 od 7.3.2018. godine

Obaveze edukatora obuhvataju učešće u ovom obliku stručnog usavršavanja te se učestvovanje na ovim obukama uračunava u obavezne dane edukacije.

Program početne obuke i program stručnog usavršavanja u 2020. godini realizovat će se po temama razrađenim po pravnim oblastima. U tom smislu, neophodno je vršiti obuku sudija/tužilaca i drugih pravnih eksperata usmjereno na pitanja iz odgovarajuće pravne oblasti, kao i metodologije prenošenja znanja odraslima i učenja na daljinu. Obukom manjih grupa stručnjaka, koji će kasnije edukovati učesnike seminara, povećava se efekat date obuke. Edukatori trebaju imati specijalne vještine i više stručnosti u relevantnoj pravnoj oblasti.

Centar za edukaciju sudija i tužilaca u Federaciji Bosne i Hercegovine organizovat će obuke za edukatore u 2020. godini u skladu sa potrebama realizacije Programa početne obuke i programa stručnog usavršavanja. Obuke edukacije edukatora iz različitih oblasti biće održavane tokom cijele godine. Neke od predviđenih su već navedene u programu, a neke će se realizirati tokom cijele godine.

**EDUKACIJA EDUKATORA: „PRAVO NA SLOBODU IZRAŽAVANJA – ČLAN 10. EKLJP“**

---

<b>Mjesto održavanja:</b>	naknadno će se utvrditi
<b>Trajanje:</b>	2 dana
<b>Datum održavanja:</b>	
<b>Ciljna grupa:</b>	Edukatori Centra (osim onih koji su već pohađali edukaciju edukatora u februaru 2017.) <sup>38</sup>
<b>Planiran broj učesnika:</b>	40
<b>Teme seminara:</b>	<ul style="list-style-type: none"><li>• Primjena standarda ESLJP u kontekstu zaštite od klevete</li><li>• Primjena standarda ESLJP u kontekstu govora mržnje</li></ul>
<b>Cilj seminara:</b>	Unaprjeđenje primjene međunarodnih standarda u Kontekstu člana 10. EKLJP
<b>Metod:</b>	prezentacije, diskusija, interaktivni rad na studijama slučaja iz domaće i inostrane sudske prakse
<b>Edukativni materijal:</b>	materijali edukatora, prikaz relevantne prakse
<b>Edukatori:</b>	edukatori CEST-a F BiH

**EDUKACIJA EDUKATORA: „SUZBIJANJE DISKRIMINACIJE I NASILJA NAD ŽENAMA“<sup>39</sup>**

---

<b>Mjesto održavanja:</b>	Sarajevo
<b>Trajanje:</b>	2 dana
<b>Datum održavanja:</b>	22. i 23. oktobar 2020.
<b>Ciljna grupa:</b>	Edukatori Centra

<sup>38</sup> **NAPOMENA:** Ova obuka je zatvorena za prijavljivanje. Obuku će pohađati selektovani edukatori, po posebnom pozivu.

<sup>39</sup> **NAPOMENA:** Ova obuka je zatvorena za prijavljivanje. Obuku će pohađati selektovani edukatori, po posebnom pozivu.

<sup>40</sup> Imajući u vidu Šesti periodični izvještaj o implementaciji Konvencije o eliminaciji svih oblika diskriminacije žena (CEDAW Konvencija) UN Komiteta za eliminaciju diskriminacije prema ženama (CEDAW Komitet) iz oktobra 2019. godine (preporuke Komiteta objavljenje na web-stranici Agencije za ravnopravnost spolova BiH [http://arsbih.gov.ba/wp-content/uploads/2019/11/CEDAW-C-BIH-Concluding-Observations-6\\_AsAdopted.pdf](http://arsbih.gov.ba/wp-content/uploads/2019/11/CEDAW-C-BIH-Concluding-Observations-6_AsAdopted.pdf)), u program edukacije za 2020. godinu uvrstili smo seminar za edukatore i edukatorice posvećen temi suzbijanja svih oblika nasilja i diskriminacije nad ženama. Konkretnije, pozivamo se na preporuku CEDOW Komiteta u odlomku „Pristup pravdi“, tačka 14c) „poveća kapacitet sudaca i tužilaca za prava i ravnopravnost žena, između ostalog na način da se primjena Konvencije učini obaveznim dijelom njihove stručne obuke.“ kao i zapažanje u odlomku „Stereotipi“, tačka 23a) i 23b).

**Planiran broj učesnika:** najviše 20 osoba (CEST F BiH, CEST RS i Brčko distrikt)

**Teme seminara:**

- Zabrana svih oblika diskriminacije nad ženama
- Međunarodni okvir
- Nacionalna sudska praksa

**Cilj seminara:** Profesionalizacija i osposobljavanje multiplikatora za dalju stručnu obuku i edukaciju sudija i tužilaca te stručnih saradnika

**Metod:** prezentacije, diskusija, interaktivni rad na studijama slučaja iz domaće i inostrane sudske prakse

**Edukativni materijal:** Konvencije o ukidanju svih oblika diskriminacije žena, Konvencije o sprečavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u porodici, publikacija „Suzbijanje diskriminacije: uloga pravosuđa“, Fondacija Heinrich Böll u saradnji sa CEST FBiH, Sarajevo 2018.

**Edukatore:** edukatori CEST-a F BiH



## **STUDIJSKE POSJETE I SEMINARI KOJI SE ODRŽAVAJU U INOZEMSTVU**

U 2020. godini Centar za edukaciju sudija i tužilaca u Federaciji Bosne i Hercegovine imat će mogućnost da određeni broj sudija i tužilaca pozove na seminare koji će se održati u saradnji s partnerskim pravosudnim akademijama i organizacijama u inostranstvu.

Sudije i tužiocima će o konkretnim aktivnostima biti obaviješteni prije održavanja studijskih posjeta i seminara, kada Centar bude raspolagao konkretnim informacijama.

Prisustvo ovakvim edukacijama biće priznato kao obavezno stručno usavršavanje.

## **SARADNJA SA EVROPSKOM MREŽOM ZA EDUKACIJU PRAVOSUĐA (EJTN) I PRIJAVA NA EJTN OBUKE**

Evropska mreža za edukaciju pravosuđa (The European Judicial Training Network) u daljem tekstu EJTN, predstavlja platformu i promotora obuke i razmjene iskustava između nosilaca pravosudnih funkcija u Evropi. EJTN zastupa interese preko 120 000 evropskih sudija, tužilaca te trenera širom Evrope. Osnovana 2000. godine, oblasti interesovanja EJTN su građansko, krivično i privredno pravo, te jezičke i obuke o socijalnim pitanjima.

Saradnja se ogleda u zajedničkim nastojanjima da se sudijama i tužiocima, stručnim saradnicima i savjetnicima u pravosudnim institucijama u Bosni i Hercegovini, omogući sticanje novih znanja i vještina od nekih od najugledniji stručnjaka iz raznih pravnih i drugih oblasti na obukama organizovanim od strane Evropske mreže za edukaciju.

Centar nastoji da se svake godine povećava broj učesnika iz Bosne i Hercegovine na EJTN obukama, te se nadamo da će svaka naredna godina donijeti veći interes za učešćem.

Sa aktivnostima, informacijama i planovima Evropske mreže za edukaciju pravosuđa možete se upoznati putem web stranice: <http://www.ejtn.eu/>.

EJTN otvorio postupak prijave za nosioce pravosudnih funkcija iz zemalja Zapadnog Balkana za sljedeće programe razmjene u 2020 godini:

- **2- sedmice- program generalne razmjene** za sudije/tužioce sa minimalno 7 godina profesionalnog iskustva u sudovima/tužilaštvima
- **1- sedmica- program razmjene za trenere** sa minimalno 7 godina profesionalnog iskustva u institucijama za edukaciju sudija i tužilaca
- **AIAKOS program** (za novoimenovane sudije i tužioce). Prijava na ovaj program još uvijek nije otvorena i o istoj ćete biti obaviješteni početkom 2020. godine.

Svi zainteresirani koji ispunjavaju gore navedene uslove, na programe razmjene mogu se prijaviti putem linka: <https://exp-platform.ejtn.eu/>.

Putem navedenog linka zainteresirani se mogu informisati o programima razmjene, radnim jezicima programa, mjestu održavanja kao idr.

Također, tokom januara 2020 godine bit će objavljen Kalendar aktivnosti EJTN-a za 2020.godinu gdje će nosioci pravosudnih funkcija imati mogućnost upoznati se sa obukama koje će se organizovati naredne godine.

**Napominjemo da se nominiranje učesnika na EJTN obuke vrši isključivo preko Centara za edukaciju sudija i tužilaca, te da niti jedna prijava poslana na drugi način neće biti uzeta u razmatranje od strane EJTN.** Uslov za učešće na obukama koje organizuje Evropska mreža je dobro poznavanje engleskog, njemačkog ili francuskog jezika, u zavisnosti od radnog jezika obuke, te organizacija putovanja u vlastitoj režiji. Od učesnika se očekuje da aktivno učestvuju na obukama, rad u grupama, te i prezentacija nacionalne prakse, što iziskuje dobro znanje pomenutih stranih jezika.

Preporučujemo da se upoznate sa planiranim aktivnostima i izvršite prijavu putem e-maila: [cestfbih@cest.gov.ba](mailto:cestfbih@cest.gov.ba). Kako je broj učesnika iz Bosne i Hercegovine ograničen, nominiranje učesnika vršit će se po redoslijedu zaprimljenih prijava. Prijava bi trebala sadržavati slijedeće:

- Ime i prezime
- Naziv institucije u kojoj ste zaposleni
- Referat na kojem radite te radno iskustvo
- Kontakt podaci
- Naziv aktivnosti za koju ste zainteresovani

Centar za edukaciju sudija i tužilaca u Federaciji BiH nastojat će omogućiti što veći broj učesnika iz Bosne i Hercegovine i time dati priliku nosiocima pravosudnih funkcija da steknu nova saznanja i vještine, te također prenesu i nacionalna zakonska rješenja i praksu kolegama iz cijele Evrope.

Centar će blagovremeno obavještavati pravosudne institucije o nastalim promjenama u vezi učešća na obukama i saradnje sa Evropskom mrežom za edukaciju pravosuđa.

**ZAJEDNIČKE AKTIVNOSTI CENTARA ZA EDUKACIJU SUDIJA I TUŽILACA U  
FEDERACIJI BiH, REPUBLICI SRPSKOJ I PRAVOSUDNE KOMISIJE BRČKO DISTRIKTA  
BiH u 2020. GODINI**

**SAVJETOVANJA**

<b>AKTIVNOST</b>	<b>TEME/CILJ AKTIVNOSTI</b>	<b>CILJNA GRUPA I BROJ UČESNIKA</b>	<b>TRAJANJE</b>	<b>MJESTO ODRŽAVANJA I DATUM</b>
XIX savjetovanje iz krivične oblasti	Tradicionalno savjetovanje iz krivične oblasti u organizaciji Udruženja sudija/sudaca u Federaciji BiH, zajedno sa Udruženjem sudija BiH, Udruženjem sudija RS, centrima za edukaciju sudija i tužilaca u Federaciji BiH i RS, Udruženjem tužilaca BiH, Udruženjem tužitelja/tužilaca FBiH, Udruženjem tužilaca RS, advokatskim komorama FBiH i RS, te Pravosudnom komisijom Brčko distrikta BiH	Prema prijavama organizatoru	3 dana	Neum juni
Oktobarski pravnički dani	Savjetovanje u organizaciji Udruženja pravnika Republike Srpske i Pravnog fakulteta Univerziteta u Banjoj Luci	Prema prijavama organizatoru	2 dana	Banja Luka oktobar
Xvsavjetovanje iz građanske oblasti	Tradicionalno savjetovanje iz građanske oblasti u organizaciji Udruženja sudija/sudaca u Republici Srpskoj	Prema prijavama organizatoru	3 dana	Jahorina oktobar
XV savjetovanje tužilaca u Bosni i Hercegovini	Tradicionalno savjetovanje tužilaca u organizaciji i o trošku Udruženja tužitelja/tužilaca Federacije Bosne i Hercegovine	Prema prijavama organizatoru	3 dana	Neum septembar
X Međunarodni naučni skup krivičara, Trebinje 2020	Naučni skup u organizaciji Srpskog udruženja za krivičnopravnu teoriju i praksu iz Beograda, Ministarstva pravde RS, Grada Trebinja I CEST RS I CEST F BiH	Prema prijavama organizatoru	2 dana	Trebinje April 2020
Savjetovanje iz prekršajne oblasti	Uduženje sudija Republike Srpske i Federacije BiH	Prema prijavama organizatoru	2 dana	Bijeljina maj

**PROGRAM POČETNE OBUKE I PROGRAM STRUČNOG USAVRŠAVANJA ZA 2020. GODINU**

Savjetovanje iz građanske oblasti	Tradicionalno savjetovanje iz građanske oblasti u organizaciji Sveučilišta u Mostaru	Prema prijavama organizatoru	2 dana	Neum juni
Međunarodni naučni skup dani porodičnog prava	Savjetovanje iz porodičnog prava u organizaciji Pravnog fakulteta Univerziteta „Džemal Bijedić“ u Mostaru	Prema prijavama organizatoru	2 dana	Mostar

**Seminari u saradnji sa AIRE Centrom**

R.b.	Naziv seminara	Mjesto održavanja i datum	Trajanje
1.	Forum o nacionalnoj interpretaciji Evropske konvencije o ljudskim pravima u Bosni i Hercegovini	novembar 2020. godine	2 dana

**Seminari u saradnji sa CLDP**

R.b.	Naziv seminara	Datum održavanja	Trajanje
1.	Pravo intelektualnog vlasništva	juli 2020, Doboj	2 dana
2.	Međunarodni ugovori o prodaji	20. i 21. februar 2020, Zenica	2 dana

**Seminari u saradnji sa Vijećem Evrope COE**

R.b.	Naziv seminara	Datum održavanja	Trajanje
1.	Obrazloženje krivične presude-krivični aspekt	06. i 07 februar 2020 Sarajevo 20. i 21. februar 2020 Banja luka 05. i 06. mart 2020 Tuzla 12. i 13. mart 2020- Mostar 04. i 05. juni 2020- Teslić/Banja Luka	2 dana
2.	Obrazloženje presude-parnični aspekt	09. i 10. april 2020 Mostar 28. i 29. maj 2020- Trebinje	2 dana

**PROGRAM POČETNE OBUKE I PROGRAM STRUČNOG USAVRŠAVANJA ZA 2020. GODINU**

<b>3.</b>	E-učenje- online kurs HELP – Trgovina ljudima	17. -28. februara 2020 jednodnevni pripremni sastanci u Banjaluci i Sarajevu	Pripremni sastanci 1 dan On line obuka traje 8 sedmica
-----------	---	--	---

**Seminari u saradnji sa OSCE Misijom u BiH**

<b>R.b.</b>	<b>Naziv seminara</b>	<b>Datum održavanja</b>	<b>Trajanje</b>
<b>1.</b>	Ilegalna trgovina umjetninama	27. april 2020. godine	1 dan
<b>2.</b>	Izabrani segmenti iz oblasti temeljnih ljudskih prava	13. maj 2020. godine	1 dan
<b>3.</b>	Analiza odgovora krivičnog pravnog sistema – Trgovina ljudima	28. februar 2020 Banja Luka 02. juni 2020 Sarajevo	1 dan

**Seminari u saradnji sa VSTV BiH**

<b>R.b.</b>	<b>Naziv seminara</b>	<b>Datum održavanja</b>	<b>Trajanje</b>
<b>1.</b>	Pripadnici ranjivih grupa kao svjedoci u postupku	14. i 15 maj 2020. godine Sarajevo Banjaluka	2 dana
<b>2.</b>	Komunikacija sudija-sudski izvršitelj	19. februar i 09. novembar 2020 godine Sarajevo 2 x Banjaluka	1 dan
<b>3.</b>	Pitanje vlasništva nad zaplijenjenom nepokretnom imovinom	12. oktobar i 08. juni 2020 godine Sarajevo 2 x Banjaluka	1 dan
<b>4.</b>	Vještine komuniciranja i timski rad/lično čiderastvo	Prva grupa: 22. maj i 07. septembar 2020. godine Druga grupa: 29. maj i 28. septembar 2020. godine Treća grupa: 14. oktobar i 10. decembar 2020. godine	2 dana

**PROGRAM POČETNE OBUKE I PROGRAM STRUČNOG USAVRŠAVANJA ZA 2020. GODINU**

5.	Obuka za facilitatore grupne intervizije	09. mart 2020 Sarajevo 10. mart 2020 Banjaluka	1 dan
6.	Efikasno upravljanje sudskim postupkom u predmetima ratnih zločina- IPA 2017	02. i 03. april 2020	2 dana

**Seminari u saradnji sa Projektom  
„Jačanje tužilačkih kapaciteta u sistemu krivičnog pravosuđa“**

R.b.	Naziv seminara	Mjesto održavanja i datum	Trajanje
1.	Kibernetički kriminal	11.-12.maj 2020. 17.-18. septembar 2020 10. novembar 2020	5 dana ukupno (2+2+1 dana)
2.	Korupcija	23.-24. april 2020. 12.-13. oktobar 2020. 01. decembar 2020	5 dana ukupno (2+2+1 dana)
3.	Organizovani i privredni kriminal	20.-21. maj 2020. 15.-16.septembar 2020. 09. decembar 2020.	5 dana ukupno (2+2+1)
4.	Zakonitost dokaza	10. mart 2020 Banja Luka 17. mart 2020 Sarajevo	1 dan

**Seminari u saradnji sa USAID u okviru projekta „Pravosuđe protiv korupcije“**

R.b.	Naziv seminara	Datum održavanja	Dana trajanja
1.	Krizna komunikacija i pružanje informacija od interesa za javnost o predmetima korupcije i drugih složenih oblika kriminala	17. i 18. mart 2020 Sarajevo	Dva dana

**PROGRAM POČETNE OBUKE I PROGRAM STRUČNOG USAVRŠAVANJA ZA 2020. GODINU****Seminari u saradnji sa UNODC-om**

R.b.	Naziv seminara	Datum održavanja	Trajanje
1.	Multidisciplinarna obuka: Identifikacija i istraga slučajeva trgovine ljudima u svrhu prisilnog rada	24-26 mart 2020 22-24 april 2020 2 obuke	3 dana

**Seminari u saradnji sa ARBITRI**

R.b.	Naziv seminara	Datum održavanja	Trajanje
1.	Arbitraža	20. mart 2020 Sarajevo	1 dan

**Seminari u saradnji sa SAVE THE CHILDREN  
Projektom**

„Prevenција i rad na sprečavanju seksualnog iskorištavanja i zlostavljanja djece u digitalnom okruženju u BiH“

R.b.	Naziv seminara	Mjesto održavanja i datum	Trajanje
1.	Konferencija: Iskorištavanje i zlostavljanje djece u digitalnom okruženju	27. oktobar 2020	1 dan
2.	Specijalističke radionice: Seksualno iskorištavanje djece u digitalnom okruženju	19. juni i 07. maj Sarajevo 24. septembar Banjaluka	1 dan
3.	Obuka psihologa u pravosudnim institucijama : Zaštita i rad sa djecom žrtvama seksualne eksploatacije i zlostavljanja djece u digitalnom okruženju	11. i 12. juni 2020	2 dana

**Seminari u saradnji sa UNICEF**

**PROGRAM POČETNE OBUKE I PROGRAM STRUČNOG USAVRŠAVANJA ZA 2020. GODINU****Projektom  
„Pravda za svako dijete“**

R.b.	Naziv seminara	Mjesto održavanja i datum	Trajanje
1.	Izdržavanje djece	11. novembar 2020 16. mart 2020	2 dana

**Seminari u saradnji sa EU4JUSTICE  
Projektom**

R.b.	Naziv seminara	Mjesto održavanja i datum	Trajanje
1.	Strategije i ključni alati u polju kompleksnih finansijskih i komercijalnih istraga	Februar 2020 Juni 2020 Oktobar 2020 3x1	2 dana
2.	Mentorstvo- vještine mentorstva i optimizacija individualnih kapaciteta za mentorstvo	Mart 2020 Novembar 2020 2X1	2 dana
3.	Organizovani kriminal	Maj 2020	1 dan
4.	Etika i integritet	Novembar 2020	2 dana
5.	Radionica „Pregovaranje o priznanju krivice - Najbolje prakse i implementacija TAEIX preporuka“	Mart 2020	2 dana



## **PRIJAVNI OBRASCI**



## PROGRAM POČETNE OBUKE I PROGRAM STRUČNOG USAVRŠAVANJA ZA 2020. GODINU



BOSNA I HERCEGOVINA – БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА - BOSNIA AND HERZEGOVINA  
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE - ФЕДЕРАЦИЈА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ -  
FEDERATION OF BOSNIA AND HERZEGOVINA

JAVNA USTANOVA CENTAR ZA EDUKACIJU SUDIJA I TUŽILACA  
JAVNA USTANOVA CENTAR ZA EDUKACIJU SUDACA I TUŽITELJA  
ЈАВНА УСТАНОВА ЦЕНТАР ЗА ЕДУКАЦИЈУ СУДИЈА И ТУЖИЛАЦА  
PUBLIC INSTITUTION CENTRE FOR JUDICIAL AND PROSECUTORIAL TRAINING OF FBiH



### PRIJAVNI LIST ZA SEMINARE IZ PROGRAMA POČETNE OBUKE U 2020. GODINI ZA STRUČNE SARADNIKE I SAVJETNIKE

Ime i prezime polaznika:	Ime jednog roditelja:	Datum rođenja:	Mjesto rođenja:
Status polaznika: <ul style="list-style-type: none"><li>• Stručni savjetnik</li><li>• Stručni saradnik</li></ul>			
SUD/TUŽILAŠTVO:		ADRESA SUDA/TUŽILAŠTVA:	
Kontakt osoba suda/tužilaštva:	Telefon:	Fax:	E-mail adresa:

U 2020. godini predsjednik suda / glavni tužilac prijavljuje

\_\_\_\_\_ : za učešće u Programu početne obuke:

- 1. godina
- 2. godina
- 3. godina

Predsjednik suda/glavni tužilac

#### NAPOMENA:

U skladu sa zakonima o centrima za edukaciju sudija i tužilaca Federacije BiH i Republike Srpske, prema uputstvima i pod nadzorom Visokog sudskog i tužilačkog vijeća/savjeta BiH, a na osnovu odobrenog trogodišnjeg programa, centri organizuju početnu obuku za osobe koje se namjeravaju baviti profesijom sudije ili tužioca. Polaznicima koji uspješno završe program početne obuke centri dodjeljuju Uvjerenje o završenoj početnoj obuci. Ovaj program predviđa provođenje obuke kroz 4 modula na godišnjem nivou, što u trogodišnjem periodu znači da će stručnim saradnicima biti pružena obuka iz 12 modula.



BOSNA I HERCEGOVINA – БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА- BOSNIA AND HERZEGOVINA  
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE - ФЕДЕРАЦИЈА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ-  
FEDERATION OF BOSNIA AND HERZEGOVINA

JAVNA USTANOVA CENTAR ZA EDUKACIJU SUDIJA I TUŽILACA  
JAVNA USTANOVA CENTAR ZA EDUKACIJU SUDACA I TUŽITELJA  
ЈАВНА УСТАНОВА ЦЕНТАР ЗА ЕДУКАЦИЈУ СУДИЈА И ТУЖИЛАЦА  
PUBLIC INSTITUTION CENTRE FOR JUDICIAL AND PROSECUTORIAL TRAINING OF FBiH



**PRIJAVNI LIST ZA SEMINARE - OBUKA ZA PRIPRAVNIKE**

Ime i prezime pripravnika:	Ime jednog roditelja:	Datum rođenja:	Mjesto rođenja:
SUD/TUŽILAŠTVO:		ADRESA SUDA/TUŽILAŠTVA:	
Kontakt osoba suda/tužilaštva:	Telefon:	Fax:	E-mail adresa:

U 2020. godini predsjednik suda / glavni tužilac prijavljuje

\_\_\_\_\_ : za učešće u obuci pripravnika:

- ETIČKI STANDARDI NOSILACA PRAVOSUDNIH FUNKCIJA
- IZABRANE TEME IZ KRIVIČNE OBLASTI
- IZABRANE TEME IZ GRAĐANSKE OBLASTI

Predsjednik suda/glavni tužilac

**NAPOMENA:**

**Prijave bez autorizacije predsjednika suda/glavnog tužioca neće biti razmatrane.**



BOSNA I HERCEGOVINA – БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА- BOSNIA AND HERZEGOVINA  
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE - ФЕДЕРАЦИЈА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ-  
FEDERATION OF BOSNIA AND HERZEGOVINA

JAVNA USTANOVA CENTAR ZA EDUKACIJU SUDIJA I TUŽILACA  
JAVNA USTANOVA CENTAR ZA EDUKACIJU SUDACA I TUŽITELJA  
JAVNA УСТАНОВА ЦЕНТАР ЗА ЕДУКАЦИЈУ СУДИЈА И ТУЖИЛАЦА  
PUBLIC INSTITUTION CENTRE FOR JUDICIAL AND PROSECUTORIAL TRAINING OF FBiH



**PRIJAVNI LIST ZA SEMINARE IZ PROGRAMA STRUČNOG USAVRŠAVANJA  
U 2020. GODINI – ZA SUDIJE**

Ime i prezime sudije:	Ime jednog roditelja:	Datum rođenja:	Mjesto rođenja:
Referat/predmet na kojem sudija radi:			
SUD:	ADRESA SUDA:		
Kontakt osoba suda:	Telefon:	Fax:	E-mail adresa:

U 2020. godini predsjednik suda prijavljuje

\_\_\_\_\_ sudiju na sljedeće aktivnosti:

Br.	Naziv aktivnosti	Trajanje	Mjesto i vrijeme održavanja

Predsjednik suda

**NAPOMENA:**

Centar za edukaciju sudija i tužilaca u Federaciji Bosne i Hercegovine omogućit će svim sudijama i tužiocima da ispune svoje zakonske obaveze 3 dana obavezne edukacije, odnosno 8 dana za novoimenovane sudije i tužioce.

Predsjednici suda i glavni tužiocima raspoređuju sudije i tužioce na seminare, ali mogu odrediti i osobu iz svog suda/tužilaštva koja će kontaktirati sa Centrom za edukaciju sudija i tužilaca u Federaciji Bosne i Hercegovine.

Prijave sudija i tužilaca bez autorizacije predsjednika suda/glavnog tužioca neće biti razmatrane.

# PROGRAM POČETNE OBUKE I PROGRAM STRUČNOG USAVRŠAVANJA ZA 2020. GODINU



BOSNA I HERCEGOVINA – БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА - BOSNIA AND HERZEGOVINA  
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE - ФЕДЕРАЦИЈА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ -  
FEDERATION OF BOSNIA AND HERZEGOVINA

JAVNA USTANOVA CENTAR ZA EDUKACIJU SUDIJA I TUŽILACA  
JAVNA USTANOVA CENTAR ZA EDUKACIJU SUDACA I TUŽITELJA  
JAVNA УСТАНОВА ЦЕНТАР ЗА ЕДУКАЦИЈУ СУДИЈА И ТУЖИЛАЦА  
PUBLIC INSTITUTION CENTRE FOR JUDICIAL AND PROSECUTORIAL TRAINING OF FBiH



## PRIJAVNI LIST ZA SEMINARE IZ PROGRAMA STRUČNOG USAVRŠAVANJA U 2020. GODINI – ZA TUŽIOCE

Ime i prezime tužioca:	Ime jednog roditelja:	Datum rođenja:	Mjesto rođenja:
Referat/predmet na kojem tužilac radi:			
TUŽILAŠTVO:	ADRESA SUDA:		
Kontakt osoba tužilaštva:	Telefon:	Fax:	E-mail adresa:

U 2020. godini glavni tužilac prijavljuje

tužioca na sljedeće aktivnosti:

Br.	Naziv aktivnosti	Trajanje	Mjesto i vrijeme održavanja

Glavni tužilac

### NAPOMENA:

Centar za edukaciju sudija i tužilaca u Federaciji Bosne i Hercegovine omogućit će svim sudijama i tužiocima da ispune svoje zakonske obaveze 3 dana obavezne edukacije, odnosno 8 dana za novoimenovane sudije i tužioce.

Predsjednici suda i glavni tužiocima raspoređuju sudije i tužioce na seminare, ali mogu odrediti i osobu iz svog suda/tužilaštva koja će kontaktirati sa Centrom za edukaciju sudija i tužilaca u Federaciji Bosne i Hercegovine.

Prijave sudija i tužilaca bez autorizacije predsjednika suda/glavnog tužioca neće biti razmatrane.

**PROGRAM POČETNE OBUKE I PROGRAM STRUČNOG USAVRŠAVANJA ZA 2020. GODINU**

BOSNA I HERCEGOVINA – БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА- BOSNIA AND HERZEGOVINA  
 FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE - ФЕДЕРАЦИЈА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ-  
 FEDERATION OF BOSNIA AND HERZEGOVINA



JAVNA USTANOVA CENTAR ZA EDUKACIJU SUDIJA I TUŽILACA  
 JAVNA USTANOVA CENTAR ZA EDUKACIJU SUDACA I TUŽITELJA  
 ЈАВНА УСТАНОВА ЦЕНТАР ЗА ЕДУКАЦИЈУ СУДИЈА И ТУЖИЛАЦА  
 PUBLIC INSTITUTION CENTRE FOR JUDICIAL AND PROSECUTORIAL TRAINING OF FBiH

**PRIJAVNI LIST ZA SEMINARE IZ PROGRAMA STRUČNOG USAVRŠAVANJA  
 U 2020. GODINI**

Ime i prezime:	Ime jednog roditelja:	Datum rođenja:	Mjesto rođenja:
Referat/predmet na kojem radi:			
SUD/TUŽILAŠTVO:	ADRESA:		
Kontakt osoba:	Telefon:	Fax:	E-mail adresa:

U 2017. godini predsjednik suda/glavni tužilac prijavljuje \_\_\_\_\_ na sljedeće aktivnosti:

Br.	Naziv aktivnosti	Trajanje	Mjesto i vrijeme održavanja

Predsjednik suda/glavni tužilac

**NAPOMENA:**

Prijave bez autorizacije predsjednika suda/glavnog tužioca neće biti razmatrane.









**CENTAR ZA EDUKACIJU SUDIJA I TUŽILACA  
U FEDERACIJI BOSNE I HERCEGOVINE**

**Halida Nazečića 4  
71000 Sarajevo  
Bosna i Hercegovina**

**tel: ++ 387 33 562 550  
fax: ++ 387 33 445 475  
e-mail: [cestfbih@cest.gov.ba](mailto:cestfbih@cest.gov.ba)**

**[www.fbih.cest.gov.ba](http://www.fbih.cest.gov.ba)**